

RHYBUDD O GYFARFOD / NOTICE OF MEETING

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

*Emyr Williams
Prif Weithredwr
Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Penrhyndeudraeth
Gwynedd LL48 6LF
Ffôn/Phone (01766) 770274
E.bost/E.mail : parc@eryri.llyw.cymru*

Snowdonia National Park Authority

*Emyr Williams
Chief Executive
Snowdonia National Park Authority
Penrhyndeudraeth
Gwynedd LL48 6LF
Ffacs/Fax (01766) 771211
Gwefan/Website: : www.eryri.llyw.cymru*

Cyfarfod Arbennig: *Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri*

Dyddiad: *Dydd Mercher 18 Tachwedd 2020*

Amser: *09.00 y.b.*

Anfonir cyfarwyddiadau ymuno at yr Aelodau ar wahân

Special Meeting: *Snowdonia National Park Authority*

Date: *Wednesday 18 November 2020*

Time: *09.00 a.m.*

Joining instructions will be sent to Members separately

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd

Members appointed by Gwynedd Council

Y Cynghorydd / Councillor :

*Freya Hannah Bentham, Elwyn Edwards, Alwyn Gruffydd,
Annwen Hughes, Judith Mary Humphreys, Edgar Wyn Owen,
Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts, Gethin Glyn Williams;*

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Members appointed by Conwy County Borough Council

Y Cynghorydd / Councillor :

Philip Capper, Wyn Ellis-Jones, Ifor Glyn Lloyd;

Aelodau wedi'u penodi gan Llywodraeth Cymru

Members appointed by The Welsh Government

*Mr. Brian Angell, Ms. Tracey Evans, Mrs. Sarah Hattle,
Mr. Tim Jones, Mr. Neil Martinson, Mr. Owain Wyn.*

R H A G L E N

1. **Ymddiheuriadau am absenoldeb a Chyhoeddiadau'r Cadeirydd**
Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb a datganiadau'r Cadeirydd.
2. **Datgan Diddordeb**
Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb gan aelodau neu swyddogion mewn perthynas ag unrhyw eitem o fusnes.
3. **Cyfrifon Terfynol 2019/20**
Cyflwyno'r datganiadau ariannol statudol ar gyfer 2019/20.
 - a) Cyflwyno Datganiadau Ariannol 2019/20 (Prif Swyddog Cyllid).
(Copi yma)
 - b) Cyflwyno Adroddiad ISA 260 - Archwiliad o'r Datganiadau Ariannol (Swyddfa Archwilio Cymru). (Copi yma)
 - c) Awdurdodi'r Cadeirydd a'r Prif Swyddog Cyllid i arwyddo'r "llythyr sylwadau" ar ran yr Awdurdod, mewn cysylltiad â chymeradwyo datganiadau ariannol statudol yr Awdurdod (Atodiad 1 o Adroddiad ISA 260 Swyddfa Archwilio Cymru).

EITEM RHIF 3

CYFARFOD:	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD:	18 Tachwedd 2020
TEITL:	DATGANIAD CYFRIFON 2019/20
ADRODDIAD GAN:	Prif Swyddog Cyllid
PWRPAS:	Derbyn a nodi'r adroddiad "ISA260" a gyflwynwyd gan Archwilio Cymru. Cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon ôl-archwiliad. Awdurdodi Cadeirydd y cyfarfod, ynghyd â'r Prif Swyddog Cyllid, i ardystio'r Llythyr Cynrychiolaeth

1. CEFNDIR

- 1.1 Ymhellach i ac yn seiliedig ar yr Adroddiad Alldro ar gyfer 2019/20 a gymeradwywyd gan yr Awdurdod ar 15 Gorffennaf, cwblhawyd y Datganiad Cyfrifon drafft o fewn llinell amser estynedig y flwyddyn anarferol hon gan Bennaeth Cyllid yr Awdurdod a'i staff a'i ardystio (yn ddarostyngedig ei fod yn cael ei archwilio) gan Brif Swyddog Cyllid yr Awdurdod ar 21 Awst.
- 1.2 Ers hynny, archwiliwyd y Datganiad Cyfrifon gan Archwilio Cymru a chyflwynir fersiwn derfynol (ôl-archwiliad) o'r Datganiad o Gyfrifon ar gyfer 2019/20 yma i'r Awdurdod ei gymeradwyo yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygiedig) 2018. Bydd Archwilio Cymru yn gofyn am Lythyr Sylwadau gan yr Awdurdod cyn y gall yr Archwilydd Penodedig (Archwilydd Cyffredinol Cymru, Adrian Crompton) gyhoeddi'r dystysgrif ar ein cyfrifon yn derfynol.
- 1.3 Er cyflawnrwydd, mae'r Datganiad Cyfrifon a gyflwynir yma yn cynnwys y Datganiad Llywodraethu Blynyddol sydd eisoes wedi'i gymeradwyo gan yr Awdurdod ar 20 Mai 2020.

2. ADDASIADAU YN CODI O'R ARCHWILIAD

Mae'r prif addasiadau ers y fersiwn cyn-archwiliad wedi'u hamlinellu yn yr adroddiad "ISA260" a gyflwynwyd yma gan Archwilio Cymru. Nid yw'r newidiadau hyn yn cael unrhyw effaith sylweddol ar reolaeth ariannol barhaus yr Awdurdod.

3. CYMERADWYO'R DATGANIAD CYFRIFON

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygiedig) 2018 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Datganiad Cyfrifon gael ei gymeradwyo trwy benderfyniad yr Awdurdod, a'i lofnodi a'i ddyddio gan y 'person sy'n llywyddu' (y Cadeirydd) yn y cyfarfod y cawsant eu cymeradwyo ynddo. Cyflwynir copi o'r cyfrifon archwiliedig ar gyfer 2019/20 yma fel Atodiad 1 i'r adroddiad hwn.

4. LLYTHYR SYLWADAU

Cyflwynir y Llythyr Sylwadau drafft yma yn Atodiad 1 o adroddiad ISA260 Archwilio Cymru. Os yw aelodau'r Awdurdod yn cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon ôl-archwiliad, gallant hefyd awdurdodi Cadeirydd y cyfarfod, ynghyd â'r Prif Swyddog Cyllid, i ardystio'r Llythyr Sylwadau ar eu rhan.

Eleni, oherwydd yr heriau a achosir gan bandemig Covid-19, bydd ardystiad electronig o'r Datganiad Cyfrifon a'r Llythyr Cynrychiolaeth yn dderbyniol.

5. ARGYMHELLION

Derbyn a nodi'r adroddiad "ISA260" a gyflwynwyd gan Archwilio Cymru.

Cymeradwyo Datganiad Cyfrifon ôl-archwiliad yr Awdurdod ar gyfer 2019/20.

Awdurdodi Cadeirydd y cyfarfod, ynghyd â'r Prif Swyddog Cyllid, i ardystio'r Llythyr Sylwadau.

6. PAPURAU CEFNDIR

Yr Adroddiad Alldro ar gyfer 2019/20 a gymeradwywyd gan yr Awdurdod ar 15 Gorffennaf.

Adroddiad ISA260 Archwilio Cymru wedi'i gyflwyno i'r cyfarfod hwn.

AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI

DATGANIAD O GYFRIFON

AR GYFER Y FLWYDDYN YN GORFFEN 31AIN MAWRTH 2020

AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI**DATGANIAD O GYFRIFON 2019/20****MYNEGAI**

	<u>Tud(au)</u>
Adroddiad Naratif	3-9
Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon	10
Datganiad o Bolisiâu Cyfrifyddu	11-21
Y Datganiadau Cyfrifyddu:	
- Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	22
- Mantolen	23
- Datganiad o Symudiadau yn y Cronfeydd	24-25
- Datganiad Llif Arian	26
Nodiadau am y Cyfrifon	27-67
Adroddiad yr Archwilydd	68-70
Datganiad Llywodraethu Blynyddol	71-100
Geirfa	101

ADRODDIAD NARATIF

1. CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad naratif yn darparu esboniad cryno ynghylch y materion mwy arwyddocaol adroddir yn y cyfrifon ac mae'n anelu i ychwanegu at a chynorthwyo i ddehongli'r datganiadau cyfrifyddu a amlinellir ar dudalennau 22 i 26 ac mae'n cynnwys :-

- **Y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr** sy'n dangos crynodeb enillion a'r colledion a brofwyd gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn ariannol. Dylai'r enillion a'r colledion hyn wneud iawn am y symudiad mewn gwerth net.
- **Mantolen** yn nodi sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31ain Mawrth 2020.
- Crynodeb yw'r **Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd** o'r newidiadau sydd wedi digwydd yn rhan isaf y fantolen dros y flwyddyn ariannol.
- **Y Datganiad Llif Arian** sy'n crynhoi'r mewnlifiadau ac all-lifau o arian sy'n deillio o drafodion i bwrpasau refeniw a chyfalaf.

Cefnogir y cyfrifon gan Ddatganiad o Bolisiâu Cyfrifyddu a nodiadau esboniadol.

2. GWELEDIGAETH A BLAENORIAETHAU AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI

Mabwysiadodd yr Awdurdod weledigaeth ar gyfer y Parc ym mis Rhagfyr 2009 fel a ganlyn:

Erbyn 2035, bydd Eryri'n parhau i fod yn dirlun a warchodir, yn cael ei ddiogelu a'i wella i ddarparu amgylchedd naturiol gyfoethog ac amrywiol; yn rhoi buddiannau cymdeithasol, economaidd a lles yn genedlaethol ac yn rhyngwladol.

Cyflenwir pwrpasau'r Parc Cenedlaethol trwy economi amrywiol a ffyniannus sydd wedi addasu heriau newid yn yr hinsawdd, wedi ei seilio ar adnoddau naturiol – nodweddion y tirlun, cyfleoedd i ddysgu a mwynhau, treftadaeth ddiwylliannol a naturiol. Gyda chymunedau dwyieithog bywiog a chynhwysol, bydd gweithio mewn partneriaeth wedi dangos y gellir cyflawni mwy trwy undod.

Bydd cymunedau wedi mabwysiadu datrysiadau arloesol mewn Byd sy'n newid - bydd economi carbon isel wedi cryfhau cysylltiad y preswylwyr â'r amgylchedd, gan roi gwell safon byw a sicrhau enw da Eryri fel Parc Cenedlaethol sy'n enwog yn rhyngwladol ac un o'r lleoedd i enaid gael llonydd.

Mae nifer o elfennau i Gynllun Corfforaethol yr Awdurdod Parc Cenedlaethol (cyhoeddir yn agenda Awdurdod Ebrill bob blwyddyn), yn cynnwys amcanion yr Awdurdod a saith amcan llesiant a datblygiad cynladwy. Yn ogystal disgrifir y drefn cynllunio corfforaethol yn y ddogfen Awdurdod Ebrill. Cyflwynir y rhaglen waith corfforaethol sy'n manylu ar amcanion penodol llesiant a gwelliant mewn item agenda arwahan yn yr un cyfarfod Awdurdod. Mae'r agenda ar gael trwy'r cyswllt canlynol:

https://www.eryri.llyw.cymru/data/assets/pdf_file/0040/298669/Awdurdod03.06.20.pdf

3. CYD-DESTUN ARIANNOL

Perfformiad Ariannol a Sefyllfa Diwedd Blwyddyn

'Roedd y gyllideb ddiwygiedig fel ag adroddwyd i'r Awdurdod ar 15^{ed} Gorffennaf fel a ganlyn.

	Cyllideb	Gwirioneddol	Amrywiad
	(£)	(£)	(£)
Cynllunio a Rheoli tir	2,369,387	991,037	1,378,350
Corfforaethol	3,591,499	3,100,998	490,501
Llog	-29,200	-48,077	18,877
Cyllido cyfalaf o refeniw	1,263,693	-848,149	2,111,842
Addasiad cost cyfalaf	-579,480	-579,480	0
Net	6,615,899	2,616,329	3,999,570
GPC a Lefi	-4,993,683	-4,993,683	0
Tr i/o gronfeydd wrth gefn	-1,622,216	2,377,354	-3,999,570
CYFANSWM	0	0	0

Addaswyd yr amrywiad net o £3,999,570 ar gyfer trosglwyddiadau diwedd blwyddyn i ac o gronfeydd wrth gefn (gwybodaeth pellach ym mhar. 3.2 o'r adroddiad a gyfeirwyd ato) yn gadael gweddill o £350,882 i'w ddsrannu. Cynhwyswyd y ffigwr hwn yn y balansau diwygiedig wrth gefn gan yr Awdurdod. Mae'r adroddiad yn eitem 4 yn y cyswllt canlynol –

https://www.eryri.llyw.cymru/data/assets/pdf_file/0026/327815/Awdurdod15.07.20.pdf

Tra'n dilyn trefn cwblhau y Datganiad Cyfrifon gwnaethpwyd yr addasiadau canlynol i'r alldro, gyda'r canlyniad o leihau'r balans i'w ddsrannu i £312,162. Mae'r ffigyrau diwygiedig ar gyfer gwariant net yn ymddangos yn y Dadansoddiad Gwariant ac Ariannu (nodyn 1 i'r prif ddatganiadau). Mae'r lleihâd o £67,000 yng ngwariant net y gyfarwyddiaeth Corfforaethol yn perthyn i'r blaendaliad cyfraniad pensiwn cyflogwr a wnaethpwyd yn 2017/18 ac a gyllidir o "gronfa defnyddiadwy" negyddol.

	Alldro	Addasiadau	DGA (nodyn 1)
	(£)	(£)	(£)
Cynllunio a Rheoli Tir	991,037	3,909	994,946
Corfforaethol	3,100,998	37,081	3,138,079
	4,092,035	40,990	4,133,025
Symudiadau eraill		-2,270	
Gwarged	350,882	38,720	312,162

Mae'r symudiadau mewn cronfeydd unigol yn nodyn 8 i'r datganiadau ariannol.

4. CRYNODEB O'R PRIF BWYNTIAU :Mantolen :

Mae'r gwerth net wedi cynyddu **£5,416**. Y prif bwyntiau fel a ganlyn :

- Gwerth **asedau tymor hir** wedi gostwng **£110k** gan fwyaf oherwydd y gwahaniaeth rhwng dibrisiant blynyddol a cholledion prisiant yn erbyn y gwariant ychwanegol ar asedau sefydlog.
- Gwerth **asedau cyfredol** wedi cynyddu o **£1,224k**. Y prif effaith oherwydd cynnydd mewn :
 - Dyledwyr (£890k) yn cynnwys cynlluniau grant megis Coedwigoedd Celtaidd (£266k), SMS (£246k) a TAIS (£98k)
 - Arian a buddsoddiadau (£364k) yn deillio o arian grant cyfalaf gwerth £1.86m yn cael ei dderbyn yn Ionawr 2020 a'r rhan fwyaf ohono heb ei wario erbyn 31/3/2020..
- Gwerth **rhwymedigaethau cyfredol** wedi gostwng **£1,177k** gan fwyaf oherwydd defnydd grantiau ERAMMP a LIFE a dderbyniwyd ymlaen llaw ynghyd â thalu arian cynllun grant LIFE dyledus I RSPB.
- Y **rhwymedigaeth gronfa bensiwn** yn lleihau **£3,163k**

Datganiad Gwariant ac Incwm Cynhwysfawr :

Mae'r cyfanswm cost net gwasanaethau wedi lleihau £181k gyda symudiadau fesul cyfarwyddiaeth yn :

• Cynllunio, Treftadaeth Ddiwylliannol a Rheolaeth Tir	-£1,165k
• Corfforaethol (cynnwys Cyfathrebu)	+£1,012k

A chost "na ellir ei ddosbarthu" o £36k (£64k yn 2018/19)

Y prif symudiadau fel a ganlyn :

Mwy o incwm / llai o wariant :

- (£222k) £852k grantiau ar gyfer defnydd yn y dyfodol wedi eu credydu i wasanaethau yn 19/20 lle credydwyd £630k yn 18/19.
- (£943k) £1.1m o grant Llywodraeth Cymru i'r cynllun LIFE – Coedwigoedd Celtaidd yn 19/20 a £180k yn 18/19

Llai o incwm / mwy o wariant :

- (£189k) £206k colled prisiant yn 19/20 i gymharu â £17k yn 18/19.
- (£173k) £375k gwariant net Refcus yn 19/20 i gymharu â £202k yn 18/19
- (£419k) yn cynnwys £113k mwy o wariant cyflogaeth a £236k llai o incwm grantiau yn 19/20 yn y gwasanaeth Ymgysylltu.
- (£262k) yn fwy o addasiad cost pensiwn IAS19 i'r gwasanaethau yn 19/20.

Yn ogystal â derbyn cyllid grant mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ei incwm ei hunan. Mae nodyn 1c i'r prif ddatganiadau yn dangos £2,513k wedi ei gynhyrchu o ffioedd ac incwm gwasanaeth fel arall. Y prif rannau ydy :

• Ffioedd parcio	£884k
• Ffioedd cyrsiau y Ganolfan Astudiaeth	£496k
• Ffioedd Cynllunio	£185k
• Gwerthiannau Canolfannau gwybodaeth	£159k
• Rhent	£141k

5. RHWYMEDIGAETH BENSIWN

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn gyflogwr yng Nghronfa Bensiwn Gwynedd. Mae'r cyfrifon yn ymgorffori'n llawn beth yw gofynion y Safon Adrodd Ariannol Rhyngwladol 19 (IAS 19).

Mae'r polisi'n adlewyrchu'r ymrwymiad yn y tymor hir i gynyddu cyfraniadau i wneud iawn am unrhyw ddiffyg mewn asedau net priodoliedig yn y gronfa bensiwn.

Mae'r rhwymedigaeth bensiwn net yn y Fantolen yn lleihau gwerth net yr Awdurdod o £4,589k ar 31 Mawrth 2020. Mae'r ffigwr damcaniaethol yma wedi lleihau £3,163k ers 31/3/2019. Y prif reswm am hyn ydyw effaith y newid yn rhagdybiaethau'r Actiwari yn sgîl datblygiadau cenedlaethol (manylder yn nodyn 36).

6. COST NEU GREDYD ANGHYFFREDIN YN Y CYFRIFON

Y prif eitemau ydy'r grantiau cyfalaf gwerth £1.86m a dderbyniwyd gan Llywodraeth Cymru yn Ionawr a'r addasiad £67k perthnasol i flaendaliad cyfraniadau pensiwn cyflogwr yn 2017/18 a'r neilltuad arian o'r gronfa wrth gefn "rhwymedigaeth cronfa bensiwn".

7. GWARIANT CYFALAF

Gwariant cyfalaf yw gwariant ar feddiannu ased sefydlog, neu wariant sy'n ychwanegu at werth ased sefydlog bresennol, nid ei gynnal yn unig.

Roedd gwariant cyfalaf yn ystod 2019/20 yn £1,388,978. Dangosir manylion ynghylch y gwariant ym mhob maes gwasanaeth yn nodyn 30. Ariannwyd y gwariant gan grantiau a chyfraniadau oddi wrth gyrff eraill (£1,128,407), defnydd o dderbyniadau cyfalaf (£23,250) ac ariannu refeniw uniongyrchol (£237,321).

Bydd yr holl wariant cyfalaf a gynlluniwyd yn cael ei ariannu o refeniw, grantiau allanol a chronfeydd a ddelir ar gyfer gwariant unwaith ac am byth.

Y prif gynlluniau cyfalaf gan yr Awdurdod ar 31^{ain} Mawrth 2020 ydyw :

- cynllun datblygu'r Ysgwrn gydag amcan cost o oddeutu £3.7m. Mae'r cynllun wedi derbyn estyniad amser hyd at 31/1/2021.
- cynllun menter treftadaeth treflun Dolgellau gydag amcan cost cyfredol o £2m. Cynllun wedi ei raglennu i orffen yn 2021/22.
- cynllun Partneriaeth y Carneddau bellach yn ei gyfnod gweithredol ac yn werth £3.17m. Cynllun wedi ei raglennu i orffen yn Ionawr 2025.

- Y prosiect Coedwigoedd Celtaidd yn brosiect 7 blynedd gwerth £7.6m. Cynllun wedi ei raglennu i orffen yn 2025/26.

Yn sgîl effaith Covid 19 bydd trafod ymhellach gyda'r cyllidwyr ar yr opsiwn o estyniad amser lle nad yw wedi ei benderfynny eisoes.

8. CYLLIDO CYFALAF

Cafodd holl wariant cyfalaf yr Awdurdod, ers iddo gael ei sefydlu ar yr 23ain o Dachwedd 1995, ei ariannu trwy gyfrwng grantiau cyfalaf a chyfraniadau gan y Llywodraeth, y Gymuned Ewropeaidd a grantiau o ffynonellau eraill, o dderbyniadau cyfalaf a gymhwyswyd ac o adnoddau refeniw'r Awdurdod.

Ar 31 Mawrth 2020 nid oedd gan yr Awdurdod unrhyw fenthyciad i ariannu cyfalaf, ac i ddibenion rheolaeth trysorlys bydd yn parhau fel awdurdod di-ddyled.

9. CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY

Adolygwyd balans y Gronfa Refeniw Gyffredinol yn ystod y flwyddyn fel rhan o adolygiad cronfeydd yr Awdurdod, a bellach yn werth £659k.

Mae gan yr Awdurdod gyfanswm o £8,039k o Gronfeydd Defnyddadwy penodol ac mae manylion rhain yn nodyn 8 o'r datganiadau ariannol. Dylid nodi fod y rhan fwyaf o'r cronfeydd wedi'u clustnodi ar gyfer dibenion penodol.

10. LLYWODRAETHU

Mae gan yr Awdurdod 18 aelod sy'n gwasanaethau ar Fwrdd yr Awdurdod, y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad. Mae gan Plas Tan y Bwlch ei Fwrdd Rheolaeth yn cynnwys 3 aelod.

Darperir gwybodaeth pellach ar lywodraethu a materion perthnasol i 2019/20 yn y rhan Datganiad Llywodraethu Blynyddol o'r ddogfen hon.

11. RISGIAU A CHYFLEON

Risgiau

Cofnodir prif risgiau'r Awdurdod yn y Cofrestr Risg Corfforaethol a adolygir yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ac yn flynyddol yn Awdurdod Chwefror.

Nodir 5 risg mwyaf sylweddol yr Awdurdod, ynghyd â'r mesurau i'w lleddfu, yn niwedd rhan 6 o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Cyfleon

Mae'r Awdurdod wedi derbyn cyllid "un tro" gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwaith ar brosiectau cyfalaf yn cynnwys prosiectau Mynediad a gwelliannau i eiddo'r Awdurdod.

Mae'r Awdurdod yn parhau i ddenu cyllid grant o amrywiol ffynonhellau sy'n galluogi capasiti gweithredu llawer uwch na'r hyn sy'n bosibl trwy grant sylfaenol yn unig. Mae'r crebachu blynyddol ar niferoedd staff yr Awdurdod yn golygu bod elfen o risg gyda chapasiti i gyflawni ar brosiectau'n y dyfodol.

12. STRATEGAETHAU'R AWDURDOD

Pedwar prif strategaeth yr Awdurdod yw:

- Cynllun Rheolaeth Parc Cenedlaethol Eryri,
- Cynllun Datblygu Lleol Eryri,
- Cynllun Corfforaethol, a
- Rhaglen Waith Corfforaethol.

Mae gwybodaeth ychwanegol am y 4 ynghyd â strategaethau eraill yr Awdurdod ac adolygiad o'u effeithiolrwydd yn rhan 5 o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

13. EFFAITH YR HINSAWDD ECONOMAIDD GYFREDOL

Mae'r Awdurdod wedi mantoli ei gyllideb am 2020/21 yn seliedig ar y ffigur Grant Parc Cenedlaethol yn ôl hysbysiad gan swyddogion Llywodraeth Cymru yn Rhagfyr 2019. Nid yw Llywodraeth Cymru wedi darparu ffigurau grant dangosol am 2021/22 a tu hwnt. Ar adeg sgwennu, nid yw trefn Brexit yn wybyddus. Os digwydd Brexit heb gytundeb, mae Llywodraeth y DU wedi datgan y byddent yn tanysgrifo arian grant Ewropeaidd LIFE petae angen.

Effaith COVID-19

Mae'r Awdurdod wedi derbyn cymorth ariannol trwy arbediad treth Annomestig a hefyd grantiau cymorth busnes gan gynghorau Gwynedd a Chonwy. Mae dyfodol Plas Tan y Bwlch o dan ystyriaeth. Mae mynediad i'r Ysgwrn a Chanolfannau Gwybodaeth yn gyfyngedig ac yn dilyn canllawiau Llywodraeth Cymru. Mae gwasanaethau eraill megis Cynllunio, Cadwraeth, Treftadaeth a Wardeiniaid wedi ail-gychwyn ac yn mabwysiadu trefniadau gwaith Covid.

'Roedd pob aelod o staff perthnasol wedi eu galluogi i weithio o gartref erbyn diwedd Mawrth. Bu rhai staff allanol yn medru ail-gydied yn eu dyletswyddau arferol ond gyda threfniadau gwaith cydnaws â gofynion Covid. Rhoddwyd staff ar y cynllun Ffyrlo mewn tri maes gwasanaeth.

Mae effaith Covid 19 ar golli incwm e.e. ffioedd meysydd parcio wedi ei liniaru trwy gymorth Llywodraeth Cymru ar gyfer chwarter cyntaf y flwyddyn ariannol 2020/21. Mae'r Awdurdod wedi ystyried sefyllfa tenantiaid. Lle mae oediad gyda phrosiectau cyfalaf a grant, mae'r Awdurdod mewn cysylltiad â'r cyllidwyr a phartneriaid

perthnasol. Mae'r Awdurdod wedi wynebu peth costau ychwanegol trwy alluogi staff i weithio o gartref, gweithio'n unol â gofynion Covid a hefyd mewn perthynas i agor yr ardal ar ôl llacio'r cyfyngiadau teithio.

Ar adeg sgwennu'r Datganiad mae llif arian yr Awdurdod yn ddigonol, ond, petai "ail don" o'r firws byddai angen ail-werthuso ein sefyllfa.

Cyflwynwyd cofrestr risg diwygiedig i'r Awdurdod ar 3ydd Mehefin yn cynnwys gwerthusiad o effaith Covid 19 a'r gweithredoedd lliniaru perthnasol.

Mae'r Awdurdod wedi gwirio'r Cynllun Rheolaeth yn erbyn y gwersi a ddysgwyd o Covid. Bydd cychwyn ar adolygu'r Cynllun Datblygu Lleol maes o law a bydd hyn hefyd yn ystyried yr heriau i'r ardal sy'n deillio o Covid. Bydd datblygu ar y cynllun Corfforaethol a Llesiant dros yr Hydref / gaeaf gan gynnwys ystyriaeth o faterion Covid. Mae'r Awdurdod yn adolygu'n barhaus yr effaith ariannol tan fydd gwell sefydlogrwydd yn bodoli.

GWYBODAETH BELLACH

Mae gwybodaeth bellach ynghylch y Datganiad Cyfrifon hwn ar gael oddi wrth:

Emyr Roberts
Pennaeth Cyllid
Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Swyddfeydd y Parc Cenedlaethol
Penrhyndeudraeth
Gwynedd
LL48 6LF
Ffôn: 01766 772 225
Ebst: emyr.roberts@eryri.llyw.cymru

Y DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD CYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol ar i'r Awdurdod:-

- Wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu priodol ei faterion ariannol ac i sicrhau fod un o'i swyddogion gyda chyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn achos Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, y swyddog hwnnw yw'r Prif Swyddog Cyllid;
- Rheoli ei faterion er mwyn sicrhau defnydd economaidd, effeithlon, ac effeithiol o'i adnoddau a diogelu ei asedau;
- Cymeradwyo ei ddatganiad cyfrifon.

Cafodd y cyfrifon hyn eu cymeradwyo gan yr Awdurdod ar 18fed Tachwedd 2020.

Llofnod :

CYNG. WYN ELLIS-JONES - CADEIRYDD

CYFRIFOLDEBAU'R PRIF SWYDDOG CYLLID

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol a amlinellir yn y Cod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Llywodraeth Leol yn y DU ('y Cod Ymarfer').

Wrth baratoi'r datganiadau cyfrifon, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:-

- Dethol polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu cymhwyso'n gyson;
- Gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a doeth;
- Wedi cydymffurfio â'r Datganiad Ymarfer a Argymhellir.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:-

- Cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a oedd yn gyfredol;
- Wedi cymryd camau rhesymol i rwystro a darganfod twyll ac anghysonderau eraill.

TYSTYSGRIF Y PRIF SWYDDOG CYLLID

Mae'r Datganiadau Cyfrifon wedi cael eu paratoi'n unol â Chyfrifon Llywodraeth Leol a Rheoliadau Archwilio ac yn cyflwyno'n deg a gwir sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a gwariant i'r flwyddyn yn gorffen 31 Mawrth 2020.

Llofnod :

6ed Tachwedd 2020

DAFYDD L. EDWARDS – PRIF SWYDDOG CYLLID

DATGANIAD O BOLISIÂU CYFRIFYDDU

1. Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r cyfrifon wedi eu paratoi'n unol â Chod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Llywodraeth Leol yn y DU ('y Cod Ymarfer').

Mae'r Cod Ymarfer yn ei gwneud yn ofynnol i bolisiau cyfrifyddu gael eu cymhwyso'n gyson. Y gofyniad pwysicaf yw bod y Datganiadau Cyfrifon yn 'cyflwyno'n deg a gwir' berfformiad ariannol a sefyllfa'r Awdurdod.

2. Cysyniadau Cyfrifyddu

Mae'r cyfrifon wedi eu paratoi'n unol â'r egwyddorion a'r cysyniadau cyfrifyddu hanfodol (a threiddiol) a ganlyn :

- Perthnasedd
- Dibynadwyedd
- Cymaroldeb
- Dealladwy
- Materoldeb
- Croniadau
- Busnes Gweithredol
- Uchafiaeth gofynion deddfwriaethol

Mae'r egwyddorion a chysyniadau hyn wedi eu defnyddio wrth ddethol a chymhwyso polisiau cyfrifyddu a thechnegau amcangyfrif ac wrth weithredu barn broffesiynol.

3. Croniadau Gwariant ac Incwm

Mae cyfrifon refeniw a chyfalaf yr Awdurdod yn cael eu cynnal ar sail cronïadau. Mae'r holl symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod yn cael eu gosod yn y cyfrifon ar yr amser maent yn ddyledus.

- Bydd y refeniw o werthu nwyddau yn cael ei adnabod pan fydd yr Awdurdod yn trosglwyddo'r risgiau arwyddocaol a buddion perchnogaeth i'r prynwr, a phan mae'n debygol y bydd buddiant economaidd neu'r gwasanaeth potensial cysylltiol gyda'r trafodyn hefyd yn trosglwyddo i'r Awdurdod.
- Bydd refeniw o ddarparu gwasanaeth yn cael ei adnabod pan fydd yr Awdurdod yn gallu mesur yn ddibynadwy'r canran sydd wedi ei gwblhau o'r trafodyn ynghyd â'r tebygolrwydd y bydd buddiant economaidd neu'r gwasanaeth potensial cysylltiol gyda'r trafodyn hefyd yn trosglwyddo i'r Awdurdod.
- Bydd cyflenwadau yn cael eu trin fel gwariant fel maent yn cael eu treulio – pan fydd bwlch rhwng y dyddiad mae'r cyflenwadau wedi eu derbyn a'u treulio, byddant yn cael eu dal fel stoc ar y Fantolen.
- Bydd treuliau, mewn cysylltiad â'r gwasanaeth a roddwyd (gan gynnwys gwasanaeth gan weithwyr cyflogedig) yn cael eu cofnodi fel gwariant pan fydd y gwasanaeth wedi ei dderbyn yn hytrach na pryd fydd taliadau'n cael eu gwneud.
- Ble mae refeniw a gwariant wedi eu hadnabod ond nid yw'r arian wedi ei dderbyn neu dalu allan, bydd rhaid creu dyledwr neu gredydwr am y symiau perthnasol ar y Fantolen. Ble mae tebygolrwydd o beidio casglu'r ddyled, bydd rhaid ysgrifennu'r dyledion lawr a chodi tal allan o gyfrif refeniw am yr incwm fydd yn debygol o beidio cael ei gasglu.

4. Arian Parod a'r Eitemau sydd Gyfystyr ag Arian Parod

Mae hyn yn cynnwys cyfrifon imprest a chronfeydd parod yr Awdurdod ac arian parod a ddelir "ar alwad" neu wedi ei ddydodi dros y tymor byr gyda banciau lle mae'r arian yn ad-daladwy heb gosb pan geir rhybudd nid hwy na 24 awr.

5. Eitemau Eithriadol

Lle mae eitemau o'r fath yn berthnasol i gyfrifon 2019/20, tynnir sylw atynt yn y nodiadau perthnasol e.e. colledion ailbrisiad.

6. Addasiadau cyn cyfnod, newidiadau mewn polisiau cyfrifyddu ac amcangyfrifon a chamgymeriadau

Nid oes unrhyw newidiadau o sylwedd yn 2019/20.

7. Codi tâl ar refeniw am asedau anghyfredol

Codir tâl ar wasanaethau, gwasanaethau cefnogol a chyfrifon masnachu gyda'r symiau a ganlyn er mwyn cofnodi'r gost o ddal asedau sefydlog yn ystod y flwyddyn:

- Dibrisiant sy'n digwydd i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol,
- Ailwerthuso a cholledion nam ar asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes enillion cronus yn y Gronfa Ailwerthuso lle gellir dileu'r colledion yn eu herbyn,
- Amorteiddio asedau sefydlog anghyfyrrdadwy sy'n berthnasol i'r gwasanaeth. Ni ellir codi tal am y symiau hyn yn erbyn Cronfa Gyffredinol yr Awdurdod ac felly maent fel y cyfryw yn cael eu gwyrddroi trwy gyfnewidiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf fel y dangosir yn y Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd.

8. Buddion gweithwyr**8.1 Buddiannau Sy'n Daladwy yn Ystod Cyflogaeth :**

Buddiannau gweithwyr tymor byr yw'r rheiny sydd i fod i gael eu setlo o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddiannau fel cyflogau wythnosol a misol, tâl gwyliau blynyddol a thâl cyfnod salwch, bonysau a buddiannau nad ydynt yn rhai ariannol (ee ceir) i weithwyr presennol ac maent yn cael eu cydnabod fel traul gwasanaethau yn y flwyddyn y mae'r gweithwyr yn rhoi gwasanaeth i'r Awdurdod.

8.2 Buddiannau terfynu :

Buddiannau terfynu yw'r symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i ddod â chyflogaeth swyddog i ben cyn y dyddiad ymddeol cyffredin neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddo gwirfoddol a chodir y rhain ar sail groniadau i'r llinell Costau Heb eu Dosbarthu Costau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fo'r Awdurdod yn amlwg wedi ymrwymo i derfynu cyflogaeth swyddog neu grŵp o swyddogion neu i wneud cynnig i annog diswyddo gwirfoddol.

8.3 Buddion Ôl-gyflogaeth

Mae gweithwyr yr Awdurdod yn aelodau o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Gwynedd yng Nghyngor Gwynedd. Mae'r cynllun yn darparu buddion diffiniedig i'w haelodau (pensiynau a lymf-symiau) sydd wedi eu hennill yn ystod eu hamser gyda'r Awdurdod.

8.4 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae gan bob aelod arall o'r staff, yn amodol ar rai meini prawf, yr hawl i fod yn aelod o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae'r costau pensiwn a godir ar gyfrifon yr Awdurdod ar gyfer y dosbarth yma o weithwyr yn cael eu pennu gan weinyddwyr y gronfa ac yn cynrychioli cyfran sefydlog o gyfraniad y gweithwyr i'r cynllun.

Mae'r Cynllun Llywodraeth Leol yn cael ei drin fel cynllun budd diffiniedig.

Mae ymrwymadau Cronfa Bensiwn Gwynedd sydd i'w priodoli i'r Awdurdod yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid drwy'r dull rhagamcanu unedau h.y. asesiad o daliadau fydd yn cael eu gwneud yn y dyfodol mewn perthynas â buddion ymdeol a enillwyd hyd yn hyn gan y gweithwyr, yn seiliedig ar gyfradd marwolaeth, cyfradd trosiant gweithwyr, a.y.b. yn ogystal â thafuniad enillion ar gyfer gweithwyr cyfredol.

Gostyngir yr ymrwymadau i'w gwerth ar sail prisiau cyfredol, gan ddefnyddio graddfa ddisgownt o 2.3% wedi ei gyfrifo fel cyfartaledd cymhwysol 'spot yields' ar fondiau corfforaethol gyda statws credyd AA.

Mae asedau Cronfa Bensiwn Gwynedd sydd i'w priodoli i'r Awdurdod yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail gwerth teg a benderfynir gan Actiwari'r Gronfa.

Dadansoddir y newid yn ymrwymiad net pensiynau i'r cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth yn cynnwys:

- Cost gwasanaeth cyfredol – y cynnydd mewn ymrwymadau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni - dyrennir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau lle mae'r gweithwyr yn gweithio.
- Cost gwasanaeth y gorffennol – mae'r cynnydd mewn ymrwymadau yn deillio o benderfyniadau yn y flwyddyn gyfredol ble mae eu heffaith yn gysylltiedig â'r blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd cynharach – mae'n cael ei ddebydu i'r Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o gostau Corfforaethol.
- Llog net ar yr ymrwymiad/(ased) buddion diffiniedig net, h.y. y gost llog net i'r Awdurdod - y newid yn ystod y cyfnod yn yr ymrwymiad/(ased) buddion diffiniedig net sy'n codi o dreigliad amser sy'n mynd yn erbyn llinell Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr - mae hyn yn cael ei gyfrifo ar sail gweithredu'r gyfradd ddisgownt sy'n cael ei ddefnyddio i fesur yr ymrwymiad buddion diffiniedig ar gychwyn y cyfnod i'r ymrwymiad/(ased) buddion diffiniedig net ar gychwyn y cyfnod – gan gymryd i ystyriaeth unrhyw newidiadau yn yr ymrwymiad/(ased) buddion diffiniedig net yn ystod y cyfnod o ganlyniad i gyfraniadau a thaliadau budd.

Ailfesuriadau yn cynnwys:

- Enillion ar asedau'r cynllun - gan eithrio symiau sy'n gynwysedig yn llog net ar yr ymrwymiad/(ased) buddion diffiniedig net - yn cael eu debydu i'r Reserf Pensiynau fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- Enillion a cholledion actiwaraid - newidiadau i'r ymrwymiad pensiwn net oherwydd nad yw'r digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r rhagdybiaethau a wnaethpwyd yn y prisiad actiwaraid diwethaf, neu am fod yr actiwari wedi diweddarau ei ragdybiaethau - yn cael eu debydu i'r Reserf Pensiwn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- Cyfraniadau a delir i Gronfa Bensiwn Gwynedd - arian a delir fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r Gronfa Bensiwn ar gyfer setliad ymrwymadau sydd ddim yn cael eu cyfrifo fel traul.

Gyda buddion ymddeol, mae'n ofynnol, yn unol â darpariaethau statudol, i Gronfa'r Awdurdod dderbyn cost y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r Gronfa Bensiwn neu'n uniongyrchol i'r pensiwnwyr yn ystod y flwyddyn, yn hytrach na'r swm a gyfrifir yn ôl y safonau cyfrifeg Perthnasol. Yn y Datganiad o'r Symudiad mewn Reserfau, mae hyn yn golygu bod angen neilltuo arian i neu allan o'r Reserf Pensiwn er mwyn diddymu'r credydau a'r debydau damcaniaethol ar gyfer buddion ymddeol a rhoi'r debydau am arian a dalwyd i'r Gronfa Bensiwn a phensiwnwyr ac unrhyw symiau sy'n daladwy ond sydd heb eu talu at ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sydd yn deillio o hyn yn y Reserf Pensiwn yn fesur o effaith buddiol i Gronfa'r Awdurdod o orfod trin buddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach na thros y cyfnod y mae'r gweithwyr yn derbyn y budd.

Mae'r Safon Cyfrifeg Rhyngwladol (SCRh) 19 yn rheoli sut y dylid trin a datgelu'r ymrwymadau tymor hir sy'n bodoli mewn perthynas â chostau pensiwn. Mae'n ofynnol i gynghorau lleol Cymru a Lloegr baratou eu datganiadau ariannol yn unol â gofynion SCRh19.

8.5 Buddion Dewisol

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i wneud dyfarniadau dewisol mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Bydd unrhyw ymrwymadau sydd yn deillio o ddyfarniad o'r fath i unrhyw aelod o staff (yn cynnwys athrawon) yn cael eu cronni yn y flwyddyn y cymerwyd y penderfyniad i wneud y dyfarniad gan ddefnyddio'r un polisïau â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol i gyfrifo amdanynt.

9. Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen

Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, yn rhai ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pan fo'r Datganiad Cyfrifon wedi ei awdurdodi i'w gyhoeddi. Gellir dynodi dau fath o ddigwyddiadau:

- y rheiny sy'n rhoi tystiolaeth o'r amodau oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – mae'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu'r fath ddigwyddiadau

- y rheiny sy'n arwydd o amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd – nid yw'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu'r fath ddigwyddiadau, ond ble y byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith berthnasol, gwneir datgeliad yn y nodiadau ar natur y digwyddiadau a'u heffaith ariannol ddisgwyliedig. Nid adlewyrchir digwyddiadau sy'n cymryd lle ar ôl dyddiad awdurdodi i gyhoeddi yn y Datganiad Cyfrifon.

10. Offerynnau Ariannol Atebolrwydd Ariannol

Mae'r Awdurdod yn Awdurdod diddyled yn yr ystyr nad oes ganddo unrhyw fenthyciadau.

Asedau Ariannol

Dosberthir asedau ariannol i ddau fath:

- benthyciadau a derbyniadau posib – asedau sydd â thaliadau sefydlog neu benodadwy ond nad ydynt yn cael eu dyfynnu yn y farchnad weithredol.

Y fath offerynnau sy'n berthnasol i'r Awdurdod yw benthyciadau car a wneir i weithwyr (fodd bynnag tybir nad yw'r symiau'n ddigon sylweddol i'w cynnwys).

- asedau sydd ar gael i'w gwerthu – asedau sydd â phris marchnad dyfynedig ac/neu sydd heb daliadau sefydlog neu benodadwy. Nid oes gan yr Awdurdod ased o'r math hwn.

11. Arian tramor

Mae incwm a gwariant sy'n deillio o unrhyw drafodion mewn arian cyfredol o dramor yn cael ei gyfieithu i £ sterling.

12. Grantiau Llywodraeth a Chyfraniadau eraill

P'un a ydynt yn cael eu talu i'r cyfrif, trwy randaliadau neu fel ôl-ddyledion, cydnabyddir grantiau llywodraeth a chyfraniadau a rhoddion trydydd parti fel rhai sy'n ddyledus i'r Awdurdod pan fo sicrwydd rhesymol:

- y bydd yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sydd ynghlwm â'r taliadau, ac
- y derbynnir y grantiau neu gyfraniadau.

Nid yw'r symiau a nodwyd fel rhai sy'n ddyledus i'r Awdurdod yn cael eu rhoi mewn credyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd oni fydd yr amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi eu bodloni. Mae'r amodau'n nodi bod rhaid i'r buddiannau economaidd yn y dyfodol neu i'r gwasanaeth posib sydd wedi'i ymgorffori yn yr ased a brynwyd gyda'r arian grant neu gyda'r cyfraniadau gael eu defnyddio gan y derbynnydd fel y nodwyd, neu bydd raid dychwelyd i'r trosglwyddydd y buddiannau economaidd yn y dyfodol neu'r gwasanaeth posib.

Mae'r arian a roddwyd fel grantiau a chyfraniadau lle na chafodd yr amodau eu bodloni yn cael eu cludo ymlaen yn y Fantolen fel credydwyr. Pan fo'r amodau'n cael eu bodloni mae'r grant neu'r cyfraniad yn cael ei roddi mewn credyd yn y llinell gwasanaeth priodol (grantiau refeniw a chyfraniadau a briodolwyd) neu Dreth ac Incwm Grant Amhenodol (grantiau refeniw heb eu hamgáu a'r cyfan o'r grantiau cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo'r grantiau cyfalaf yn cael eu rhoddi mewn credyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, maent yn cael eu gwyrddroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd wrth gefn.

Pan fo grant heb ei ddefnyddio eto i gyllido gwariant cyfalaf, mae'n cael ei bostio i'r Grantiau Cyfalaf Wrth Gefn – y rhai na chafodd eu defnyddio. Pan fo wedi'i ddefnyddio mae'n cael ei bostio i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf. Mae'r symiau yn y Grantiau Cyfalaf Wrth Gefn na chawsant eu defnyddio yn cael eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf unwaith y cânt eu defnyddio i gyllido gwariant cyfalaf.

13. Asedau Treftadaeth

Asedau Treftadaeth yw'r asedau hynny sydd wedi eu cadw mewn ymddiriedolaeth ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol oherwydd eu cysylltiadau diwylliannol, amgylcheddol neu hanesyddol, h.y. mae ganddynt rinweddau hanesyddol, artistig, gwyddonol, geoffisegol neu amgylcheddol. Maent yn cael eu cynnal gan yr Awdurdod yn bennaf am eu cyfraniad tuag at wybodaeth a diwylliant, ond nid ydynt yn cael eu defnyddio gan yr Awdurdod wrth iddo gyflawni ei fusnes arferol. Mae dibrisiant asedau treftadaeth, lle bo hynny'n briodol, yn unol â pholisi cyffredinol yr Awdurdod ar ddibrisiant.

14. Asedau anghyffyrddadwy

Cyfrifir am asedau anghyffyrddadwy a brynir ar ffurf trwyddedau meddalwedd fel rhan o'r rhaglen amnewid Technoleg Gwybodaeth, ac maent yn cael eu lleihau i referniw yn unol â'r dibrisiant costau.

15. Buddiannau mewn Cwmnïau ac Endidau Eraill

Mae gan yr Awdurdod fuddiant mewn Partneriaeth Rhwymedigaeth Cyfyngedig ar y cyd gyda 13 Awdurdod Parc Cenedlaethol arall, gyda'r diben o gynhyrchu incwm yn bennaf o nawdd.

16. Rhestrau Stoc a Chontractau Tymor Hir

Mae stociau'n cael eu tynnu i'r cyfrif yn ôl cost y prisiau yn achos stociau'r bar, nwyddau i'w hailwerthu a darpariaethau cyffredinol ym Mhlas Tan y Bwlch, y Ganolfan Astudio ac yn achos nwyddau i'w hailwerthu yng Nghanolannau Gwybodaeth yr Awdurdod. Mae hyn yn gyson â'r polisi a fabwysiadwyd ym mlynnyddoedd y gorffennol. Dan yr ymarfer a argymhellir rhaid dangos y stociau yn ôl y pris isaf o ddau, sef y gost wirioneddol neu'r gwerth dichonadwy net, ond nid yw'r gwahaniaeth yn berthnasol yn yr achos hwn.

17. Prydlesau (Cyllid)

Ar 31/3/2020 nid oes gan yr Awdurdod unrhyw drefniadau brydles cyllid.

18. Prydlesau (Gweithredol)

Mae'r Awdurdod yn rheoli prydlesau gweithredol i:

- Gerbydau,
- Llungopiŵyr a pheiriannau diodydd a byrbrydau.
- Tir ac adeiladau

Codir am daliadau prydles yn llawn yn ôl y dyddiad y maent yn daladwy arno ar sail llinell syth, yn sicrhau tâl blynyddol cyfartal i gyfrifon referniw gwasanaeth drwy gydol oes y prydles.

Mae'r Awdurdod yn rhentu sawl eiddo i gefnogi ei wasanaethau, a hefyd mae'n derbyn incwm rhent o sawl eiddo a berchenogir. Mae'r eiddo a berchenogir yn cael ei ddal fel asedau sefydlog yn y fantolen. Cyfrifir am yr incwm prydles ar sail llinell syth.

19. **Eiddo, Offer a Chyfarpar**

Dosberthir asedau sydd â sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu dal i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu i bwrpasau gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol fel Eiddo, Offer a Chyfarpar.

Cydnabyddiaeth: Mae gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Offer a Chyfarpar yn cael ei gyfalafu ar sail groniadau, cyn belled â'i fod yn bosib y bydd y buddiannau economaidd i'r dyfodol neu botensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â nhw'n llifo i'r Awdurdod ac y gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Mae gwariant sy'n cynnal ond nad yw'n ychwanegu at botensial ased i gyflenwi buddiannau economaidd i'r dyfodol neu botensial gwasanaeth (hy trwsio a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel traul fel ag y mae'n digwydd.

Mesur: Caiff asedau eu mesur yn y lle cyntaf ar gost, yn cynnwys:

- y pris prynu
- unrhyw gostau a briodolir i ddod ag ased i'r lleoliad a'r cyflwr sy'n angenrheidiol iddo fedru cael ei weithredu yn y dull a fwriadwyd gan reolwyr (amcangyfrif cychwynnol o gostau datgymalu a symud yr eitem ac adfer y safle y lleolir ef arno.)

Tybir bod cost asedau a gaffaelir heblaw drwy bryniant i fod eu gwerth teg, oni bai nad oes sylwedd masnachol i'r caffaeliad (hy ni fydd yn arwain at amrywiad yn llif arian yr Awdurdod). Yn yr achos olaf, pan y caffaelir ased drwy gyfnwid, cost y caffaeliad yw swm cario'r ased a roddir i fyny gan yr Awdurdod.

Pan fo enillion yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, maent yn cael eu gwyrddroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Yna mae'r asedau'n cael eu cario i'r Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- isadeiledd, asedau cymunedol ac asedau sy'n cael eu hadeiladu - cost dibrisiant hanesyddol pan wyddys hwnnw
- asedau dros ben – gwerth (marchnad) teg.
- pob ased arall – potensial gwasanaeth ar sail gwerth defnydd presennol (GDP), , a bennir fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol

Pan nad oes tystiolaeth seiliedig ar y farchnad o werth teg oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir cost amnewidiol dibrisiedig (CAD) fel amcangyfrif o werth teg.

Pan fo gan asedau nad ydynt yn eiddo oes ddefnyddiol fer neu werth isel (neu'r ddau), defnyddir sail cost hanesyddol dibrisiedig fel procsi ar gyfer gwerth teg. Heblaw am gyfarpar systemau gwybodaeth, mae lefel de minimis o £10,000 wedi ei ddefnyddio ar gyfer cydnabyddiaeth asedau nad ydynt yn gyfredol.

Mae'r asedau a gynhwysir yn y Fantolen ar werth teg yn cael eu hailbrizio yn ddigon aml i sicrhau nad yw eu swm cario'n sylweddol wahanol o'u gwerth teg ar ddiwedd y flwyddyn, ar y lleiaf bob pum mlynedd. Mae cynnydd mewn ailbrizio'n cydweddu â chredydau i'r Gronfa Ailbrisiant Wrth Gefn i gydnabod enillion heb eu gwireddu. [Yn eithriadol, gellir credydu enillion i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan maent wedi codi o wyrddroi colled a godwyd yn flaenorol yn erbyn gwasanaeth.]

Pan ddynodir lleihad mewn gwerth, cyfrifir amdanynt trwy:

- pan fo balans o enillion ailbrisiant i'r ased yn y Gronfa Ailbrisiant Wrth Gefn, ysgrifennir swm cario'r ased i lawr yn erbyn y balans hwnnw (i fyny at y swm o enillion cronus)
- pan nad oes balans yn y Gronfa Ailbrisiant Wrth Gefn neu falans annigonol, ysgrifennir swm cario'r ased i lawr yn erbyn llinell(au) y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Ailbrisiant Wrth Gefn yn cynnwys enillion ailbrisiant a gydnabyddir ers 1 Ebrill 2007 yn unig, dyddiad ei gweithredu'n ffurfiol. Mae'r enillion a gafwyd cyn y dyddiad hwnnw wedi eu cyfnerthu yn y Cyfrif Addasiad Cyfalaf.

Cydrannu: Mae'r Awdurdod wedi cymhwyso'r egwyddor cydrannu i'r asedau sydd werth £150,000 neu fwy a lle bo'r gwahaniaeth mewn costau dibrisiant yn sylweddol. Mae'r egwyddor hon yn cael ei defnyddio er mwyn sicrhau bod yr elfennau hynny o'r eiddo â bywydau gweithredol gwahanol ac felly gwahanol raddau o ddibrisiant yn cael eu cydnabod ac y rhoddir cyfrif amdanynt.

Amhariad: Mae gwerth asedau'n cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn am arwydd o amhariad ar werth. Pan fo arwyddion, ac amcangyfrifir bod gwahaniaethau posib yn berthnasol, yna amcangyfrifir swm adferadwy'r ased a, ble bo hwn yn llai na swm cario'r ased, cydnabyddir colled amhariad ar gyfer y diffyg.

Pan ddynodir colledion amhariad, cyfrifir amdanynt trwy:

- pan fo balans o enillion ailbrisiant i'r ased yn y Gronfa Ailbrisiant Wrth Gefn, ysgrifennir swm cario'r ased i lawr yn erbyn y balans hwnnw (i fyny at y swm o enillion cronus)
- pan nad oes balans yn y Gronfa Ailbrisiant Wrth Gefn neu falans annigonol, ysgrifennir swm cario'r ased i lawr yn erbyn llinell(au) y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo colled amhariad yn cael ei gwyrddroi'n dilyn hyn, credydir y gwyrddroad i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, i fyny at swm y golled wreiddiol, wedi ei addasu ar gyfer Dibrisiant y byddid wedi ei godi pe na fyddai'r golled wedi ei chydabod.

Dibrisiant: darperir ar gyfer dibrisiant yr holl asedau Eiddo, Offer a Chyfarpar trwy ddyraniad systematig o'u symiau dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol. Gwneir

eithriad ar gyfer asedau heb oes ddefnyddiol benodadwy gyfyngedig (hy tir rhydd-ddaliad a rhai asedau cymunedol) ac asedau nad ydynt eto ar gael i'w defnyddio (hy asedau sy'n cael eu hadeiladu). Nid yw asedau buddsoddi nac asedau a ddelir ar gyfer eu gwerthu yn cael eu dibrisio.

Cyfrifir dibrisiant ar y seiliau canlynol:

- adeiladau – dyraniad llinell syth dros oes ddefnyddiol yr eiddo fel yr amcangyfrifir gan y prisiwr
- cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar – canran o werth bob dosbarth o asedau yn y Fantolen, fel y cynghorir gan swyddog â chymwysterau addas

Dibrisir ar sail blwyddyn llawn yn y flwyddyn yr adnabyddir yr ased gyntaf yng nghyfrifon yr Awdurdod. Pan fo gan eitem o ased Eiddo, Offer a Chyfarpar gydrannau mawr y mae eu cost yn sylweddol mewn cysylltiad â chost gyfan yr eitem, dibrisir y cydrannau ar wahân. Mae enillion ailbrisiant hefyd yn cael eu dibrisio, gyda swm sy'n cyfateb i'r gwahaniaeth rhwng gwerth presennol dibrisiant a godir ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi ei godi ar eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Ailbrisiant Wrth Gefn i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf.

Gwarediadau ac Asedau Heb fod yn Gyfredol yn Cael eu Dal ar Gyfer Gwerthu

Pan y daw'n bosib y bydd swm cario ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy werthiant yn hytrach na pharhau i'w ddefnyddio, caiff ei ailddosbarthu fel Ased sy'n Cael ei Ddal i'w Werthu. Mae'r ased y cael ei ailbrisio yn union cyn ei ailddosbarthu ac yna ei gario ar yr isaf o'r swm hwn a gwerth teg llai costau gwerthu. Pan fo gostyngiad dilynol i werth teg llai costau gwerthu, mae'r golled yn cael ei phostio i'r llinell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Dim ond hyd at swm unrhyw golledion a gydnabuwyd yn flaenorol yn y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau y cydnabyddir enillion mewn gwerth teg.

Os nad yw asedau bellach yn cwrdd â'r meini prawf i'w dosbarthu fel Asedau sy'n Cael eu Dal i'w Gwerthu, yna cânt eu hailddosbarthu'n ôl i asedau nad ydynt yn rhai cyfredol a'u prisio ar yr isaf o'u swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu fel yn cael eu dal i'w gwerthu; addasu ar gyfer dibrisiant, amorteiddiad neu ailbrisiadau a fyddai wedi cael eu cydnabod petaent ddim wedi cael eu dosbarthu fel rhai sy'n Cael Eu Dal i'w Gwerthu, a'u swm adferadwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio gwerthu.

Nid yw asedau sydd wedi eu gadael neu eu sgrapio yn cael eu hailddosbarthu fel Asedau sy'n Cael eu Dal i'w Gwerthu.

Pan geir gwared ag ased neu pan gaiff ei ddatgomisiynu, dilëir swm cario'r ased yn y Fantolen (p'un a yw'n Eiddo, Offer a Chyfarpar neu Asedau sy'n Cael eu Dal i'w Gwerthu) i linell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enilliad neu golled ar waredu. Mae derbyniadau o warediadau (os oes rhai) yn cael eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enilliad neu golled ar waredu (hy wedi ei netio i ffwrdd yn erbyn gwerth cario'r ased ar addeg ei waredu). Mae unrhyw enillion ailbrisiant a gronnwyd i'r ased yn y Gronfa Ailbrisiant Wrth Gefn yn cael eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf.

Mae symiau uwch na £10k a dderbynnir ar gyfer eitem a waredwyd yn cael eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf. Mae'n ofynnol ar i'r derbyniadau cyfalaf gael eu credydu i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn, ac yna dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y cânt eu defnyddio [neu eu gosod o'r neilltu i leihau angen gwaelodol yr Awdurdod i fenthycu (y gofyniad cyllido cyfalaf)]. Mae derbyniadau'n cael eu meddiannu i'r Gronfa Wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn.

Nid yw gwerth a ddilëir o warediadau'n cael ei godi ar y Gronfa Gyffredinol. Mae'r symiau hyn yn cael eu meddiannu i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn.

20. **Darpariaethau, Rhwymedigaethau Wrth Gefn ac Asedau Wrth Gefn**

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi cymryd lle sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i'r Awdurdod sydd yn ôl pob tebyg angen setliad trwy drosglwyddo buddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth, ac y gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o faint y rhwymedigaeth. Er enghraifft, efallai bod yr Awdurdod yn rhan o achos llys a allai arwain yn y pen draw at wneud setliad neu dalu iawndal.

Darpariaethau

Codir darpariaethau fel traul ar y llinell gwasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn y daw'r awdurdod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, a chânt eu mesur yn ôl yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y Fantolen o'r gwariant sydd ei angen i setlo'r rhwymedigaeth, gan gymryd i ystyriaeth y risgiau ac ansicrwydd perthnasol.

Rhwymedigaethau wrth gefn

Mae rhwymedigaeth wrth gefn yn codi pan fo digwyddiad wedi cymryd lle sy'n rhoi rhwymedigaeth posib i'r awdurdod, y bydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau neu fel arall o ddigwyddiadau ansicr i'r dyfodol nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod. Mae rhwymedigaethau wrth gefn hefyd yn codi mewn amgylchiadau ble byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall ond naill ai nad yw'n debygol a bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur maint y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Ni chydabyddir rhwymedigaethau wrth gefn yn y Fantolen, ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

Asedau wrth gefn

Mae ased wrth gefn yn codi pan fo digwyddiad wedi cymryd lle sy'n rhoi ased bosib i'r awdurdod, y bydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau neu fel arall o ddigwyddiadau ansicr i'r dyfodol nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod.

Ni chydabyddir asedau wrth gefn yn y Fantolen ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon ble mae'n debygol y bydd mewnllif o fuddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth.

21. Cronfeydd wrth Gefn

Mae'r Awdurdod yn gosod o'r neilltu symiau penodol fel cronfeydd wrth gefn i ddibenion polisi'r dyfodol, neu i ymdrin â risgiau. Crëir cronfeydd wrth gefn trwy feddiannu symiau o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn. Pan y ceir traul sydd i'w gyllido o gronfa wrth gefn, caiff ei godi ar y gwasanaeth priodol yn y flwyddyn honno i'w sgorio yn erbyn y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Yna meddiannir y gronfa wrth gefn yn ôl i Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, fel nad oes taliad net yn erbyn y Gronfa Gyffredinol ar gyfer y gwariant.

Cedwir rhai cronfeydd wrth gefn penodol er mwyn rheoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau nad ydynt yn gyfredol, offerynnau ariannol, buddiannau ymddeol a buddiannau gweithwyr ac nid ydynt yn cynrychioli adnoddau y gellir eu defnyddio gan yr Awdurdod – eglurir y cronfeydd wrth gefn hyn yn y polisïau perthnasol.

22. Gwariant Refeniw a ariennir o Gyfalaf Dan Statud

Mae gwariant yr aethpwyd iddo yn ystod y flwyddyn y gellir ei gyfalafu dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n creu ased nad yw'n gyfredol wedi ei godi fel gwariant i'r gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn. Pan fo'r Awdurdod wedi penderfynu cwrdd â chost y gwariant hwn o adnoddau cyfalaf presennol neu trwy fenthycu, mae trosglwyddiad yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yna'n gwyrddroi'r symiau fel nad oes effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

23. Treth ar Werth

Mae'r TAW sy'n daladwy yn cael ei gynnwys fel traul dim ond i'r graddau nad yw'n adenilladwy gan Gyllid a Thollau EM. Mae'r TAW y gellir ei dderbyn yn cael ei eithrio o incwm.

Mae'r Awdurdod yn cyflenwi :

- Rhai gwasanaethau sy'n eithriedig o TAW (e.e. darparu cyrsiau addysgol ym Mhlas Tan y Bwlch, rhentu tir ac adeiladau heb ddewis trethu ayb.), a
- Nwyddau a gwasanaethau eraill nad ydynt yn rhydd o TAW (e.e. gwerthiannau yn y bar ym Mhlas Tan y Bwlch, gwerthu coed, ayb.)

Felly mae'r Awdurdod yn dod o fewn sgôp y rheoliadau Eithriad Rhannol TAW (yn cynnwys ar hyn o bryd y cynllun nwyddau cyfalaf). Trwy hyn ni all yr Awdurdod adennill yr holl dreth fewngyrch a gafwyd. Arfer yr Awdurdod yw cynnwys yr holl dreth fewngyrch na ellir ei hadennill gan Gyllid a Thollau EM o fewn costau'r gwasanaethau perthnasol.

Y DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Dengys y datganiad hwn gostau cyfrifyddu yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn 1084unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.

2018/19 Gwariant Gros £'000	2018/19 Incwm Gros £'000	2018/19 Gwariant Net £'000		2019/20 Gwariant Gros £'000	2019/20 Incwm Gros £'000	2019/20 Gwariant Net £'000
4,621	-2,382	2,239	Cynllunio a Rheoli Tir	5,549	-4,475	1,074
4,722	-2,097	2,625	Corfforaethol	5,563	-1,926	3,637
64	0	64	Costau na ellir eu dosrannu	36	0	36
9,407	-4,479	4,928	Cost Net	11,148	-6,401	4,747
			Gwasanaethau			
		0	Gwariant Gweithredu			-58
			Arall (nodyn 9)			
			Incwm a Gwariant			
		115	Cyllido a Buddsoddi			146
			(nodyn 10)			
		5,043	Gwariant Gweithredu			4,835
			Net			
		-5,136	Incwm grant			-6,219
			amhenodol (nodyn 11)			
			Gwarged (-) / Diffyg ar			
			Ddarpariaeth			
		-93	Gwasanaethau am y			
			flwyddyn			-1,384
			Diffyg net ar ailbrisi			
		-14	asedau nad ydynt yn			180
			gyfredol a cholledion			
			amhariad i'r gronfa			
			ailbrisi (nodyn 21)			
			Asedau /			
		1,663	rhwymedigaethau			-4,212
		1,649	pensiwn (nodyn 36)			-4,032
			Cyfanswm Incwm a			
			Gwariant			
		1,556	Cynhwysfawr			- 5,416

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan yr Awdurdod ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai rhwymedigaethau) yn cyd-fynd â'r cronfeydd wrth gefn sy'n cael eu dal gan yr Awdurdod. Adroddir ar gronfeydd wrth gefn mewn dau gategori. Mae'r categori cyntaf o gronfeydd wrth gefn yn gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy, h.y. y cronfeydd wrth gefn hynny y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn destun i'r angen i gynnal lefel ochelgar o gronfeydd wrth gefn ac unrhyw derfynau statudol ar eu defnydd (er enghraifft y Gronfa Derbynebion Cyfalaf Wrth Gefn y gellir ei defnyddio ar gyfer gwariant cyfalaf neu i dalu dyledion yn unig). Yr ail gategori o gronfeydd wrth gefn yw'r rheiny na all yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd wrth gefn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion heb eu gwireddu (er enghraifft y Gronfa Ailbrisiad wrth Gefn) ble dim ond ar ôl gwerthu'r asedau y byddai symiau'n dod ar gael i ddarparu gwasanaethau; a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a ddangosir yn y llinell Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn "Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu dan y rheoliadau".

2018/19		Nodiadau	2019/20
£'000			£'000
17,718	Eiddo, Offer a Chyfarpar	12	17,624
822	Asedau Treftadaeth	13	810
41	Dyledwyr tymor hir	17	37
18,581	Asedau tymor hir		18,471
33	Asedau a ddelir i'w gwerthu	14	0
3,897	Buddsodiadau tymor byr	15	5,468
128	Rhestrau Stoc	16	131
914	Dyledwyr tymor byr	17	1,804
3,848	Arian a Chyfateb ag Arian	18	2,641
8,820	Asedau Cyfredol		10,044
-2,933	Credydwyr tymor byr	19	-1,761
-8	Darpariaethau		-3
-2,941	Rhwymedigaethau cyfredol		-1,764
-7,752	Rhwymedigaeth Cronfa Bensiwn	36	-4,589
-392	Credydwyr Tymor Hir	19	-430
-8,144	Rhwymedigaethau tymor hir		-5,019
16,316	Asedau net		21,732
-5,625	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	8	-8,039
-10,691	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu defnyddio	21	-13,693
16,316	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn		-21,732

Y DATGANIAD SYMUDIADAU MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN

Dengys y datganiad hwn y symudiad yn y flwyddyn ar y gwahanol gronfeydd wrth gefn sy'n cael eu dal gan yr Awdurdod, wedi eu dadansoddi i "Gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy" (h.y. y rheiny y gellir eu cymhwyso i ariannu gwariant) a chronfeydd wrth gefn eraill. Mae'r llinell Gwarged (+) neu Ddiffyg (-) ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, y gwelir mwy o fanylion amdanynt yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sy'n ofynnol eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol. Mae'r Cynnydd/Gostyngiad Net cyn llinell Trosglwyddiadau i Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol statudol cyn unrhyw drosglwyddiadau disgresiwn i neu o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd a wneir gan yr Awdurdod.

Y DATGANIAD SYMUDIADAU MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN 2019/20

	Balans y Gronfa Gyffredinol a'r Cronfeydd wrth gefn a glustnodir	Cronfa wrth gefn Derbynebion Cyfalaf	Cronfa wrth gefn grantiau cyfalaf heb eu defnyddio	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy	Cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans a ddygwyd ymlaen o'r 31 Mawrth 2019	-4,282	-152	-1,190	-5,625	-10,691	-16,316
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	-1,384	0	0	-1,384	-4,032	-5,416
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail gyllid dan reoliadau (nodyn 7)	48	-11	-1,067	-1,030	1,030	0
Cynnydd/Gostyngiad yn 2019/20	-1,336	-11	-1,067	-2,414	-3,002	-5,416
Balans a gariwyd trosodd ar 31 Mawrth 2020	-5,618	-163	-2,257	-8,039	-13,693	-21,732
Cronfa Gyffredinol	-659					
Cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd	-4,959	(gweler nodyn 8)				
	-5,618					

Y DATGANIAD SYMUDIADAU MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN 2018/19

	Balans y Gronfa Gyffredinol a'r Cronfeydd wrth gefn a glustnodir	Cronfa wrth gefn Derbynebion Cyfalaf	Cronfa wrth gefn grantiau cyfalaf heb eu defnyddio	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn defnyddiawy	Cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans a ddygwyd ymlaen o'r 31 Mawrth 2018	-3,039	-172	1,137	4,349	13,523	17,872
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	-93	0	0	-93	1,649	1,556
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail gyllid dan reoliadau (nodyn 7)	1,150	20	-53	1,183	1,183	0
Cynnydd/Gostyngiad yn 2018/19	1,243	20	-53	1,276	2,832	16,316
Balans a gariwyd trosodd ar 31 Mawrth 2019	-4,282	-152	-1,190	-5,625	-10,691	-16,316
Cronfa Gyffredinol	-347					
Cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd	-3,935	(gweler nodyn 8)				
	-4,282					

DATGANIAD LLIF ARIAN

Dengys y **Datganiad Llif Arian** y newidiadau mewn arian a chyfateb ag arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Dengys y datganiad sut mae'r Awdurdod yn cynhyrchu a defnyddio arian a chyfateb ag arian trwy ddsbarthu llif arian fel gweithgareddau gweithredol, buddsoddi a chyllido. Mae'r swm o lif arian neu sy'n deillio o weithgareddau gweithredol yn brif ddangosydd i'r graddau y mae gweithgareddau'r Awdurdod yn cael eu hariannu drwy incwm grant ac ardoll neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae gweithgareddau buddsoddi'n cynrychioli'r graddau y mae all-lif o arian wedi ei wneud ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at gyflenwad gwasanaeth yr Awdurdod i'r dyfodol. Mae llif arian sy'n deillio o weithgareddau cyllido'n ddefnyddiol i ragweld hawliadau ar lif arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthycia) i'r Awdurdod.

2018/19		2019/20
£'000		£'000
-93	(Gwarged) neu ddiffyg net ar ddarpariaeth gwasanaethau	-1,384
-2,575	Addasiadau i warged neu ddiffyg net ar ddarpariaeth gwasanaethau am symudiadau heb fod yn arian (nodyn 22)	-24
269	Addasiadau ar gyfer eitemau a gynhwyswyd yn y gwarged neu ddiffyg net ar ddarpariaeth gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido	1,466
-2,399	Llif arian net o Weithgareddau Gweithredol	58
3,485	Gweithgareddau Buddsoddi (nodyn 23)	1,154
-6	Gweithgareddau Cyllido (nodyn 24)	-5
-1,080	Cynnydd (-) neu ostyngiad (+) net mewn arian neu cyfateb ag arian	1,207
4,928	Arian neu cyfateb ag arian ar gychwyn cyfnod adrodd	3,848
3,848	Arian neu cyfateb ag arian ar ddiwedd cyfnod adrodd (nodyn 18)	2,641

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

1. DADANSODDIAD GWARIANT AC ARIANNU

Amcan y Dadansoddiad Gwariant ac Ariannu yw dangos sut y mae'r cyllid sydd ar gael i'r Awdurdod (h.y. grantiau'r llywodraeth, rhenti, ffioedd a thaliadau ac ati,) am y flwyddyn wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddiwyd neu a enillwyd gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae'r Dadansoddiad Gwariant ac Ariannu hefyd yn 10841010 dangos sut y mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu ar gyfer dibenion gwneud penderfyniadau rhwng cyfarwyddiaethau'r cyngor. Mae'r incwm a'r gwariant a gyfrifir amdano o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno yn llawnach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2019/20					
	Gwariant Net yn erbyn y Gronfa Gyffredinol (£'000)	Addasiadau rhwyng y sail Ariannu a Chyfrifyddu (£'000)	Gwariant Net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (£'000)	Addasiadau rhwyng yr Alldro a'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (£'000)	Alldro (£'000)
Cynllunio, Traftadaeth Diwylliannol a Rheoli Tir	1,244	170	1,074	79	995
Corfforaethol (cynnwys Cyfathrebu)	3,551	-86	3,637	499	3,138
Costau na ellir eu dosrannu	0	-36	36	36	0
Cost Net Gwasanaethau	4,795	48	4,747	614	4,133
Incwm a Gwariant arall	-6,131		-6,131	-6,131	0
Gwarged / Diffyg	-1,336	48	-1,384	-5,517	4,133
Balans Agoriadol	-4,282				
Gwarged am y flwyddyn	-1,336				
Balans Cau	-5,618				
	-659 Cronfa Gyffredinol				
	-4,959 Cronfeydd wedi eu clustnodi (nodyn 8)				
	-5,618				

2018/19					
	Gwariant Net yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail Ariannu a Chyfrifyddu	Gwariant Net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Addasiadau rhwng yr Alldro a'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Alldro
	(£'000)	(£'000)	(£'000)	(£'000)	(£'000)
Cynllunio, Treftadaeth Diwylliannol a Rheoli Tir	1,747	- 492	2,239	507	1,732
Corfforaethol (cynnwys Cyfathrebu)	2,031	-594	2,625	266	2,359
Costau na ellir eu dosrannu	0	-64	64	64	0
Cost Net Gwasanaethau	3,778	-1,150	4,928	837	4,091
Incwm a Gwariant arall	-5,021	0	-5,021	-5,021	0
Gwarged / Diffyg	-1,243	-1,150	-93	-4,184	4,091
Balans Agoriadol	-3,039				
Gwarged am y flwyddyn	-1,243				
Balans Cau	-4,282				
	-347 Cronfa Gyffredinol				
	<u>-3,935</u> Cronfeydd wedi eu clustnodi (nodyn 8)				
	-4,282				

1a Nodyn ar yr Addasiadau rhwng y Sail Ariannu a Chyfrifyddu

Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i ddod i ffigyrau y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Newidiadau ar gyfer dibennion Cyfalaf (£'000)	Newidiadau Net ar gyfer addasiadau pensiwn (£'000)	Gwahaniaethau Eraill (£'000)	Cyfanswm addasiadau (£'000)
Cynllunio, Treftadaeth Ddiwylliannol a Rheoli Tir	654	-484	0	170
Corfforaethol (cynnwys Cyfathrebu)	465	-551	0	-86
Costau na ellir eu dosrannu	0	-36	0	-36
Cost Net				
Gwasanaethau Incwm a Gwariant eraill na ellir eu dosrannu i'r Dadansoddiad Gwariant ac Incwm	1,119	-1,071	0	48
Gwahaniaeth rhwng y gwarged/diffyg ar y Gronfa Gyffredinol a'r gwarged/diffyg ar gyflenwi gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,119	-1,071	0	48

Addasiadau rhwng sail Ariannu a Chyfrifyddu 2018/19				
Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i ddod i ffigyrau y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Newidiadau ar gyfer dibennion Cyfalaf (£'000)	Newidiadau Net ar gyfer addasiadau pensiwn (£'000)	Gwahaniaethau Eraill (£'000)	Cyfanswm addasiadau (£'000)
Cynllunio, Treftadaeth Ddiwylliannol a Rheoli Tir	-189	-303	0	-492
Corfforaethol (cynnwys Cyfathrebu)	-244	-350	0	-594
Costau na ellir eu dosrannu	0	-64	0	-64
Cost Net Gwasanaethau Incwm a Gwariant eraill na ellir eu dosrannu i'r Dadansoddiad Gwariant ac Incwm	-433	-717	0	-1,150
Gwahaniaeth rhwng y gwarged/diffyg ar y Gronfa Gyffredinol a'r gwarged/diffyg ar gyflenwi gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	-433	-717	0	-1,150

1b NODYN AR YR INCWM A GWARIANT AR SAIL CYFADRANNOL

Incwm ar sail Cyfadrannol	2018/19 (£'000)	2019/20 (£'000)
Ffioedd ac incwm arall i wasanaethau		
Cynllunio, Treftadaeth Ddiwylliannol a Rheoli Tir	-469	-503
Corfforaethol (cynnwys Cyfathrebu)	-1,846	-1,910
	-2,315	-2,413

Costau "heb fod yn arian" sylweddol ar sail Cyfadrannol							
	Cynllunio a Rheoli Tir		Corfforaethol (cynnwys Cyfathrebu)		Cyfansymiau		
	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20	
	Dibrisiant	104	126	464	465	568	591
Colledion Ailbrisiad	18	102	0	104	18	206	
Gwariant referniw a gyllidir o gyfalaf yn ôl statud	202	504	0	10	202	514	
* addasiad pensiwn IAS 19	311	383	362	434	673	817	
Addasiad cronïad budd gweithwyr	8	10	11	13	19	23	
* Cyfanswm	643	1125	837	1026	1480	2151	

* Ffigyrau "addasiad pensiwn IAS19" a "Cyfanswm" ar gyfer 2018/19 wedi eu cywiro

1c NODYN AR WARIANT AC INCWM WEDI'U DADANSODDI YN ÔL EU NATUR

Dadansoddiad Gwariant ac Incwm ar sail natur		
Dadansoddir gwariant ac incwm yr Awdurdod fel a ganlyn :		
	2018/19	2019/20
Gwariant / Incwm	(£'000)	(£'000)
Gwariant		
Costau cyflogaeth	4,632	5,011
Costau eraill i wasanaethau	4,143	5,303
Costau na ellir eu dosrannu	64	36
Dibrisiant, amhariad a cholledion ailbrisiad	568	797
Cyfanswm Gwariant	9,407	11,147
Incwm		
Ffioedd ac incwm eraill i wasanaethau	-2,315	-2,413
Llog net ar yr ymrwymiad net a ddiffinnir (addasiad pensiwn IAS19)	153	196
Llog ac incwm buddsoddiad	-38	-49
Grantiau a chyfraniadau Llywodraeth	-2,164	-3,988
Incwm Grant amhenodol	-5,136	-6,219
Enilliad ar waredu asedau	0	-58
Cyfanswm Incwm	-9,500	-12,531
Diffyg / gwaged ar gyflenwi gwasanaethau	-93	-1,384

2. SAFONAU CYFRIFYDDU SYDD WEDI EU CYHOEDDI OND HEB ETO WEDI'U MABWYSIADU

Nid oes safonau sydd yn effeithio ar Ddatganiad Cyfrifon 2019/20.

3. BARN GRITIGOL MEWN CYMHWYSO POLISIÂU CYFRIFYDDU

Wrth gymhwyso'r polisiâu cyfrifyddu a nodir ar dudalennau 11-21, bu'n rhaid i'r Awdurdod wneud rhai dyfarniadau am drafodion cymhleth neu'r rhai sy'n cynnwys ansicrwydd am ddigwyddiadau yn y dyfodol. Y dyfarniadau beirniadol a wnaed yn y Datganiad o Gyfrifon yw:

Mae lefel uchel o ansicrwydd ynghylch lefelau ariannu yn y dyfodol ar gyfer llywodraeth leol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigonol eto i roi mynegiad y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i gau cyfleusterau a lleihau lefelau darpariaeth gwasanaeth.

4. RHAGDYBIAETHAU A WNEIR AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU MAWR ERAILL O ANSICRWYDD AMCANGYFRIF

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sydd wedi eu seilio ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod ynghylch y dyfodol neu sydd fel arall yn ansicr. Gwneir amcangyfrifon gan gymryd i ystyriaeth brofiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, oherwydd na ellir pennu balansau gyda sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau ac amcangyfrifon.

Datgelir y rhagdybiaethau a wnaed gan yr Actwari yn gysylltiedig â'r Gronfa Bensiwn yn nodyn 36.

Eitem	Ansicrwydd	Effaith os yw'r Canlyniadau Gwirioneddol yn Wahanol i'r Tybiaethau
Atebolrwydd Pensiwnau (nodyn 36)	Mae amcangyfrif y rhwymedigaeth net i dalu pensiwnau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n adlewyrchu'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau'n cynyddu, newidiadau mewn oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac, ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr adenillion disgwylidig ar asedau'r gronfa pensiwn. Darperir asesiad o'r rhwymedigaethau gan Hymans Robertson. Ceir rhagor o wybodaeth yn nodyn 36.	Gall newidiadau cymharol fach yn y rhagdybiaethau a wneir gael effaith sylweddol ar yr atebolrwydd net pensiwn. Bydd yr atebolrwydd net pensiwn a ddangosir yn y fantolen ddim ond yn dod yn daladwy dros gyfnod ymddeol gweithwyr presennol a rhai wedi ymddeol, felly gellir lledaenu addasiadau i'r rhwymedigaeth dros nifer o flynyddoedd trwy newidiadau yng nghyfraniadau gweithwyr a chyflogwyr. Mae cynnydd yng nghyfraniadau cyflogwyr yn cael effaith uniongyrchol ar y gyllideb. Cyfeirir at effaith y newid mewn rhagdybiaethau yn nodyn 5 o'r Adroddiad Naratif.
Prisiadau eiddo (nodyn 12)	Mae'r Awdurdod yn ailbrisiu ei asedau bob 5 mlynedd. Cynhaliwyd y prisiad llawn diwethaf yn 2016-17. Mae'n bosibl y gallai gwerthoedd eiddo amrywio'n sylweddol o fewn y ffrâm amser 5 mlynedd hon. Yn y cyswllt hwn, cynhelir adolygiad blynyddol gan y Pennaeth Cyllid a'r Pennaeth Eiddo i nodi unrhyw brisiadau dros dro (interim) sydd eu hangen.	Byddai amrywiad yng ngwerth eiddo yn effeithio ar y gwerthoedd a ddelir yn y Fantolen ac ar y tâl dibrisio cyfatebol.

	Mae'n seilio ei brisiadau ar ragdybiaethau am gyflwr asedau, bywydau defnyddadwy, gwerthoedd gweddilliol ac amodau'r farchnad. Mae'r dyfarniadau hyn yn cael eu hategu gan y wybodaeth orau sydd ar gael ac yn cael eu gwneud gan briswyr cymwys ond maent yn dal i fod yn seiliedig ar amcangyfrifon.	

5. EITEMAU PERTHNASOL O INCWM A THREULIAU

Derbyniodd yr Awdurdod grantiau cyfalaf "un-tro" gan Llywodraeth Cymru yn Ionawr 2020 o £1,858,540. Mae gwerth £1,479,192 ohono wedi ei drosglwyddo i'r gronfa wrth gefn Grantiau Cyfalaf Na Ddefnyddiwyd.

Mae £67k wedi ei neilltuo o'r gronfa defnyddiwyd negyddol a ddynodir yn "rwymedigaeth perthnasol i'r gronfa bensiwn" a chost cyfraniad pensiwn y cyflogwr wedi ei leihau o swm cyfatebol yng ngwariant net y Gyfarwyddiaeth Corfforaethol.

6. DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Mae'r Datganiad Cyfrifon wedi eu cymeradwyo ar gyfer cyhoeddiad gan y Prif Swyddog Cyllid ar 21 Awst 2020. Nid yw digwyddiadau ar ôl y dyddiad hwn wedi eu adlewyrchu'n y datganiadau ariannol na'r nodiadau. Lle mae digwyddiadau cyn y dyddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am y sefyllfa cyn 31 Mawrth 2020, mae'r ffigyrau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi eu addasu ymhob agwedd o sylwedd i adlewyrchu effaith y wybodaeth hwn.

7. ADDASIADAU RHWNG SAIL GYFRIFYDDU A SAIL ARIANNU DAN Y RHEOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir yn y cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu cywir i'r adnoddau y manylir arnynt gan ddarpariaethau statudol fel eu bod ar gael i'r Awdurdodi gwrdd â gwariant cyfalaf a referniw i'r dyfodol.

2019/20	Cronfeydd wrth Gefn Defnyddiadwy				Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio £'000
	Balans Gronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	Cronfeydd wrth Gefn Derbynebion Cyfalaf	Cronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf heb Gymhwyso	
	£'000	£'000	£'000	£'000	
ADDASIADAU YN CYNNWYS YN BENNAF Y CYFRIF ADDASIADAU CYFALAF					
Gwyrddroi eitemau a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Taliadau am ddibrisiant ac amhariad asedau nad ydynt yn gyffredol	-591	0	0	0	591
Colledion ar ailbrisiad	-206	0	0	0	206
Gwerth Llyfr asedau a waredwyd	-36	0	0	0	36
Cymhwyso grantiau a chyfraniadau cyfalaf	525	0	0	0	-525
Gwariant Refeniw a gyllidir o gyfalaf dan statud	-375	0	0	0	375
Mewnosod eitemau na ddebydwyd neu na gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Grantiau cyfalaf a dderbyniwyd mewn blynyddoedd ariannol cynt ac a ddefnyddiwyd yn 2019/20	0	0	0	464	-464
Taliadau gwariant cyfalaf yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	237	0	0	0	-237
Addasiad ar warged 2018/19	13	-13	0	0	0
ADDASIAD YN CYNNWYS YN BENNAF Y CYFRIF GRANTIAU NA DDEFNYDDIWD					
Grant cyfalaf a dderbyniwyd yn 2017/18 ac 2018/19 ac a droswyd i referniw yn 2019/20	-22	0	0	22	0
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf na ddefnyddiwyd wedi eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.	1553	0	0	-1553	0
ADDASIAD YN CYNNWYS YN BENNAF Y GRONFA DERBYNIADAU CYFALAF					
Derbyniadau cyfalaf a ddefnyddiwyd yn 2019/20	-1	0	24	0	-23
Derbyniadau cyfalaf yn 2019/20 na ddefnyddiwyd	35	0	-35	0	0
ADDASIAD YN CYNNWYS YN BENNAF Y GRONFA BENSIWN WRTH GEFN					
Gwyrddroi eitemau yn gysylltiedig â buddiannau ymddeol wedi eu debydu neu gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	-1,680	0	0	0	1680
Cyfraniadau pensiwn cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr yn daladwy yn y flwyddyn.	631	0	0	0	-631
ADDASIAD YN CYNNWYS YN BENNAF Y CYFRIF ABSENOLDEBAU CRONNUS					
Y gwahaniaeth yn y swm a godir am daliadau swyddogion ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail groniadau o'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â'r gofynion statudol	-22	0	0	0	22
CYFANSWM ADDASIADAU	61	-13	-11	-1,067	1,030

2018/19	Cronfeydd wrth Gefn Defnyddiadwy				Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio
	Balans Gronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	Cronfeydd wrth Gefn Derbynebion Cyfalaf	Cronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf heb Gymhwyso	
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
ADDASIADAU YN CYNNWYS YN BENNAF Y CYFRIF ADDASIADAU CYFALAF					
Gwyrddroi eitemau a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Taliadau am ddibrisiant ac amhariad asedau nad ydynt yn gyfredol	-568	0	0	0	568
Colledion ailbrisiad	-17	0	0	0	17
Amcan cost gwerthu" ased ar werth" < 12 mis	-2	0	0	0	2
Cymhwyso grantiau a chyfraniadau cyfalaf	16	0	0	0	-16
Gwariant Refeniw a gyllidir o gyfalaf dan statud	-202	0	0	0	202
Mewnosod eitemau na ddebydwyd neu na gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Grant cyfalaf a dderbyniwyd yn 2017/18 ac a droswyd i refeniw yn 2018/19	-3	0	0	16	-13
Grant cyfalaf a dderbyniwyd yn 2017/18 ac a ddefnyddiwyd yn 2018/19	0	0	0	122	-122
Taliadau gwariant cyfalaf yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	152	0	0	0	-152
ADDASIAD YN CYNNWYS YN BENNAF Y CYFRIF GRANTIAU NA DDEFNYDDIWDYD					
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf na ddefnyddiwyd wedi eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.	191	0	0	-191	0
ADDASIAD YN CYNNWYS YN BENNAF Y GRONFA DERBYNIADAU CYFALAF					
Derbyniadau cyfalaf a ddefnyddiwyd yn 2018/19	0	0	20	0	-20
ADDASIAD YN CYNNWYS YN BENNAF Y GRONFA BENSIGN WRTH GEFN					
Gwyrddroi eitemau yn gysylltiedig â buddiannau ymddeol wedi eu debydu neu gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	-1,427	0	0	0	1,427
Cyfraniadau penswn cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr yn daladwy yn y flwyddyn.	690	0	0	0	-690
ADDASIAD YN CYNNWYS YN BENNAF Y CYFRIF ABSENOLDEBAU CRONNUS					
Y gwahaniaeth yn y swm a godir am daliadau swyddogion ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail groniadau o'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â'r gofynion statudol	20	0	0	0	-20
CYFANSWM ADDASIADAU	-1,150	0	20	-53	1,183

8. TROSLWYDDIADAU O/I GRONFEYDD WRTH GEFN A GLUSTNODWYD

	Gweddill ar 31 Mawrth 2018	Trosglwyddiadau allan 2018/19	Trosglwyddiadau i mewn 2018/19	Gweddill ar 31 Mawrth 2019	Trosglwyddiadau allan 2019/20	Trosglwyddiadau i mewn 2019/20	Gweddill ar 31 Mawrth 2020
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfeydd wrth gefn Refeniw a Chyfalaf Clustnodedig (symiau wedi eu cymeradwyo fel gwariant refeniw a chyfalaf clustnodedig)	-783	789	-514	-508	499	-363	-372
Cronfa Risgiau Penodol (i gwrdd â phwysau cyllidebol tebygol)	-442	169	-51	-324	0	-100	-424
Cronfa wrth gefn prosiectau cyfalaf (l ariannu ymrwymadau cyfalaf untro)	-60	60	0	0	0	0	0
Cronfa wrth gefn Cynllunio (i gwrdd â chostau ymchwiliad cyhoeddus)	-191	0	-34	-225	0	0	-225
Cronfa wrth gefn arian refeniw cyfatebol (i bwrpas cronfa cyd-gyfeiriad).	-461	31	-364	-794	160	-429	-1,063
Cronfa wrth gefn arian cyfatebol - CNC (i bwrpas cronfa cyd-gyfeiriad)	-9	0	0	-9	9	0	0
Cronfa wrth gefn grantiau refeniw Cymunrodd	-518	318	-645	-845	256	-1,131	-1,720
	-93	0	0	-93	93	0	0
Cronfa wrth gefn incwm Pen y Pass (ar gyfer adnoddau'n perthyn l'r Wyddfa)	-56	0	0	-56	0	0	-56
Cronfa wrth gefn Adain 106 (at bwrpasau cartrefi fforddiadwy)	-160	0	-70	-230	0	-10	-240
Cronfa wrth gefn Prosiectau	0	0	-393	-393	297	-309	-405
Cronfa wrth gefn Rheoli Asedau	0	0	-305	-305	71	0	-234
Cronfa Gwytnwch Staff	0	0	-100	-100	0	-20	-120
Cronfa Risg Masnachol	0	0	-120	-120	20	0	-100
* Cronfa Ymrwymiad ar y Gronfa Bensiwn	134	0	-67	67	0	-67	0
	-2,639	1,367	-2,663	-3,935	1,405	-2,429	-4,959
Cronfeydd Eraill							
Cronfa Gyffredinol	-400	131	-78	-347	0	-312	-659
Cyfalaf :							
Grantiau cyfalaf heb eu defnyddio	-1,137	139	-192	-1,190	824	-1891	-2,257
Cronfa Derbynebion Cyfalaf (i gyllido gwariant cyfalaf yn unig)	-173	20	0	-153	124	-135	-164
	-4,349	1,657	-2,933	-5,625	2,353	-4,767	-8,039

* Cronfa Ymrwymiad ar y Gronfa Bensiwn

Yn 2017/18 talodd yr Awdurdod gyfraniad pensiwn cyflogwr am dair blynedd 2017/18 – 2019/20 i'r Gronfa Bensiwn. Mae'r Actiwari wedi adlewyrchu'r cyfan o'r cyfraniad pensiwn hwnnw yn ei ddatganiad IAS19 ar gyfer 2017/18. Er mwyn osgoi cyfrifo ddwywaith (trwy ddangos elfennau 2018/19 a 2019/20 o'r cyfraniad pensiwn cyflogwr fel taliad ymlaen llaw o dan Dyledwyr), rhoddwyd y gost £134k am y ddwy

flynedd ddilynol yn y gronfa wrth gefn hon. Defnyddiwyd £67k yn 2018/19 a 2019/20 yn clirio'r gronfa wrth gefn.

9. GWARIANT GWEITHREDOL ARALL

2018/19		2019/20
£'000		£'000
0	Enillion/colledion ar waredu asedau nad ydynt yn gyfredol	-58

10. INCWM A GWARIANT CYLLIDO A BUDDSODDI

2018/19		2019/20
£'000		£'000
153	Cost llog pensiwn a dychweliad disgwylidig ar asedau pensiwn	196
-38	Llog y gellir ei dderbyn ac incwm tebyg	-50
115	Cyfanswm	146

11. INCWM GRANT AMHENODOL

2018/19		2019/20
£'000		£'000
-3,745	Grant Parc Cenedlaethol	-3,745
-1,183	Ardollau ar Awdurdodau Cyfansoddol	-1,248
-208	Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau	-1,226
-5,136	Cyfanswm	-6,219

12. EIDDO, OFFER A CHYFARPAR
Symudiadau ar falansau

2019/20	Tir ac Adeiladau	Cerbydau, Offer a Chyfarpar	Cymuned	Asedau dros Ben	Asedau yn cael eu Adeiladu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost neu brisiad						
Ar 1 Ebrill 2019	18,701	1,742	108	0	0	20,551
Ychwanegiadau	384	341	0	0	147	872
Gwarediadau	0	-132	0	0	0	-132
Ailbrisiad i'r Datganiad IaGC	-204	0	0	0	0	-204
Colledion i'r Gronfa Ailbrisiad	-179	0	0	0	0	-179
Ar 31 Mawrth 2020	18,702	1,951	108	0	147	20,908
Dibrisiant ac Amhariad Cronnus						
Ar 1 Ebrill 2019	-1,336	-1,497	0	0	0	-2,833
Tâl dibrisiant	-455	-124	0	0	0	-579
Gwarediadau	0	128	0	0	0	128
Ar 31 Mawrth 2020	-1,791	-1,493	0	0	0	-3,284
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2020	16,911	458	108	0	147	17,624
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2019	17,365	245	108	0	0	17,718

2018/19	Tir ac Adeiladau	Cerbydau, Offer a Chyfarpar	Cymuned	Asedau dros Ben	Asedau yn cael eu Adeiladu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost neu brisiad						
Ar 1 Ebrill 2018	18,702	1,689	108	8	10	20,517
Ychwanegiadau	25	78	0	0	0	103
Gwarediadau	0	-35	0	0	0	-35
Ail-ddosbarthiad :						
Asedau dros ben i Ased ar gyfer ei werthu (llai na 12 mis)	0	0	0	-8	0	-8
Ail-ddosbarthiad : Ased yn cael ei adeiladu l asedau gweithredol	0	10	0	0	-10	0
Ailbrisiad i'r Datganiad IaGC	-14	0	0	0	0	-14
Colledion i'r Gronfa Ailbrisiad	-12	0	0	0	0	-12
Ar 31 Mawrth 2019	18,701	1,742	108	0	0	20,551
Dibrisiant ac Amhariad Cronnus						
Ar 1 Ebrill 2018	-882	-1,431	0	0	0	-2,313
Tâl dibrisiant	-454	-103	0	0	0	-557
Dadgydnabod	0	2	0	0	0	2
Gwarediadau	0	35	0	0	0	35
Ar 31 Mawrth 2019	-1,336	-1,497	0	0	0	-2,833
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2019	17,365	245	108	0	0	17,718
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2018	17,820	258	108	8	10	18,204

Dibrisiant

Codir am ddibrisiant asedau sefydlog ar sail llinell syth i ddileu eu cost llai unrhyw werth gweddilliol rhagamcanedig mewn rhandaliadau dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased ar y seiliau canlynol:-

Tir ac Eiddo Gweithredol	: rhwng 10 – 60 mlynedd
Asedau Cymunedol	: dim
Offer Systemau Gwybodaeth	: 3 blynedd
Cerbydau	: dros 7 mlynedd i werth dim.
Dodrefn ac Offer Arall	: oes weithredol amcangyfrifedig

Ailbrisiadau

Ni fu ail-brisiadau yn ystod 2019/20, heblaw am asesiadau o'r gwariant cyfalaf hynny nad oedd yn cynyddu gwerth llyfr yr eiddo.

Ymrwymadau Cyfalaf

Yr unig ymrwymadau cyfalaf ar gytundebau trwy dendr gan yr Awdurdod ar 31/3/2020.

- Cynllun Treftadaeth Treflun Dolgellau – £201k (31/3/2019 - £143k)
- Pryniant cerbyd ar gyfer y cynllun Awyr Dywyll - £29k.
- Cynllun Data Lidar (Carneddau) - £46k

13. ASEDAU TREFTADAETH

Mae dosbarthiad yr Awdurdod o asedau treftadaeth diriaethol yn ymwneud â :

- **Melin Lechi Ynys y Pandy** - adeilad rhestredig heb ddefnydd gweithredol, a gafodd ei dynnu oddi ar brisiad y tir a'r adeiladau yn 2011/12 gan ei bod islaw'r lefel de-minimis.
- **Craig yr Aderyn** – Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig a gedwir am ei nodweddion amgylcheddol. Prisiad ar sail "gwerth defnydd presennol".
- **Yr Ysgwrn** – cartref y bardd Hedd Wyn a brynwyd i ddiogelu ei dreftadaeth ddiwylliannol. Prif dŷ wedi ei brisio ar sail "cost adnewyddu wedi ei ddibrisio" a'r bynglo ar sail "gwerth defnydd presennol" (gan ddefnyddio'r "drefn buddsoddi")

2019/20	Melin Lechi Ynys y Pandy	Craig yr Aderyn	Ysgwrn	Cyfanswm
	(£'000)	(£'000)	(£'000)	(£'000)
Cost neu brisiad				
1 Ebrill 2019	0	28	818	846
Ychwanegiad	0	0	2	2
Colled ailbrisiad i'r DI&GC	0	0	-2	-2
Colled ailbrisiad I'r Gronfa Ailbrisio	0	0	0	0
31 Mawrth 2020	0	28	818	846
Dibrisiant ac Amhariad				
1 Ebrill 2019	0	0	-24	-24
Dibrisiad			-12	-12
31 Mawrth 2020	0	0	-36	-36
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2020	0	28	782	810
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2019	0	28	794	822

2018/19	Melin Lechi Ynys y Pandy	Craig yr Aderyn	Ysgwrn	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost neu brisiad				
Ar 1 Ebrill 2018	0	28	818	846
Ail-ddosbarthiad i Tir ac Adeiladau (gweithredol)	0	0	6	6
Ailbrisiad i'r DlaGC	0	0	-4	-4
Ailbrisiad i'r Gronfa Ailbrisiad	0	0	-2	-2
Ar 31 Mawrth 2019	0	28	818	846
Dibrisiant ac Amhariad Cronnus				
Ar 1 Ebrill 2018	0	0	-13	-13
Dibrisiant	0	0	-11	-11
Ar 31 Mawrth 2019	0	0	-24	-24
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2019	0	28	794	822
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2018	0	28	805	833

14. ASEDAU AR WERTH

Ar 31/3/2020 nid oedd ased ar werth gan yr Awdurdod. (Ar 31/3/2019 'roedd yr eiddo Maes Newyddion wedi ei ddynodi'n Ased ar Werth gyda gwerth o £32,800).

15. BUDDSODDIADAU TYMOR BYR

Ar 31/3/2020, 'roedd gan yr Awdurdod adneuon tymor gwerth £5,468k (£3,897k ar 31^{ain} Mawrth 2019).

16. RHESTRAU STOC

Mae stoc yn dod i gyfrif ar bris cost. Roedd y stociau a oedd yn cael eu dal ar 31 Mawrth 2020 yn cynnwys:-

		Gweddill ar 31/3/2019	Gweddill ar 31/3/2020
		£'000	£'000
Canolfannau Gwybodaeth	Nwyddau i'w ailwerthu	76	79
Mynediad	Mapiau'r Wyddfafa Cerrig a Bagiau	5 14	4 16
Plas Tan y Bwlch	Bar	3	2
	Nwyddau i'w ailwerthu	8	7
	Bwydydd a Glanhau	2	3
Gweinyddiaeth a Gofal Cwsmer	Dillad Amddiffynnol	4	4
Amaeth	Coed	8	10
Ysgwrn	Nwyddau caffi a siop	5	3
Pen y Pass	Nwyddau i'w ailwerthu	2	2
Llyn Tegid	Nwyddau i'w ailwerthu	1	1
Cyfanswm		128	131

17. DYLEDWYR

2018/19		2019/20
£'000		£'000
	Symiau a ddaw'n ddyledus o fewn un flwyddyn :	
138	Masnach	332
92	Blaendaliadau	137
684	Eraill	1,335
914		1,804
	DYLEDWYR TYMOR HIR (symiau sy'n dod yn ddyledus ar ôl un flwyddyn)	
41	Benthyciadau Car i Weithwyr	37
41		37

18. ARIAN A CHYFATEB AG ARIAN

Mae'r balans o Arian a Chyfateb ag Arian yn cynnwys yr elfennau canlynol :

31 Mawrth 2019		31 Mawrth 2020
£'000		£'000
68	Arian sy'n cael ei ddal gan yr Awdurdod	3
728	Cyfrifon banc cyfredol	1,051
3,052	Adneuon tymor byr gyda banciau	1,587
3,848	Cyfanswm Arian a Chyfateb ag Arian	2,641

19. CREDYDWYR

2018/19		2019/20
£'000		£'000
-1,165	Masnach	-742
-1,768	Eraill	-1,019
-2,933		-1,761
	CREDYDWYR TYMOR HIR (symiau sy'n daladwy ar ôl un flwyddyn)	
-392	Cyrff Llywodraeth Ganolog - grant ymlaen llaw	-430
-392		-430

Mae'r £430k ar gyfer Credydwy'r Tymor Hir yn cynrychioli :

- £400k grant ERAMMP.
- £24k cyfraniadau perthnasol i brosiect Awyr Dywyll.
- £6k cyfraniad perthnasol i'r cynllun LIFE - Coedwigoedd Celtaidd

20. CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY

Mae manylion ar symudiadau yng Nghronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod fel a nodir yn y Datganiad ar Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn (a nodyn 8).

21. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

2018/19		2019/20
£'000		£'000
-8,809	Cronfa wrth gefn Ailbrisiad	-8,424
-9,788	Cyfrifon Addasiadau Cyfalaf	-10,035
7,752	Cronfa wrth gefn Pensiynau	4,589
154	Cyfrif Absenoldebau Cronnus	177
-10,691		-13,693

CRONFA AILBRISANT WRTH GEFN

Mae'r Gronfa Ailbrisiant wrth gefn yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod yn deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, Offer a Chyfarpar (ac Asedau Anghyffyrddadwy). Mae'r balans yn gostwng pan fo asedau gydag enillion cronnus yn:

- Cael eu hailbrasio i lawr neu eu amharu a'r enillion yn cael eu colli
- Cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau a'r enillion yn cael eu colli trwy ddibrisiant, neu
- Cael eu gwaredu a gwireddu'r enillion

Dim ond enillion a gronwyd ers 1 Ebrill 2007 sydd yn y gronfa wrth gefn, y dyddiad y crëwyd y Gronfa Wrth Gefn. Mae enillion cronnus a gafwyd cyn y dyddiad hwnnw'n cael eu cadarnhau i'r balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2018/19		2019/20
£'000		£'000
-8,977	Balans ar 1 Ebrill	-8,809
-28	Cynnydd o ailbrisiad asedau	0
14	Ailbrisiant i lawr o asedau a cholledion amhariad na chodwyd ar y Gwarged/ Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	214
-14	Gwaged neu ddiffyg ar ailbrisiant asedau nad ydynt yn gyfredol na chawsant eu postio i'r Gwaged neu ddiffyg ar Ddarpariaeth y Swm a ddilewyd i'r Swm Addasiad Cyfalaf	214
0	Diffygion ar ailbrisiant a ddangoswyd yn erbyn y Cyfrif Addasu Cyfalaf	0
182	Enillion dibrisiant a ailbriswyd ac a ddilewyd i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf	171
-8,809	Balans ar 31 Mawrth	-8,424

CYFRIF ADDASIAD CYFALAF

Mae'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o wahanol drefniadau ar gyfer cyfrifo ar gyfer defnydd asedau nad ydynt yn gyfredol a chyllido caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan ddarpariaethau statudol. Mae'r Cyfrif yn cael ei ddebydu gyda chost caffael, adeiladu neu wella fel dibrisiant, colledion amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda phostio cymodi o'r Gronfa Ailbrisiad Wrth Gefn i drosi ffigyrau gwerth teg i sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda symiau a osodir o'r neilltu gan yr Awdurdod fel cyllid ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella.

Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronnus ar Eiddo Buddsoddiad a chydabyddir yr enillion ar asedau sy'n rhoddion ac sydd eto i'w defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion ailbrisiad cronus ar Eiddo, Offer a Chyfarpar cyn 1 Ebrill 2007, y dyddiad y crëwyd y Gronfa Ailbrisiad Wrth Gefn i ddal y fath enillion.

Mae Nodyn 8 yn rhoi manylion ffynhonnell yr holl drafodion a bostiwyd i'r Cyfrif, heblaw am y rheiny oedd yn cynnwys y Gronfa Ailbrisiad Wrth Gefn.

2018/19		2019/20
£'000		£'000
-10,073	Balans ar 1 Ebrill	-9,788
	Gwyrdroad eitemau cysylltiedig â gwariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	
568	Taliadau am ddibrisiant ac amhariad o asedau nad ydynt yn gyfredol	591
17	Enillion / Colledion ailbrisiant ar Eiddo, Offer a Chyfarpar	206
0	Gwerth llyfr offer a waredwyd	3
202	Gwariant Refeniw a Ariennir o gyfalaf dan statud	375
2	Amcan cost ased a ddelir fel "Ased i'w werthu"	-2
-9,284		-8,615
	Addasiadau o'r Gronfa Ailbrisió :	
-181	Addasiad dibrisiant	-171
-9,465	Swm net a ddilewyd o gost asedau nad ydynt yn gyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	-8,786
	Ariannu cyfalaf a gymhwyswyd yn y flwyddyn :	
-20	Defnydd o Dderbynebion Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd.	-23
-16	Grantiau a chyfraniadau cyfalaf a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr sydd wedi eu cymhwyso i gyllido cyfalaf	-525
-13	Grant cyfalaf a droswyd I refeniw	0
-123	Defnydd o grantiau i gyllido cyfalaf o'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf heb Gymhwyso	-464
-151	Gwariant cyfalaf a godwyd yn erbyn balansau'r Gronfa Gyffredinol	-237
-9,788	Balans ar 31 Mawrth	-10,035

CRONFA WRTH GEFN PENSIYNAU

Mae'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o wahanol drefniadau ar gyfer cyfrifo i fuddiannau ôl gyflogaeth a chyllido buddiannau yn unol a darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddiannau ôl gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel buddiannau a enillwyd

gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, diweddarau'r rhwymedigaethau a gydnabyddir i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau a dychweliadau buddsoddi ar unrhyw adnoddau a osodir o'r neilltu i gwrdd â chostau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i fuddiannau a enillir gael eu cyllido fel y bo'r Awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu yn y diwedd yn talu unrhyw bensiynau y mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt. Felly mae'r balans dyled ar y Gronfa Pensiwn Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y buddiannau a enillwyd gan weithwyr y gorffennol a'r presennol a'r adnoddau mae'r Awdurdod wedi eu rhoi o'r neilltu i gwrdd â nhw. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd ariannu wedi ei roi o'r neilltu erbyn yr amser y daw'r buddiannau'n ddyledus i'w talu.

2018/19 £'000		2019/20 £'000
5,352	Balans ar 1 Ebrill	7,752
1,663	Colledion / elw actwaraidd ar asedau a rhwymedigaethau pensiynau	-4,212
1,427	Gwyrddroad eitemau cysylltiedig â buddiannau ymddeol a ddebydir neu a gredydir i Warged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,680
-690	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr yn daladwy yn y flwyddyn	-631
7,752	Balans ar 31 Mawrth	4,589

CYFRIF ABSENOLDEBAU CRONNUS

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronnus yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol o Gronni ar gyfer absenoldebau digolledol a enillwyd ond na chymerwyd yn y flwyddyn e.e. hawliau gwyliau blynyddol a gariwyd drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol gael ei niwtraleiddio gan drosglwyddiadau i neu o'r Cyfrif.

2018/19 £'000		2019/20 £'000
174	Balans ar 1 Ebrill	154
-174	Setliad neu ddiymu'r cronniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol.	-154
154	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyffredol	177
-20	Y gwahaniaeth yn y swm a godir am daliadau swyddogion ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail groniadau o'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â'r gofynion statudol	23
154	Balans ar 31 Mawrth	177

22. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU GWEITHREDOL

Mae'r "addasiadau i'r gwarged net neu ddiffyg ar y ddarpariaeth gwasanaethau o symudiadau nad ydynt yn arian parod" yn cynnwys:

2018/19		2019/20
£'000		£'000
-568	Dibrisiant ac amhariad	-591
-18	Colledion ailbrisiad ar eiddo, offer a chyfarpar	-207
0	Colled gwerth llyfr ar werthiant asedau	-36
-2	Amcan cost gwerthiant "Ased i'w Werthu"	0
-1,508	Symudiad mewn credydwyr	1,168
256	Symudiad mewn dyledwyr	688
2	Symudiad mewn stoc	3
-737	Costau darpariaeth gwasanaethau ar gyfer buddiannau ôl-gyflogaeth	-1,049
-2,575		-24

Mae'r llif arian ar gyfer gweithgareddau gweithredol yn cynnwys llog banc a dderbyniwyd gwerth £48k (£36k yn 2018/19).

23. DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2018/19		2019/20
£'000		£'000
109	Pryniant eiddo, peiriannau ac offer ac asedau anghyffyrddadwy	874
-2	Derbyniadau o werthiant eiddo, peiriannau ac offer ac asedau anghyffyrddadwy	-95
3,595	Derbyniadau o fuddsoddiadau tymor byr a thymor hir	1,571
-217	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	-1,196
3,485	Llif arian net o weithgareddau buddsoddi	1,154

24. DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2018/19		2019/20
£'000		£'000
-25	Ad-daliadau benthyciadau ceir a'r llog perthnasol	-23
19	Blaendalu benthyciadau ceir newydd	18
-6	Llif arian net o weithgareddau ariannu	-5

25. LWFANSAU AELODAU

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau'r Awdurdod yn ystod y flwyddyn. Y lwfansau a dalwyd i aelodau oedd:-

2018/19 £'000		2019/20 £'000	
82	Lwfansau Aelodau	80	
11	Teithio & Chynhaliaeth	11	
93		91	

Mae gwybodaeth pellach ar wefan yr Awdurdod. Gweler y cyswllt isod :

eryri.llyw.cymru/awdurdod/cyhoeddiadau/lwfans-aelodau

26. TÂL STAFF

Mae Rheoliad 7A o'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2010 yn ei gwneud yn ofynnol datgelu taliadau gweithwyr.

Yn ôl Rheoliadau Cyfrifo ac Archwilio (Cymru) 2014 mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu cymhareb cyflogau rhwng y cyflog canolig o holl weithwyr yr Awdurdod a'r Prif Weithredwr yn ystod y flwyddyn.

2018/19 (£'000)		2019/20 (£'000)
86	Prif Weithredwr	88.1
20.5	Cyflog Canolig APCE	21.2
4.2	Cymhareb	4.16

Mae'r tâl perthnasol i uwch weithwyr yr Awdurdod fel a ganlyn :

2018/19				2019/20		
Cyflog	Cyfraniad Pensiwn y Cyflogwr	Cyfanswm		Cyflog	Cyfraniad Pensiwn y Cyflogwr	Cyfanswm
£'000	£'000	£'000		£'000	£'000	£'000
86	17	103	Prif Weithredwr	88	17	105
6	2	8	Prif Swyddog Cyllid (Adran 151)*	6	2	8
61	12	73	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	62	12	74
61	12	73	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cynllunio a Rheoli Tir	62	12	74

* Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd yn Bennaeth Cyllid yng Nghyngor Gwynedd, mae'r berthynas hon wedi ei datgan yn nodyn 29 – Partion Cysylltiedig.

Ni dderbyniodd unrhyw swyddog arall swm dros £60k yn 2019/20. (nac yn 2018/19 ychwaith).

Buddiannau Terfynu

Mae nifer y pecynnau ymadael â chyfanswm y gost fesul band a chyfanswm cost y diswyddiadau gorfodol ac eraill wedi'u nodi yn y tabl isod:

band cost pecyn ymadael	nifer y diswyddiadau gorfodol		nifer yr ymadawiadau eraill y cytunwyd arnynt		Cyfanswm y pecynnau ymadael fesul band cost		Cyfanswm cost y pecynnau ymadael ym mhob band	
	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20
£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
0-40	0	0	2	0	2	0	65	0
40 - 60	0	0	0	0	0	0	0	0
60 - 80	0	0	0	0	0	0	0	0
80 - 100	0	0	0	0	0	0	0	0
100 - 150	0	0	0	0	0	0	0	0
Cyfanswm	0	0	2	0	2	0	65	0

27. COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

Mae'r costau yn ôl cynllun archwilio Swyddfa Archwilio Cymru yng nghyswllt archwilio'r Datganiad Cyfrifon, ardystio hawliadau grant ac archwiliadau statudol ac am wasanaethau nad oeddynt yn rhai archwilio a ddarparwyd gan archwilyr allanol yr Awdurdod fel a ganlyn:-

2018/19 £'000	Maes Rheoliadol	2019/20 £'000
28	Ffioedd sy'n daladwy i Swyddfa Archwilio Cymru yng nghyswllt gwasanaethau archwilio allanol a wnaed gan yr archwilydd penodedig	28
17	Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru yng nghyswllt archwiliadau statudol a Mesur LIL 2009	17
45	Cyfanswm	45

Ffigyrau'n unol â Chynllun Archwilio Blynyddol 2020.

28. INCWM GRANTIAU

Mae'r Awdurdod wedi rhoi'r grantiau, cyfraniadau a rhoddion canlynol mewn credyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn 2019/20.

2018/19 £'000		2019/20 £'000
GRANTIAU REFENIW		
Credydwyd i Wasanaethau		
Cynllunio a Rheoli Tir		
52	Cyfoeth Naturiol Cymru	68
16	Ymddiriedolaeth Genedlaethol	12
10	RSPB	11
568	LIFE	364
898	Llywodraeth Cymru	2,234
8	Awdurdodau Lleol	93
286	Cronfa Treftadaeth y Lotri	199
7	Dwr Cymru	13
10	Coed Cadw	10
56	Grid Cenedlaethol	232
0	WCVA	21
52	Eraill	5
1963		3262
Corfforaethol		
249	Llywodraeth Cymru	0
0	Eraill	20
249		20
2212	Cyfanswm Grantiau Refeniw	3,282

2018/19 £'000		2019/20 £'000
	GRANTIAU CYFALAF	
	Wedi eu credydu i incwm grant amhenodol	
	Cynllunio a Rheoli Tir	
16	Cronfa Dreftadaeth y Lotri	18
0	Llywodraeth Cymru	366
16		384
	Corfforaethol	
191	Llywodraeth Cymru	842
191		842
207	Is-gyfanswm	1,226
	Credydwyd i Wasanaethau	
	Cynllunio a Rheoli Tir	
0	Llywodraeth Cymru	802
0	CADW	20
0	Cyfoeth Naturiol Cymru	25
0	Cyngor Mynydda Prydain	45
89	Cronfa Dreftadaeth y Lotri	91
89		983
	Corfforaethol	
0	Llywodraeth Cymru (TAIS)	8
0		8
89	Is-gyfanswm	991
	Grantiau Cyfalaf a Dderbyniwyd Ymlaen Llaw - defnyddiwyd yn 2019/20	
123	Llywodraeth Cymru	464
123	Is-gyfanswm	464
419	Cyfanswm Grantiau Cyfalaf	2,681

29. PARTIÖN CYSYLLTIEDIG

Mae gofyn i'r Awdurdod ddatgelu trafodion materol gyda phartion cysylltiedig - cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar yr Awdurdod neu i gael eu rheoli neu eu dylanwadu arnynt gan yr Awdurdod. Mae datgeliadau o'r trafodion hyn yn caniatáu i ddarllenwyr asesu i ba raddau y gallai'r Awdurdod fod wedi'i gyfyngu yn ei allu i weithredu yn annibynnol neu yr oedd wedi sicrhau'r gallu i gyfyngu gallu parti arall i fargeinio'n rhydd gyda'r Awdurdod.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu lefel materoldeb o £5,000 ar gyfer datgelu Trafodion Parti Cysylltiedig perthnasol i Aelodau a Staff.

Llywodraeth Cymru

Mae Llywodraeth Cymru'n cael dylanwad sylweddol trwy ddeddfwriaeth ac arian grant. Datgelir y symiau perthnasol yn nodiadau 11 ("incwm grant amhenodol") a 28 ("incwm grant").

Aelodau

Mae gan Aelodau'r Awdurdod reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol yr Awdurdod. Gweler cyfanswm lwfansau aelodau a dalwyd yn 2019/20 yn nodyn 25.

Mae 2 Aelod yn gysylltiedig gyda chyrrff sydd wedi derbyn cyllid gan yr Awdurdod yn 2019/20 sef :

Partneriaeth Awyr Agored	£30,000
Menter Iaith Conwy	£27,439

Mae'r Awdurdod wedi gwneud cyfraniad blynyddol o £20k i Bartneriaeth yr Awyr Agored yn 2018/19 a 2019/20. Mae amseriad y taliadau yn golygu fod £10k wedi ei dalu yn 2018/19 a £30k arall yn 2019/20.

Cyrrff Cyhoeddus Eraill

Mae'r Awdurdodau cyfansoddiadol hynny lle mae terfyn yr Awdurdod hwn yn rhedeg o fewn eu terfynau hwy yn cyfrannu at gyllid yr Awdurdod trwy lefi statudol a ddynodir gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Awdurdodau hyn yn cyflenwi nifer o Aelodau i wasanaethu ar Awdurdod y Parc Cenedlaethol, ac mae'r nifer yn cyfateb yn fras i faint y lefi a gyfrennir a maint eu hardal o fewn y Parc Cenedlaethol. Mae cynrychiolaeth 18 aelod Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wedi ei rannu fel a ganlyn - Cyngor Gwynedd (9), Cyngor Conwy (3), Llywodraeth Cymru (6). Mae manylion pellach i'w cael o raglen yr Awdurdod ar gyfer y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol a gynhelir ym mis Medi.

Yn ogystal derbynnir grantiau ar gyfer dibenion penodol gan neu drwy gyfrwng awdurdodau lleol a dangosir cyfanswm rhain yn nodyn 28.

Swyddogion

Datganodd Prif Swyddog Cyllid yr Awdurdod ddiddordeb, gan ei fod hefyd yn Bennaeth Cyllid yng Nghyngor Gwynedd. Derbyniodd yr Awdurdod oddeutu £1.1m (yn cynnwys lefi) o Gyngor Gwynedd yn 2019/20 (£941k yn 2018/19).

Endidau a reolir neu y dylanwadir yn sylweddol arnynt gan yr Awdurdod

Mae'r Awdurdod yn rhoi grantiau i gyrff at ddibennion penodol trwy Gronfa Partneriaethau Eryri ond ni ystyrir fod gan yr Awdurdod reolaeth, rheolaeth ar y cyd na ddylanwad sylweddol ar y cyrrff hyn.

Roedd gan yr Awdurdod contractau gyda Chyngor Gwynedd i ddarparu'r gwasanaethau canlynol yn ystod 2019/20:

- Gweinyddu'r Gronfa Bensiwn a Gwasanaeth Cefnogol y Gyflogres (£4,833)
- Gwasanaeth Archwilio Mewnol (£7,025)

Mae gan yr Awdurdod fuddiant mewn Partneriaeth Rhwymedigaeth Cyfyngedig (Partneriaeth Parciau Cenedlaethol) ar y cyd gyda 13 o'r Awdurdodau Parciau Cenedlaethol eraill gyda'r diben o gynhyrchu incwm yn bennaf o nawdd. Mae corff elusennol wedi ei sefydlu sydd yn ategol i'r Partneriaeth Parciau Cenedlaethol ar gyfer codi arian i'r parciau cenedlaethol.

30. GWARIANT CYFALAF A CHYLLIDO CYFALAF

Gweler y cyfanswm o wariant cyfalaf yr aethpwyd iddo yn y flwyddyn yn y tabl isod, ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w gyllido.

2018/19 £'000		2019/20 £'000
0	Gofyniad Cyllido Cyfalaf Cychwynnoi	0
	Buddsoddiad cyfalaf	
	Eiddo, peiriannau ac offer	
	Cynllunio, Treftadaeth Ddiwylliannol a Rheoli Tir	
20	Ysgwm	23
11	Pen y Pass a Llyn Tegid	1
0	Cerbydau Wardeiniaid	67
0	Cynllun Data Lidar (Carneddau)	1
0	Cerbyd - cynllun LIFE	13
0	Cerbyd (Cynllunio)	23
0	Cwch (Llyn Tegid)	14
0	Offer Tomwelltu	61
0	Offer ar gyfer gwaith Mynediad	106
0	System Cynllunio	16
31		325
	Corfforaethol (cynnwys Cyfathrebu)	
0	Safe Gwe Newydd	1
0	DoI Idris (cynllun TAIS)	77
0	Canolfan Ogwen (cynllun TAIS)	78
0	Nant Peris (cynllun TAIS)	45
0	Offer Cyfrif Ymwelwyr	15
11	Cerbyd Meysydd Parcio	0
24	Rhaglen Amnewid Cyffredinol TG	31
20	Bws mini Plas Tan y Bwlch	0
0	Gwelliannau Plas Tan y Bwlch	18
23	Biniau Cywasgu	0
0	Cyflwad trydan I geir	5
0	Gorsafoedd Cyflenwi Dwr	3
0	System Wresogi'r Pencadlys	85
0	Hafod Eryri	83
0	Offer Cyfieithu	10
0	Canolfan Gwybodaeth Betws y Coed	8
0	Arbedion Ynni (cynllun grant)	82
0	Cynllun Partneriaeth y Wyddfa	8
78		549
109		874
	Gwariant refeniw a gyllidir o gyfalaf dan Statud	
	Cynllunio a Rheoli Tir	
23	Cynlluniau Amgylchedd Adeiliedig	
136	Treftadaeth Treflun Dolgellau	146
8	Caer Gai	64
67	Gwesty Dewi Sant	257
0	Gwaith cysylltiedig ag Ogwen (cynllun TAIS)	11
54	Gwelliannau Mynediad	37
288		515
397	Cyfanswm Gwariant	1,389
	Ffynonellau Cyllid	
	Derbynion Cyfalaf	
294	Grantiau Llywodraeth a Chyfraniadau Eraill	2,218
123	Grant a dderbyniwyd yn 2017/18, 2018/19 ac a ddefnyddiwyd yn 2019/20	464
-191	Grantiau ymlaen llaw a dderbyniwyd yn 2019/20	-1,553
20	Derbyniad Cyfalaf a ddefnyddiwyd	23
151	Symiau a neilltuwyd o refeniw: cyfraniadau refeniw uniongyrchol	237
397		1,389
	Gofyniad cyllido cyfalaf terfynol	
0	Cynnydd/Ileihâd yn y gofyniad cyllido cyfalaf	0

O'r cyfanswm gwariant o £1,389k (£397k yn 2018/19), mae £515k (£288k yn 2018/19) yn gysylltiedig ag asedau sefydlog nad ydynt ym mherchnogaeth yr

Awdurdod, Mae'r cyllid grantiau a chyfraniadau cysylltiedig yn £140k (£86k yn 2018/19). Felly mae'r gwariant refeniw net a gyllidir o gyfalaf dan statud yn £375k (£202k yn 2018/19).

31. PRYDLESAU

YR AWDURDOD FEL DALIWR PRYDLES

Prydlesau Ariannol

Nid oes gan yr Awdurdod fel daliwr prydles unrhyw brydlesau ariannol.

Prydlesau Gweithredol

Mae gan yr Awdurdod brydlesau gweithredol yn ymwneud â cherbydau, llungopiŵyr, a pheiriannau ffrancio.

Mae'r isafswm taliadau prydles i'r dyfodol o dan brydlesau na ellir eu diddymu mewn blynyddoedd i ddod yn:

31 Mawrth 2019		31 Mawrth 2020
£'000		£'000
125	Dim hwyrach nag 1 flwyddyn	111
306	Hwyrach nag 1 flwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	246
11,128	Hwyrach na 5 mlynedd	11,058
11,559	Cyfanswm	11,415

Codwyd costau prydles o £34,613 (£21,022 yn 2018/19) ar **offer** ar y Gyfarwyddiaeth Corfforaethol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn.

Codwyd costau prydles o £7,293 (£7,396 yn 2018/19) ar **gerbydau** r Awdurdod ar y Gyfarwyddiaeth Corfforaethol yn ystod y flwyddyn.

Codwyd costau prydles o £90,476 (£90,706 yn 2018/19) ar **eiddo** yn erbyn Corfforaethol (£60,151) a Cynllunio a Rheoli Tir (£30,326) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn.

Mae telerau'r gytundeb lês ar gyfer Cae Llan yn newid yn 2021, ond nid yw'r effaith yn fesuradwy oherwydd pennir y telerau ar yr adeg honno. At ddiben y datganiad hwn cymerir nad oes newid o sylwedd yn y gost blynyddol.

AWDURDOD FEL PRYDLESWRPrydlesau Ariannol

Nid oes gan yr Awdurdod drefniant prydles ariannol ar 31/3/2020.

Prydlesau Gweithredol

Mae'r Awdurdod yn prydlesu eiddo dan brydlesau gweithredol i'r pwrpasau canlynol: masnachol, rhenti daear ar hafotai ym Mhlas Tan y Bwlch, llety swyddfa, pori a hamdden/ mynediad.

'Roedd yr incwm derbyniadwy am 2019/20 yn £141,122 (2018/19 £154,971). Y lleihâd o ganlyniad i ostyngiad incwm ym Mhlas Tan y Bwlch.

Yr isafswm taliadau prydles i'r dyfodol sy'n dderbyniadwy dan brydlesau na ellir eu diddymu mewn blynyddoedd i ddod yw:

31 Mawrth 2019		31 Mawrth 2020
£'000		£'000
131	Dim hwyrach nag 1 flwyddyn	52
424	Hwyrach nag 1 flwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	471
65,853	Hwyrach na 5 mlynedd	75,887
66,408	Cyfanswm	76,410

Mae'r ffigwr am 2020/21 yn cymryd i ystyriaeth y gostyngiad fu raid ei roi oherwydd effaith COVID-19. Ffigyrau yn ddarostyngedig i effaith adolygiadau rhent, a'r incwm a gynhyrchir ynghyd â niferoedd ymwelwyr ar gyfer Hafod Eryri. Mae rhent Hafod Eryri wedi ei ddarogan ar sail gwerth 2018/19 a 2019/20, sef y rheswm am y cynnydd yn y ffigwr cyfanswm.

Mae'r taliad dibrisiant cysylltiedig ar yr asedau perthnasol i brydlesau gweithredol yn £37,569 (2018/19 £37,569).

32. COLLEDION AMHARIAD

Ni fu colledion amhariad ar eiddo ac offer yn ystod 2019/20.

33. RHWYMEDIGAETHAU AMODOL

Ar 31 Mawrth 2020 'roedd gan yr Awdurdod y rhwymedigaeth amodol canlynol.

Er y bu'r Awdurdod yn llwyddianus mewn trefniadau Uwch Lys mewn perthynas i hawl perchennog Hillside, Aberdyfi i weithredu ar ganiatâd cynllunio hanesyddol, mae'r perchennog yn y broses o apelio'r penderfyniad i'r Llys Apêl. Os bydd yr Awdurdod yn methu, bydd yn wynebu gorchymun costau ar gyfer costau'r Ymgeisydd ynghyd â chostau'r Awdurdod. Mae'r cyfanswm rhwymedigaeth costau yn anodd i'w

ragweld ar yr adeg hwn gan eu bod yn ddibynol ar yr Awdurdod yn llwyddo, neu ddim, i amddiffyn ei safbwynt.

34. ASEDAU AMODOL

Ar 31 Mawrth 2020 nid oedd gan yr Awdurdod unrhyw asedau amodol perthnasol.

35. NATUR A MAINT RISGIAU'N DEILLIO O OFFERYNNAU CYLLIDOL

Gall gweithgareddau'r Awdurdod ei wneud yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- **Risg credyd** – y posibilrwydd y gall partïon eraill fethu â thalu symiau dyledus i'r Awdurdod,
- **Risg hylifedd** – y posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod arian ar gael i gwrdd â'i ymrwymadau i wneud taliadau,
- **Risg marchnad** – y posibilrwydd y gall yr Awdurdod ddiodef colled ariannol o ganlyniad i newid mewn mesurau fel graddfeydd llog. Gall newid yn y gyfradd gyfnewid dramor olygu risg sylweddol o fewn y prosiect Coedwigoedd Glaw Celtaidd (LIFE).

Rheolwyd y risgiau uchod drwy drefniadau adennill dyledion yr Awdurdod a'r Strategaeth Rheoli Trysorlys Blyneddol, gyda dim effaith negyddol o sylwedd yn 2019/20. Mae gwerth offerynnau cyllidol yr Awdurdod yr un fath a'u gwerth teg.

36. Y GRONFA BENSIWN

Cyfranogi mewn Cynlluniau pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniadau tuag at gost buddiannau ôl gyflogaeth. Er na fydd y buddiannau hyn yn daladwy hyd nes bo'r gweithwyr yn ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau sydd angen eu datgelu ar yr adeg mae gweithwyr yn ennill eu hawl i'r dyfodol.

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun ôl gyflogaeth :

- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir yn lleol gan Gyngor Gwynedd - mae hwn yn gynllun buddiant diffiniedig cyflog terfynol a ariennir, sy'n golygu fod yr Awdurdod a gweithwyr yn talu cyfraniadau i gronfa, a gyfrifir ar lefel y bwriedir iddi gydbwysu'r rhwymedigaethau pensiwn gydag asedau buddsoddi.
- Ôl fuddiannau ymddeol disgrisiwn wrth ymddeol yn gynnar. Mae hwn yn drefniant buddiant diffiniedig heb ei gyllido, y cydnabyddir rhwymedigaethau iddo pan fo'r dyfarniadau wedi eu gwneud. Ni adeiladwyd unrhyw asedau buddsoddi i gwrdd â'r rhwymedigaethau pensiwnau hyn, a rhaid cynhyrchu arian i gwrdd â'r taliadau pensiwn gwirioneddol fel y dônt yn ddyledus. Mae gan yr Awdurdod rwymedigaeth flynyddol wedi ei seilio ar ddyfarniadau yn y gorffennol a wnaethpwyd dan y trefniadau hyn, ond nid yw wedi ychwanegu at y rhwymedigaeth hon mewn blyneddol diweddar. Yn hytrach, cydnabyddir

unrhyw rwymedigaeth bensiwn ychwanegol sy'n deillio o ganiatáu ymddeol yn gynnar a'i dalu yn y flwyddyn benodol honno.

TRAFODION YN GYSYLLTIEDIG Â BUDDIANNAU ÔL GYFLOGAETH

Rydym yn cydnabod cost buddiannau ymddeol yn y gost gwasanaethau sy'n destun adroddiad pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan fo'r fath fuddiannau'n cael eu talu yn y pen draw fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae gofyn i ni ei godi yn erbyn y Gronfa Gyffredinol wedi ei seilio ar yr arian sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly mae cost gwirioneddol ôl gyflogaeth /buddiannau ymddeol yn cael ei wyrdroi allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

NEWID MEWN GWERTH TEG ASEDAU'R CYNLLUN, YMRWYMIAD BUDDION A DDIFFINNIR AC YMRWYMIAD NET AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2020.

Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2020	Asedau £'000	Ymrwymadau £'000	(Ymrwymadau)/ asedau Net £'000
Gwerth Teg asedau'r cyflogwr	35,421	0	35,421
Gwerth presennol ymrwymadau wedi eu hariannu	0	42,756	(42,756)
Gwerth presennol ymrwymadau heb eu hariannu	0	417	417
Sefyllfa Agoriadol ar 31 Mawrth 2019	35,421	43,173	(7,752)
Cost Gwasanaeth			
- Cost Gwasanaeth Cyfredol *	0	1,448	(1,448)
- Cost Gwasanaeth Hanesyddol (yn cynnwys cwtogiadau)	0	36	(36)
Cyfanswm Cost Gwasanaeth		1,484	(1,484)
Llog Net			
- Incwm llog ar asedau'r cynllun	852	0	852
- Cost llog ar ymrwymiad buddion a ddiffinnir	0	1,048	(1,048)
Cyfanswm Llog Net	852	1,048	(196)
Cyfanswm Cost Buddion a Ddiffinnir mewn Elw / (Colled)	852	2,532	(1,680)
Llif Arian			

- Cyfraniadau Aelodau'r Cynllun	198	198	0
- Cyfraniadau'r Cyflogwr	603	0	603
- Cyfraniadau ynglŷn â buddion heb eu hariannu	28	0	28
- Buddion a dalwyd	(804)	(804)	0
- Buddion heb eu hariannu a dalwyd	(28)	(28)	0
Sefyllfa cau a ddisgwylir	36,270	45,071	(8,801)
Ail Fesuriadau			
- Newid mewn rhagdybiaethau demograffig	0	(1,447)	1,447
- Newid mewn rhagdybiaethau ariannol	0	(3,450)	3,450
- Profiadau eraill	0	(3,370)	3,370
- Enillion ar Asedau ag eithro symiau a gynhwysir yn y llog net	(4,055)	0	(4,055)
Cyfanswm yr holl ail-fesuriadau yn Incwm Cynhwysfawr Arall (ICA)	(4,055)	(8,267)	4,212
Gwerth Teg Asedau'r Cyflogwr	32,215	0	32,215
Gwerth presennol ymrwymadau wedi eu hariannu	0	36,436	(36,436)
Gwerth presennol ymrwymadau heb eu hariannu	0	368	(368)
Sefyllfa Cau ar 31 Mawrth 2020	32,215	36,804	(4,589)

Mae'r cost gwasanaeth cyfredol yn cynnwys lwfans 0.5% am gostau gweinyddol.

Mae'r atebolrwydd hwn yn cynnwys oddeutu £368k mewn perthynas â phensiynau heb eu hariannu gan CPLIL a £0 mewn perthynas â phensiynau heb eu hariannu gan Athrawon. O ran rhwymedigaethau heb eu hariannu ar 31 Mawrth 2020, tybir fod pob pensiwn sydd heb ei ariannu yn daladwy am weddill bywyd yr aelod. Tybir ymhellach fod 90% o bensiynwyr yn briod (neu'n cyd-fyw) pan fyddant yn marw a bod eu priod (neu un sy'n cyd-fyw) yn derbyn 50% o bensiwn yr aelod ar ddyddiad marwolaeth yr aelod.

NEWID MEWN GWERTH TEG ASEDAU'R CYNLLUN, YMRWYMIAD BUDDION A DDIFFINNIR AC YMRWYMIAD NET AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019.

Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2019	Asedau	Ymrwymadau	(Ymrwymadau)/ asedau Net
	£'000	£'000	£'000
Gwerth Teg asedau'r cyflogwr	32,666	0	32,666
Gwerth presennol ymrwymadau wedi eu hariannu	0	37,596	(37,596)
Gwerth presennol ymrwymadau heb eu hariannu	0	422	(422)
Sefyllfa Agoriadol ar 31 Mawrth 2018	32,666	38,018	(5,352)
Cost Gwasanaeth			
- Cost Gwasanaeth Cyfredol *	0	1,210	(1,210)
- Cost Gwasanaeth Hanesyddol (yn cynnwys cwtogiadau)	0	64	(64)
Cyfanswm Cost Gwasanaeth	0	1,274	(1,274)
Llog Net			
- Incwm llog ar asedau'r cynllun	882	0	8,802
- Cost llog ar ymrwymiad buddion a ddiffinnir	0	1,035	(1,035)
Cyfanswm Llog Net	882	1,035	(153)
Cyfanswm Cost Buddion a Ddiffinnir a Adnabyddir mewn Elw / (Colled)	882	2,309	(1,427)
Llif Arian			
- Cyfraniadau Aelodau'r Cynllun	192	192	0
- Cyfraniadau'r Cyflogwr	663		663
- Cyfraniadau ynglŷn â buddion heb eu hariannu	(27)	(27)	0
- Buddion a dalwyd	(786)	(786)	0
- Buddion heb eu hariannu a dalwyd	27	0	27
Sefyllfa cau a ddisgwyilir	33,617	39,706	(6,089)
Ail Fesuriadau			
- Newid mewn rhagdybiaethau demograffig			

- Newid mewn rhagdybiaethau ariannol	0	3,460	(3,460)
- Profiadau eraill	0	7	(7)
- Enillion ar Asedau ag eithro symiau a gynhwysir yn y llog net	1,804	0	1,804
Cyfanswm yr holl ail-fesuriadau yn Incwm Cynhwysfawr Arall (ICA)	1,804	3,467	(1,663)
Gwerth Teg Asedau'r Cyflogwr	35,421	0	35,421
Gwerth presennol ymrwymadau wedi eu hariannu	0	42,756	(42,756)
Gwerth presennol ymrwymadau heb eu hariannu	0	417	(417)
Sefyllfa Cau ar 31 Mawrth 2019	35,421	43,173	(7,752)

Mae'r cost gwasanaeth cyfredol yn cynnwys lwfans 0.5% am gostau gweinyddol.

GWYBODAETH AM YR YMRWYMIAD BUDDION DIFFYNADWY

	Rhaniad ymrwymiad		Cyfnod Cyfartalog wedi ei Bwysoli adeg y Prisiad Diwethaf.
	£'000	(%)	
Aelodau gweithredol	2,788	75	52
Aelodau gohiriedig	262	7	50
Aelodau pensynwyr	645	18	67
Cyfanswm	3,695	100	

(Mae'r ffigyrau ar gyfer ymrwymadau heb eu hariannu yn unig ac yn hepgor ymrwymadau pensynwyr heb eu hariannu. Mae hyd yr ymrwymiad yn weithredol ar sail y prisiad ffurfiol diwethaf ar 31 Mawrth 2016).

HANES Y CYNLLUN

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth presennol rhwymedigaethau yng Nghynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	(31,775)	(37,044)	(38,018)	(43,173)	(36,804)
Gwerth Teg Asedau yng Nghynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	26,022	31,283	32,666	35,421	32,215
Gwarged / (diffyg) yn y cynllun :	(5,753)	(5,761)	(5,352)	(7,752)	(4,589)

Dengys y rhwymedigaethau yr ymrwymadau gwaelodol sydd gan yr Awdurdod yn y tymor hir i dalu buddiannau ôl gyflogaeth (ymddeoliad). Mae'r cyfanswm

rhwymedigaeth o £36,804k yn cael effaith sylweddol ar werth net yr Awdurdod fel y caiff ei gofnodi yn y Fantolen h.y. ei leihau o £4,589k. Golyga darpariaethau statudol ar gyfer ariannu'r diffyg bod sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn parhau'n iach :

- gwneir iawn am y diffyg yn y cynllun llywodraeth leol trwy gyfraniadau uwch dros weddill oes waith gweithwyr (h.y. cyn bod y taliadau'n dod yn ddyledus), fel yr asesir gan actwari'r cynllun,
- dim ond ar gyfer buddiannau disgrisiwn pan fo'r pensiynau'n cael eu talu'n wirioneddol mae angen codi cyllid.

Mae cyfanswm cyfraniadau gan yr Awdurdod, fel yr amcangyfrifir gan yr Actwari, am y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2020 yn £631k. Mae'r Actwari yn amcangyfrif y bydd cost cyfraniadau'r cyflogwr am y cyfnod hyd at 31 Mawrth 2021 yn £612k.

Nid oes gan y trefniadau Buddiannau Disgrisiwn unrhyw asedau i ymdrin â'u rhwymedigaethau. Mae asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys y categorïau canlynol, fesul cyfran o'r cyfanswm ac asedau sy'n cael eu dal :

31 Mawrth 2019		31 Mawrth 2020
(%)		(%)
73	Buddsoddiadau ecwiti	73
15	Buddsoddiadau dyled (bondiau)	17
9	Eiddo	10
3	Arian	0
100		100

PRIF GATEGORIAU ASEDAU'R CYNLLUN FEL CANRAN O GYFANSWM ASEDAU'R CYNLLUN

Mae'r actiwari wedi darparu dadansoddiad manwl o asedau'r Gronfa yn unol â gofynion IAS19. Mae'r dadansoddiad hwn yn gwahaniaethu rhwng natur a risg yr asedau hynny ac yn eu torri i lawr ymhellach i'r rheiny sydd â dyfynbris mewn marchnad actif, a'r rheiny nad oes ganddynt. Tybir bod rhaniad asedau Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar yr un gyfran â dyraniad asedau'r Gronfa fel yr oedd ar 31 Rhagfyr 2019. Mae'r tabl isod yn dangos y rhaniad. Mae'r actiwari yn amcangyfrif bod gwerth bid asedau'r Gronfa yn £32,215k ar 31 Mawrth 2020, yn seliedig ar wybodaeth a ddarparwyd gan yr Awdurdod Gweinyddol a chan roi ystyriaeth i enillion mynegai lle bo hynny'n briodol.

GWERTH TEG ASEDAU'R CYFLOGWR

Mae gwerth yr asedau isod ar sail gwerth bid yn unol â gofynion IAS19.

Categori Ased	31 Mawrth 2020				31 Mawrth 2019			
	Prisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol (£'000)	Prisiau na ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol (£'000)	Cyf. (£'000)	%	Prisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol (£'000)	Prisiau na ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol (£'000)	Cyf. (£'000)	%
Ernesau Ecwiti :								
Defnyddiwr	0	0	0	0	881.5	0	881.5	2
Cynhyrchu	0	0	0	0	1,060.4	0	1,060.4	3
Ynni a gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0
Sefydliadau ariannol	0	0	0	0	413.4	0	413.4	1
Iechyd a Gofal	0	0	0	0	2,264.8	0	2,264.8	6
Technoleg Gwybodaeth	0	0	0	0	619.6	0	619.6	2
Eraill	0	0	0	0	1,202.7	0	1,202.7	3
Ernesau Dyled								
Eraill	0	0	0	0	0	5,146.9	5,146.9	15
Ecwiti Preifat								
Y cyfan	0	1,872.6	1,872.6	6	0	1,922.9	1,922.9	5
Eiddo Diriaethol :								
Eiddo y DU	0	3,175.3	3,175.3	10	1,126.3	2,112.4	3,238.7	9
Eiddo Tramor	0	3.8	3.8	0	0	18.8	18.8	0
Cronfeydd Buddsoddi ac Ymddiriedolaethau Unedol :								
Ecwiti	0	21,604.2	21,604.2	67	6,891.6	10,151.3	17,042.9	48
Bondiau	0	0	0	0	0	0	0	0
Is-adeiladwaith	0	740.8	740.8	2	0	697.3	697.3	2
Eraill	0	4,658.7	4,658.7	14	0	0	0	0
Arian a Chywerthoedd Arian :								
Y cyfan	159.6	0	159.6	0	911.1	0	911.1	3
Cyfanswm	159.6	32,055	32,215	100	15,371	20,050	35,421	100

SAIL AR GYFER AMCANGYFRIF ASED AU A RHWYMEDIGAETHAU

Aseswyd rhwymedigaethau ar sail actwaraidd gan ddefnyddio'r dull credyd uned rhagamcanedig, amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy mewn blynyddoedd i ddod gan ddibynnu ar ragdybiaethau ynghylch graddfeydd marwoledd, lefelau cyflog, ayb. Mae rhwymedigaethau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a Buddiannau Disgresiwn wedi eu hasesu gan Hymans Robertson, cwmni annibynnol o actwaryddion, gyda'r rhagamcanion i Gronfa'r Awdurdod wedi ei seilio ar y gwerthusiad llawn olaf o'r cynllun ar 31 Mawrth 2019.

Y prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd gan yr actwari oedd :

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
	2019/20	2018/19
Graddfa dychweliad disgwylidig tymor hir ar asedau yn y cynllun :		
Ecwiti	2.3%	2.4%
Bondiau	2.3%	2.4%
Eiddo	2.3%	2.4%
Arian	2.3%	2.4%

Rhagdybiaethau Marwoledd :		
Hirhoedledd yn 65 i bensiynwyr presennol :		
• Dynion	21.3 blynedd	22 flynedd
• Merched	23.4 blynedd	24.2 blynedd
Hirhoedledd yn 65 i bensiynwyr y dyfodol :		
• Dynion	22.2 blynedd	24 blynedd
• Merched	25.1 blynedd	26.4 mlynedd
Graddfa chwyddiant (CPI)	1.9%	2.5%
Graddfa cynnydd mewn cyflogau	2.2%	2.5%
Graddfa cynnydd mewn pensiynau	1.9%	2.5%
Graddfa ar gyfer disgowntio rhwymedigaethau'r cynllun	2.3%	2.4%
Defnyddio'r opsiwn i drosi pensiwn blynyddol i lwmp swm ymddeoliad	50% cyn gwasanaeth 1/4/2008 a 75% ôl gwasanaeth 1/4/2008.	50% cyn gwasanaeth 1/4/2008 a 75% ôl gwasanaeth 1/4/2008.

Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaethau buddion diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actwaraidd sydd wedi'u nodi yn y tabl uchod. Er mwyn meintioli effaith unrhyw newid yn y rhagdybiaethau ariannol a ddefnyddir, mae'r actwari wedi cyfrifo a chymharu gwerth ymrwymadau'r cynllun fel yr oeddynt ar 31 Mawrth 2020 ar seiliau amrywiol. Mae'r dull a ddefnyddiwyd yn gyson â'r dull a fabwysiadwyd i gael y ffigyrau IAS19 a ddarperir yn y nodyn hwn.

Er mwy meintioli'r ansicrwydd ynghylch disgwyliad hyd oes, mae'r actiwari wedi cyfrifo'r gwahaniaeth yn y gost i'r Awdurdod pe bai cynnydd o flwyddyn mewn disgwyliad oes. Yn nhermau sensitifrwydd, caiff hyn ei dybio i fod yn gynnydd o thua 3%-5% yn y gost o fudd-daliadau. Yn ymarferol bydd gwir gost cynnydd o flwyddyn mewn disgwyliad oes yn ddibynnol ar strwythr y dybiaeth ddiwygiedig (h.y. os yw gwelliannau mewn cyfraddau goroesi yn bennaf berthnasol i oedrannau iau neu hŷn). Mae'r ffigyrau yn y tabl isod wedi deillio'n seiliedig ar broffil aelodaeth yr Awdurdod fel yr oedd ar 31 Mawrth 2019, dyddiad y prisiad actwaraidd diweddaraf. Mae'r dull a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad sensitifrwydd a ddangosir isod yn gyson â'r dull a ddefnyddiwyd y flwyddyn cynt.

Effaith ar Ymrwymiad Buddion a Ddiffinnir yn y Cynllun		
Newid tybiaeth	Brasamcan cynnydd i'r Cyflogwr	Brasamcan swm ariannol
	31 Mawrth 2020 (%)	31 Mawrth 2020 (£'000)
Lleihad 0.5% i'r gwir gyfradd disgownt	10	3,731
Cynnydd 0.5% i'r cyfradd codiad cyflog	1	448
Cynnydd 0.5% i'r cyfradd codiad pensiwn	9	3,246

RHAGOLWG COST BUDDION A DDIFFINNIR AM Y CYFNOD I 31 MAWRTH 2021

	Asedau	Ymrwymiadau	(ymrwymiad) / ased Net	
	£'000	£'000	£'000	% of pay
Rhagolwg Cost Gwasanaeth Cyfredol*	0	1,078	(1,078)	(34.9%)
Cost Gwasanaeth Hanesyddol yn cynnwys cwtogiadau	0	0	0	0
Effaith setliadau	0	0	0	0
Cyfanswm Cost Gwasanaeth	0	1,078	(1,078)	(34.9%)
Incwm llog ar asedau'r cynllun	741	0	741	23.9%
Cost llog ar yr ymrwymiad budd a ddiffinnir	0	852	(852)	(27.5%)
Cyfanswm Cost Net Llog	741	852	(111)	(3.6%)
Cyfanswm wedi ei gynnwys yn yr elw a cholledion	741	1,930	(1,189)	(38.5%)

* Mae'r cost gwasanaeth cyfredol yn cynnwys lwfans am dreuliau gweinyddol megis 0.5% o'r gyflogres. Mae'r gwerth ariannol yn seliedig ar amcan gwerth y gyflogres o £3,094k.

Gosodir y cyfraniadau a delir gan y Cyflogwr gan Actiwari y Gronfa bob tair blynedd ar adeg prisiad actwariol y Gronfa (yr un mwyaf diweddar ar 31 Mawrth 2019), neu ar unrhyw adeg arall yn unol â chyfarwyddid yr Awdurdod sy'n gweinyddu'r Gronfa.

Dyfarniad McCloud

Roedd rhagdybiaeth twf cyflog Cronfa Gwynedd ym mhrisiad 2016 yn hafal i'r Mynegai Pris Defnyddwyr (MPD) ac felly, yn 2018/19, ni wnaed unrhyw lwfans ar gyfer dyfarniadau McCloud/Sargeant. Ond yn y prisiad 2019, cynyddwyd y dybiaeth cynnydd cyflog uwchlaw MPD, felly mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri bellach wedi cydnabod rhwymedigaeth am ddyfarniadau McCloud/Sargeant am y tro cyntaf yng nghyfrifon 2019/20. Mae effaith bras y dyfarniad hwn wedi'i gynnwys o fewn y ffigur cost gwasanaeth blaenorol a adroddir o fewn y gwarged/diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Effaith bosibl Covid-19 ar Brisiadau Buddsoddi Eiddo Cyfun

Mae portffolio buddsoddiadau Cronfa Bensiwn Gwynedd yn dal nifer o Fuddsoddiadau Eiddo Cyfun. Ar y cyfan, mae'r eiddo sylfaenol, y mae gwerth y buddsoddiadau yn seiliedig arnynt, yn cael eu prasio gan gwmnïau syrfewyr a phriswyr annibynnol, rheoledig. Cyhoeddodd Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS) fod pandemig Covid 19 wedi cael effaith ar arferion a gweithdrefnau gweithwyr proffesiynol prasio. Mae RICS wedi nodi y gallai archwilio eiddo fod yn anodd oherwydd gweithdrefnau mewnol y cwmnïau eu hunain, cyfyngiadau'r llywodraeth neu amharodrwydd y

meddianwyr i ganiatáu mynediad, a bod diffyg gweithgaredd masnachol wedi cyfyngu ar faint o ddata'r farchnad y gellir ei ddefnyddio fel cymaryddion.

Yng ngoleuni hyn, mae RICS wedi cynghori ei aelodau rheoledig i ystyried a oes angen datgan 'ansicrwydd prisio materol' ynghylch yr eiddo (neu nifer o eiddo) sy'n cael eu prisio. O ganlyniad, mae nifer o Reolwyr Buddsoddi yn gwneud datganiadau o'r fath ynghylch gwerth eu Cronfeydd Eiddo Cyfun.

Mae rhai rheolwyr, gan gynnwys rhai y mae Cronfa Bensiwn Gwynedd yn dal buddsoddiadau â nhw, yn ystyried yr ansicrwydd yng ngwerth y cronfeydd yn ddigon sylweddol i fod wedi atal tanysgrifio ac adbrynu mewn perthynas â'u cerbydau Eiddo Cyfun.

Ar 31 Mawrth 2020, yr oedd gwerth Buddsoddiadau Eiddo Cyfun Cronfa Bensiwn Gwynedd a adroddwyd gan eu Rheolwyr Buddsoddi yn £191m. Mae cyfran yr Awdurdod o'r buddsoddiad hwn oddeutu £3.175m. Yn seiliedig ar hyn, amcangyfrifwyd y gallai cwmp mewn gwerth o oddeutu 7.1% arwain at wahaniaeth sylweddol posibl yn yr asedau a ddyrennir i'r Awdurdod ac felly cynnydd yn yr atebolrwydd net y gellir ei briodoli i'r Awdurdod.

Adroddiad archwilydd annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn cynnwys y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian Parod y polisïau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

Yn fy marn i mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar 31 Mawrth 2020 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISA (UK)). Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n nodi cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol. Rwy'n annibynnol o'r Awdurdod yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barn.

Pwyslais ar Fater – effeithiau Cofid-19 ar brisiadau o gronfeydd eiddo cyfunol cronfa bensiwn yr Awdurdod

Tynnaf sylw at Nodyn 36 i'r datganiadau ariannol, sy'n disgrifio cymalau ansicrwydd prisio perthnasol yn yr adroddiad prisio ar Gronfeydd Eiddo Cyfunol yr Awdurdod a ddelir gan Gronfa Bensiwn Gwynedd sy'n codi o amgylchiadau a achoswyd gan bandemig Cofid-19. Nid yw fy marn wedi'i haddasu mewn perthynas â'r mater hwn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol y mae'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU yn ei gwneud yn ofynnol i mi gyflwyno adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol:

- nid yw'r defnydd o sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu

- nid yw'r swyddog ariannol cyfrifol wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd perthnasol a nodwyd a all fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r Awdurdod i barhau i fabwysiadu sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Gwybodaeth arall

Y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn y Datganiad Cyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth yn y Datganiad Cyfrifon, heblaw am y datganiadau ariannol a'm hadroddiad i fel archwilydd ar y rhain. Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn ddiweddarach yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall er mwyn nodi anghysonderau perthnasol â'r datganiadau ariannol archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel petai'n berthnasol anghywir ar sail yr wybodaeth a gefais wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau perthnasol ymddangosiadol, ystyriaf y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn am faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Naratif wedi ei baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20;
- mae'r wybodaeth a roddwyd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â chanllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am yr Awdurdod a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon a nodir ar dudalen 10, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun gwir a theg, ac am ba bynnag reolaeth fewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiad cyfrifon, mae'r swyddog cyllid cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni thybir nad yw'n briodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
20 Tachwedd 2020

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2019-20

Mae'r datganiad hwn yn diwallu'r angen i gynhyrchu Datganiad Rheolaeth Fewnol
yn unol â Rheoliad 4 o
Reoliad Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 (fel y'i diwygiwyd yn 2010)

*Mae'r testun mewn ffont glas yn nodi diweddariad i'r Datganiad ers iddo gael ei gymeradwyo ar yr 20fed o Fai 2020.

1. Cyflwyniad

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn gyfrifol am sicrhau bod ei weithgareddau'n cael eu cynnal yn unol â'r gyfraith a safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu a'i gyfrifo amdano yn briodol, ac yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd economaidd, effeithlon ac effeithiol. Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn dal i fod ar hyn o bryd yn Awdurdod Gwella Cymru o dan Adran 1 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ac fel y cyfryw o dan adran 2 mae ganddo ddyletswydd gyffredinol i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus yn y ffordd y mae'n gweithredu ei swyddogaethau.

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri hefyd yn ddarostyngedig i Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar yr Awdurdod i bennu Amcanion Lles sy'n cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni'r 7 Nodau Lles fel y nodir yn y Ddeddf, sef:

- Cymru lewyrchus
- Cymru gydnerth
- Cymru iachach
- Cymru sy'n fwy cyfartal
- Cymru o gymunedau cydlynus
- Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

Ar ben hynny, mae'n rhaid i Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri gyflawni ei ddyletswyddau yn unol ag 'egwyddor cynaliadwyedd statudol', sy'n golygu bod yn rhaid i'r Awdurdod weithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb amharu ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.

Wrth gyflawni'r cyfrifoldebau eang hyn, mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri hefyd yn gyfrifol am roi trefniadau priodol yn eu lle ar gyfer llywodraethu ei swyddogaethau, hwyluso gweithrediad effeithiol ei weithgareddau, sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg a rheolaeth ariannol ddigonol ac effeithiol.

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wedi cymeradwyo a mabwysiadu cod llywodraethu corfforaethol, sy'n gyson ag egwyddorion Fframwaith CIPFA / Solace "Delivering Good Governance in Local Government". Mae'r datganiad hwn yn esbonio sut mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â'r cod a hefyd yn cwrdd â gofynion rheoliad 4(2) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 mewn perthynas â chyhoeddi datganiad rheolaeth fewnol.

2. Pwrpas y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau a'r prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd hynny sy'n cyfeirio ac yn rheoli'r awdurdod, a'r gweithgareddau ble mae'n adrodd i, cysylltu ag, ac yn arwain y gymuned. Mae'n galluogi'r awdurdod i fonitro llwyddiant ei amcanion strategol, ac ystyried a yw'r amcanion hynny wedi arwain at ddarparu gwasanaethau addas a chost effeithiol.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan allweddol o'r fframwaith hwnnw ac mae wedi'i ddylunio i reoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu'n gyfan gwbl y risg o fethiant i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion; gall felly ond darparu sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd yn hytrach na sicrwydd diamod. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sy'n adnabod ac yn blaenoriaethu risgiau sy'n berthnasol i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, i werthuso'r tebygolrwydd i'r risgiau hynny gael eu gwireddu a'r effaith petai hynny'n digwydd, ac i reoli'r risgiau mewn ffordd effeithlon, effeithiol ac economaidd.

3. Y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn cynnwys saith egwyddor i lywodraethu'n dda:

- **Egwyddor 1:** Ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf tuag at werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith
- **Egwyddor 2:** Sicrhau ein bod yn agored ac yn ymgysylltu â rhanddeiliaid trwy gyfrwng dull cynhwysfawr
- **Egwyddor 3:** Diffinio canlyniadau yn nhermau'r manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
- **Egwyddor 4:** Penderfynu ar ymyriadau angenrheidiol i wneud y gorau o gyflawni'r canlyniadau a fwriedir
- **Egwyddor 5:** Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo
- **Egwyddor 6:** Rheoli risgiau a pherfformiad trwy gyfrwng rheolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref
- **Egwyddor 7:** Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd, ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn datblygu ac yn gweithredu ei gynllunio corfforaethol strategol trwy fabwysiadu:

- Cynllun Rheolaeth y Parc Cenedlaethol (Cynllun Eryri);

- Cynllun Datblygu Lleol Eryri;
- Cynllun Corfforaethol; a
- Rhaglen Waith Corfforaethol.

Mae'r 4 dogfen yma yn cynrychioli conglfaen gwaith yr Awdurdod wrth gyflawni ei brif bwrpasau, fel y diffinnir yn Ddeddf yr Amgylchedd 1995 ac wrth weithredu ei weledigaeth.

Strwythur Llywodraethu

Mae strwythur llywodraethu'r Awdurdod yn cynnwys 4 prif bwyllgor:

- Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri gyda 18 o Aelodau a benodwyd, ac yn ystod 2019/20 cynhaliwyd 7 cyfarfod.
- Cynhaliwyd y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau 2 gwaith yn ystod 2019/20. Fel rhan o'i gyloch gwaith mae'n ymgymryd â swyddogaethau pwyllgor archwilio yn unol â gofynion CIPFA.
- Cynhaliwyd y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad 8 gwaith yn ystod 2019/20. Mae'r pwyllgor yn gyfrifol am gyflawni swyddogaethau cynllunio statudol yr Awdurdod.
- Cynhaliwyd y Pwyllgor Safonau'r Awdurdod unwaith yn ystod 2019/20. Mae aelodaeth y pwyllgor, sydd gyda gyloch gwaith i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan Aelodau, yn cynnwys 3 Aelod o'r Awdurdod a 3 aelod annibynnol.

Mae'r Rheolau Sefydlog yr Awdurdod (a gyhoeddwyd ar y wefan) yn rhoi disgrifiad manwl o'r trefniadau ar gyfer pob pwyllgor. Ar gyfer pob pwyllgor, mae'r rhaglen, cofnodion ac adroddiadau cysylltiedig â phapurau cefndir i gyd yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod.

Tîm Rheoli

Mae strwythur rheoli'r Awdurdod yn cynnwys y Prif Weithredwr (sydd hefyd yn 'Swyddog y Parc Cenedlaethol' ac yn Bennaeth y Gwasanaeth Taledig) a dau Gyfarwyddwr. Mae Tîm Rheoli'r Awdurdod yn cyfarfod bob pythefnos, gyda'r Pennaeth Cyllid a Phennaeth Personél yn mynychu.

Safonau

Mae'r Awdurdod wedi sefydlu Cod Ymddygiad i Aelodau, sy'n cynnwys adran sy'n cyfeirio'n benodol at fuddiannau a Chofrestr Buddiannau Aelodau. Y Cod Ymddygiad i staff yw'r cod ymddygiad safonol cenedlaethol ar gyfer cyflogaion awdurdodau cyhoeddus.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu'r polisiau a gweithdrefnau canlynol ar gyfer cynnal safonau uchel o ymddygiad ar gyfer staff ac Aelodau, ac i sicrhau atebolrwydd tuag at y cyhoedd:

- Y Drefn Gwyno – wedi'i sefydlu ar fodel drefn cwynion ymarfer da gan yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus;
- Polisi Seinio Rhybudd - i alluogi staff i leisio pryderon difrifol yn hyderus gyda'r sicrwydd o wybod y ceir eu hymchwilio yn drwyadl ac mewn ffordd deg, heb ofni dial;
- Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth - yn cynnwys mesurau sydd wedi'u cynllunio i rwystro unrhyw weithred o dwyll neu lygredigaeth, a pha gamau y dylid eu cymryd petai rywbeth o'r fath yn digwydd; ac y
- Cynllun Dirprwyo - yn amlinellu sut mae swyddogaethau'r Awdurdod llawn yn cael eu cyflawni trwy ddirprwyo i'w bwyllgorau a'i is-bwyllgorau

Rheoli Risg

Mae Polisi a Strategaeth Rheoli Risg wedi'i sefydlu. Caiff y broses o adnabod risgiau ei chydlynu gan y Pennaeth Cyllid, gyda mewnbwn gan y Tîm Rheoli a'r Penaethiaid Gwasanaeth. Mae'r Gofrestr Risg a'r mesurau lliniaru yn cael eu hadolygu a'i ddiweddarau'n chwarterol.

Archwiliad Mewnol

Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd y system o drefniadau rheolaeth a llywodraethu mewnol yn cael ei lywio gan waith yr Archwilwyr Mewnol, a gynhaliwyd gan Gyngor Gwynedd. Darperir y gwasanaeth Archwilio Mewnol yn unol â Chod Ymarfer CIPFA ar gyfer Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth leol yn y DU. Mae'r Rheolwr Archwilio Mewnol yn paratoi adroddiad blynyddol sy'n crynhoi canlyniadau gwaith archwilio mewnol yn ystod y flwyddyn.

Archwiliad Allanol

Swyddfa Archwilio Cymru sy'n gweithredu fel archwilydd allanol i'r Awdurdod, ac felly sy'n adrodd ar reolaeth ariannol a pherfformiad yr Awdurdod, ynghyd â chyflwyno'r Adroddiad Gwella Blynyddol. Yn ogystal, mae Swyddfa Archwilio Cymru yn rhoi barn ar ddigonolrwydd y gwaith archwilio mewnol.

Swyddog Monitro

Mae'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol wedi'i enwebu fel Swyddog Monitro. Mae gan y Swyddog Monitro'r ddyletswydd benodol i sicrhau bod Aelodau a benodwyd a Swyddogion yr Awdurdod yn cynnal y safon uchaf o ymddygiad ym mhopeth a wnânt. Mae'r Swyddog Monitro yn cynghori ar drefn gyfansoddiadol a chyfreithlondeb gweithredoedd yr Awdurdod.

Rheolaeth Ariannol

Mae trefniadau rheolaeth ariannol yr Awdurdod yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu Datganiad CIPFA ar Rôl y Prif Swyddog Cyllid mewn Llywodraeth Leol (2010). Y Prif

Swyddog Cyllid (Pennaeth Cyllid Cyngor Gwynedd) yw'r swyddog sydd â chyfrifoldebau o dan Adran 151 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

4. Materion Llywodraethu Arwyddocaol a Chamau a Gymerwyd yn ystod y Flwyddyn

Mae'r Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd craidd ar yr Awdurdod i osod amcanion llesiant sy'n maximeiddio ein cyfraniad at gyflawni'r 7 nodau llesiant a osodwyd yn y Ddeddf. Dylai amcanion llesiant yr Awdurdod fod yn amcanion ar gyfer newid yn y tymor hir.

Ar hyn o bryd mae'r Awdurdod hefyd angen cyhoeddi cynllun gwella, sy'n nodi ei drefniadau i sicrhau gwelliant parhaus wrth gyflawni ei swyddogaethau trwy amcanion gwella, o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru).

Ym mis Tachwedd 2019, cyhoeddwyd Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Bil yn cadarnhau y bydd Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 yn cael ei ddad-gymhwyso i Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Lleol Unedol ac Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru. Fodd bynnag, ni wyddom union amseriad y dad-gymhwyso hwn, ac felly mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ddarostyngedig i ofynion y Mesur.

Felly mae'r amcanion llesiant presennol y cytunwyd arnynt gan yr Awdurdod hefyd yn gweithredu fel yr amcanion gwelliant. Cafodd y rhain eu mabwysiadu'n ffurfiol gan yr Awdurdod ym mis Ebrill 2018.

Heb unrhyw newid, cymeradwywyd amcanion llesiant (ac amcanion gwella) yr Awdurdod ar gyfer 2019/20 gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 10fed Ebrill 2019, sef:

1. Ein Cymunedau
Gweithio gyda'n cymunedau i ddatblygu lles economaidd, diwylliannol a chymdeithasol Eryri.
2. Cynlluniau a Pholisïau
Adolygu a gweithredu'r Cynllun Datblygu Lleol a Chynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol (Cynllun Eryri) a sicrhau bod egwyddorion Lles Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 wedi'u hintegreiddio'n llawn i waith yr Awdurdod.
3. Iechyd a Lles
Cydnabyddir Parc Cenedlaethol Eryri fel ardal, sy'n cyfrannu at les corfforol a meddyliol y genedl.
4. Pobl, Lleoedd a Phartneriaid
Dros y pum mlynedd nesaf rydym am anelu at hyrwyddo'r cyfleoedd i weithio gyda phobl, gwirfoddolwyr a phartneriaid mewn ffordd gydweithredol. Bydd hyn yn ein galluogi i barhau i gyfrannu at werthfawrogi a rheoli'r hyn sy'n gwneud Eryri yn werthfawr ac yn arbennig.

5. Cydbwysu ein Hadnoddau a'n Hymdrechion

Mae'r Awdurdod yn targedu ei adnoddau i gyflawni ei flaenoriaethau o fewn yr adnoddau llai sydd ar gael.

Bydd angen gweithredu i gwrdd â'n nodau llesiant mewn modd cynaliadwy. Mae datblygu cynaliadwy yn golygu pum gofyniad allweddol, sef:

1. Tymor Hir - pwysigrwydd cydbwysu anghenion tymor byr gyda'r angen i ddiogelu'r gallu i gwrdd ag anghenion tymor hir, yn enwedig lle mae'r pethau a wneir i gwrdd ag anghenion tymor byr yn gallu cael effeithiau tymor hir niweidiol.
2. Integreiddio - sut y gall ein nodau llesiant effeithio ar bob un o'r nodau llesiant, sut y gall y nodau llesiant effeithio ar ei gilydd neu ar nodau llesiant cyrff cyhoeddus eraill, yn enwedig lle y gallai camau a gymerwyd gennym i gyfrannu at gwrdd ag un amcan fod yn niweidiol o ran cwrdd ag un arall.
3. Cynnwys - pwysigrwydd cynnwys pobl eraill sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau llesiant, ac i sicrhau bod yr unigolion hynny yn adlewyrchu amrywiaeth poblogaeth Cymru neu ardal ddaearyddol yr Awdurdod.
4. Cydweithio - Gallai gweithredu ar y cyd ag unrhyw unigolyn (neu'r modd y mae gwahanol rannau o'r Awdurdod yn gweithredu gyda'i gilydd) gynorthwyo'r Awdurdod i gyflawni ei nodau llesiant, neu gynorthwyo corff arall i gyflawni ei amcanion.
5. Atal - i ystyried sut y gall defnyddio adnoddau i atal problemau rhag digwydd, neu waethygu, gyfrannu at gwrdd â nodau llesiant yr Awdurdod, neu amcanion corff arall.

Mabwysiadwyd y Cynllun Corfforaethol ar gyfer 2019/20 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 10fed o Ebrill 2019. Mae manylion llawn o sut mae'r Awdurdod yn ymgorffori'r 5 ffordd o weithio i sicrhau datblygiad cynaliadwy, wedi ei amlinellu yn y Cynllun.

Yn yr un cyfarfod, cyflwynwyd y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2019/20 i'w chymeradwyo gan yr Aelodau. Mae'r Rhaglen yn gosod y prosiectau, cynlluniau a champau gweithredu penodol yr ymgymmerir â hwy er mwyn cyflawni amcanion llesiant a gwelliant yr Awdurdod.

Mae cynnydd yn erbyn y Rhaglen wedi'i adrodd i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 20fed o Dachwedd 2019. Roedd ail adroddiad cynnydd i fod i gael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 25ain Mawrth 2020, ond oherwydd pandemig Covid-19 a'r cyfyngiadau llwyrsgloi a ddaeth yn ei sgil, cafodd y pwyllgor ei ganslo.

Mae'r adroddiad blynyddol llawn ar y Rhaglen Waith Corfforaethol yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ym mis Gorffennaf 2020. Os bydd cyfyngiadau llawn neu rannol y llwyrsgloi yn parhau i fod mewn lle, bydd yr Awdurdod yn defnyddio systemau technolegol amgen i gynnal pwyllgorau o bell.

5. Effeithiolrwydd y Fframwaith Llywodraethu

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn gyfrifol am gynnal, o leiaf unwaith y flwyddyn, adolygiad o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system rheolaeth fewnol. Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol yn cael ei lywio gan waith yr archwilwyr mewnol a'r rheolwr uwch o fewn yr Awdurdod, sydd â chyfrifoldeb am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethu, a hefyd gan sylwadau a wnaed gan yr archwilwyr allanol ac asiantaethau adolygu ac arolygiaethau eraill. Mae'r adolygiad hwn yn seiliedig ar y saith egwyddor o'r Cod Llywodraethu Corfforaethol.

Egwyddor 1: Ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf tuag at werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith

Cod Llywodraethu Corfforaethol	Cynhaliwyd yr adolygiad olaf o'r Cod ym mis Chwefror 2018 gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol, a chafodd ei gyflwyno i'r Awdurdod i'w gymeradwyo. Mân newidiadau yn unig a gafodd ei wneud i'r Cod, a diweddarar' derminoleg fu hynny'n bennaf. Yr unig newid sylweddol a wnaed oedd sicrhau bod y Cod diwygiedig bellach yn cynnwys yr Egwyddor Datblygiad Cynaliadwy a'r Nodau Llesiant fel y'u nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015. Nid yw'r Cod Llywodraethu Corfforaethol wedi bod yn destun adolygiad ychwanegol ers hyn, ac nid oes unrhyw faterion penodol wedi codi yn ymwneud â'r Cod ei hun yn ystod 2019/20.
Pwyllgor Safonau	Cynhaliwyd un cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau yn ystod y flwyddyn ar y 6ed o Fedi 2019. Yn ystod y cyfarfod rhoddwyd ystyriaeth i nifer o faterion gan gynnwys caniatáu goddefebau i Aelodau Cyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy. Adolygwyd Adroddiad Blynyddol yr Ombwdsmon ar gyfer 2018/19 gan yr Aelodau hefyd, a chynghorwyd ar y datblygiadau a oedd yn berthnasol i'r Awdurdod hwn. Cyflwynwyd yr Adroddiad Monitro Cwynion Blynyddol i'r Pwyllgor Safonau hefyd, er gwybodaeth.
Polisi Seinio Rhybudd	Ymgwymerwyd â'r adolygiad manwl olaf gan y Pwyllgor Safonau ym mis Medi 2016, gyda'r newidiadau a oedd yn

	deillio o hynny yn cael eu cymeradwyo yng nghyfarfod yr Awdurdod ym mis Rhagfyr 2016. Yn ystod 2019/20, ni dderbyniwyd unrhyw adroddiadau ac ni chodwyd unrhyw bryderon mewn perthynas ag unrhyw Aelod neu Swyddog o'r Awdurdod o dan y Polisi Seinio Rhybudd.
Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth	Yn ystod 2019/20 ni dderbyniwyd unrhyw gwynion honedig o dwyll neu lygredigaeth mewn perthynas â unrhyw Aelod neu Swyddog o'r Awdurdod, ac ni adnabuwyd unrhyw feysydd sy'n peri pryder gan yr Archwilwyr Mewnol yn ystod eu gwaith archwilio.
Model Cod Ymddygiad	Yn ystod 2019/20, ni fu unrhyw newidiadau neu ddiwygiadau i'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol.
Cwynion – Swyddogion	Yn ystod 2019/20 derbyniodd yr Awdurdod gyfanswm o 6 cwyn ffurfiol. Ni fu'r Awdurdod yn destun ymchwiliad ffurfiol gan yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus yn ystod 2019/20.
Cwynion – Aelodau	Yn ystod 2019/20, ni dderbyniodd Swyddog Monitro'r Awdurdod unrhyw gwynion ffurfiol yn ymwneud â'r Aelodau, a ni chyflwynwyd unrhyw gwynion yn uniongyrchol i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
Rheolau Sefydlog	Adolygwyd a diwygiwyd y Rheolau Sefydlog diwethaf gan yr Awdurdod ar y 26ain o Ebrill 2017, yn dilyn derbyn Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Rheolau Sefydlog) (Cymru) (Diwygiad) 2017. Ni dderbyniwyd unrhyw gwynion yn ystod 2019/20 mewn perthynas â chydymffurfiaeth yr Awdurdod gyda'i Reolau Sefydlog.
Cynllun Dirprwyo	Cafodd y Cynllun Dirprwyo ei adolygu a'i newid ddiwethaf gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar y 13eg o Ragfyr 2017. Yn ystod 2019/20 ni chodwyd unrhyw fater ynglŷn â gweithrediad y Cynllun.

Cofrestr Buddiant / Diddordebau Aelodau	Mae'r Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn rhoi gofyniad ar yr Awdurdod i gyhoeddi'r Gofrestr gyfredol o Ddiddordebau / Fuddiant Aelodau ar y wefan ers y 1af o Fai 2015. Yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2018/19 nodwyd bod mater wedi ei godi yn ymwneud â methiant i gyhoeddi'r Gofrestr o Ddiddordebau / Buddiant Aelodau ar wefan yr Awdurdod. Roedd yr adroddiad yn cadarnhau fod y mater wedi ei ddatrys a bod y Gofrestr wedi bod ar gael ar y wefan ers mis Medi 2018. Yn ystod 2019/20, ni fu i unrhyw faterion na chwynion pellach godi mewn perthynas â'r Gofrestr o Ddiddordebau / Buddion Aelodau.

Egwyddor 2: Sicrhau ein bod yn agored ac yn ymgysylltu â rhanddeiliaid trwy gyfrwng dull cynhwysfawr

Cynllun Cydraddoldeb Strategol	Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 20fed Tachwedd 2019. Adroddwyd ar gynnydd yr Awdurdod gyda'i gynllun gweithredu o ran cyrraedd ei Amcanion Cydraddoldeb, ynghyd â'r Aseidiadau Effaith Cydraddoldeb yr ymgwymerwyd â hwy yn ystod y flwyddyn, data monitro cyflog cyfartal a data cydraddoldeb staff. O dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) Rheoliadau 2011, mae'n ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd bob 4 mlynedd. Roedd Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd yr Awdurdod ar gyfer 2020-24 i fod i gael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 25ain Mawrth 2020, ond bu raid canslo; ac o ganlyniad nid yw'r Cynllun wedi ei fabwysiadu. Yn ei ohebiaeth ar 25ain Mawrth 2020, mae'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn cydnabod yr anawsterau digynsail sy'n wynebu awdurdodau cyhoeddus. Mae'r Comisiwn yn obeithiol y bydd pawb mewn sefyllfa i allu cyhoeddi o fewn y 6 mis nesaf, ond byddant yn adolygu'r sefyllfa ym mis Hydref 2020.

Ymgynghori Uniongyrchol	Yn ystod 2019/20 mae'r Awdurdod wedi ymgeisio i ymgynghori gyda phobl leol a rhanddeiliaid trwy ystod eang o ymgynghoriadau. Ar wahân i'r ymgynghoriadau uniongyrchol sydd wedi'u hamlinellu o dan benawdau eraill yn y Datganiad hwn, mae fforymau'r Awdurdod - fel Fforwm Eryri a'r Fforymau Mynediad - yn parhau i sicrhau mecanwaith cyson ar gyfer ymgynghori'n uniongyrchol ar feysydd gwaith penodol. Yn ychwanegol, cynhaliwyd nosweithiau agored ar gyfer Cynghorau Tref a Chymuned ar draws 3 lleoliad yn y Parc Cenedlaethol ym mis Medi a Hydref 2019. Prif ffocws y nosweithiau oedd gwaith y Wardeiniaid a datblygu eu Cynlluniau Ardal. Roedd rhan o bob noson yn cael ei neilltuo ar gyfer trafodaethau grŵp, oedd yn galluogi'r cyfranogwyr i adnabod yr anghenion a'r cyfleoedd yn eu hardaloedd hwy.
Strategaeth Gyfathrebu	Mae cyfathrebu yn elfen hanfodol ym mhob peth y mae'r Awdurdod yn ei wneud. Mae hefyd yn faes lle mae yna wastad lle i wella, ac mae strategaeth yr Awdurdod yn adlewyrchu hyn. Mae datblygiadau technolegol cyflym a'r tŵf parhaus mewn llwyfannau cyfryngau cymdeithasol a lefelau cyfranogi yn golygu bod angen i'r Awdurdod ganolbwyntio'n llawn ar gyfathrebu'n effeithiol trwy'r sianeli cywir ar yr amser cywir. Gyda hyn mewn golwg, sefydlwyd grŵp tasg a gorffen o 4 Aelod Awdurdod a staff allweddol i adolygu'r Strategaeth Gyfathrebu gyfredol ac i edrych yn benodol ar ailddatblygu'r wefan. Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r gwaith cychwynnol wedi cychwyn. Ym mis Mehefin 2019, comisiynwyd Atom PR i gynnal asesiad o anghenion ar gyfer y wefan newydd. Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Medi 2019. Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, roedd yr Awdurdod wedi symud i Gam 2. Sicrhawyd arian ar gyfer creu swydd Rheolwr Cynnwys a Brand am 3 blynedd i reoli'r prosiect o greu a datblygu'r wefan newydd, ac mae'r broses recriwtio wedi cychwyn. Mae gwaith hefyd wedi cychwyn

	ar ddatblygu'r fanyleb ar gyfer proses dendro'r wefan newydd ynghyd â chostau amlinellol.
Strategaeth Ddysgu	Mae Strategaeth Ddysgu'r Awdurdod yn nodi pwysigrwydd ymgysylltu â phobl ifanc trwy gyfleoedd dysgu. Mae'n amcan allweddol gan yr Awdurdod i sicrhau fod cenedlaethau'r dyfodol yn cymryd rhan weithgar gyda'r Parc Cenedlaethol, a bod ganddynt ddealltwriaeth drylwyr o'i rhinweddau arbennig. Mae'r strategaeth gyfredol yn mynd drwy'r broses o gael ei hadolygu a'i diweddarau. Adnabuwyd cyfleoedd newydd i ymgysylltu gyda phobl ifanc sydd angen eu datblygu. Gwelwyd hefyd bod rhai o'r gweithleoedd presennol yn ddrud i'w rhedeg ac heb fod yn gost effeithiol a bod angen newidiadau iddynt. I'r pwrpas yma, sefydlwyd grŵp tasg a gorffen gyda 5 Aelod o'r Awdurdod a staff allweddol arno. Bu iddo gwrdd ar 24ain Chwefror 2020 i ddechrau ar y gwaith.
Datganiad Lles	Mae Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd ar yr Awdurdod i gyhoeddi Datganiad Lles yn nodi sut y mae ei amcanion lles yn cyfrannu at Nodau Lles Llywodraeth Cymru a sut y bydd yn ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy ym mhopeth mae'n ei wneud. Mae Cynllun Corfforaethol yr Awdurdod ar gyfer 2019/20 yn cynnwys Datganiad Lles a Blaenoriaethau Gwasanaeth yr Awdurdod.
Rhyddid Gwybodaeth	Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cynllun Cyhoeddi Enghreifftiol y Comisiynydd Gwybodaeth ac wedi cyhoeddi canllaw er gwybodaeth, ac mae'r ddau ohonynt ar gael ar y wefan. Yn ystod 2019, derbyniwyd 16 o geisiadau, ac o'r rhain roedd 11 wedi derbyn yr holl wybodaeth y gofynnwyd amdani (69%). Ar y 1af Tachwedd 2019, cafwyd Rhybudd Penderfyniad gan y Comisiynydd Gwybodaeth. Roedd hwn yn ymwneud â chais a gyflwynwyd yn ôl yn 2018 ynglŷn â mynediad at gopiâu blaenorol o'r Gofrestr o Fuddiannau Aelodau.

	Mae'r Gofrestr o Fuddiannau Aelodau cyfredol ar gael i'r cyhoedd, ond mae copïau blaenorol neu hen yn cael eu rhyddhau o'r ymrwymiad o fod ar gael i'r cyhoedd eu hymchwilio. Gan fod y cofnodion hyn yn cynnwys data personol, roedd y Rheoliadau Data Personol Cyffredinol (GDPR) yn berthnasol i'r cais. Roeddem o'r farn na fuasai Aelodau yn rhesymol yn disgwyl y byddai unrhyw ddatganiadau yn parhau i fod yn y parth cyhoeddus am gyfnod amhenodol, ac felly yn destun craffu cyhoeddus ar ôl i'w buddiant ddod i ben neu ar ôl iddynt orffen bod yn Aelodau. Roeddem o'r farn nad oedd unrhyw sail gyfreithiol i ryddhau'r wybodaeth a bod unrhyw ddatgeliad yn rhoi'r Awdurdod yn agored i gŵyn posib o dorri Erthygl 6 o'r GDPR. Cadarnhaodd y Comisiynydd Gwybodaeth fod GDPR yn berthnasol, a rhoddwyd ystyriaeth fanwl i bob elfen o'r achos o blaid ac yn erbyn rhyddhau'r wybodaeth. Ar ôl ystyried yn ofalus, daeth y Comisiynydd i'r casgliad bod digon o fudd dilys i orbwyso hawliau a rhyddid sylfaenol y gwrthrych data, a phenderfynodd yn unol â hynny y dylid rhyddhau'r wybodaeth. Rhyddhawyd yr wybodaeth gan yr Awdurdod yn unol â hynny.
Rhaglenni Pwyllgorau ac Adroddiadau Cysylltiedig	Mae rhaglenni ac adroddiadau cysylltiedig Pwyllgorau'r Awdurdod yn cael eu cyhoeddi ar y wefan o leiaf 3 diwrnod gwaith clir cyn bob cyfarfod. Mae archif o raglenni a dogfennau cysylltiedig o bwyllgorau'r gorffennol hefyd ar gael ar y wefan.

Egwyddor 3: Diffinio canlyniadau yn nhermau'r manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Cynllun Partneriaeth y Wyddfa	Comisiynwyd gwaith o lunio Strategaeth Gyfathrebu ar gyfer Partneriaeth Yr Wyddfa ac mae'r strategaeth wedi ei chwblhau. Bwriad y Partneriaeth oedd trafod y strategaeth yn y cyfarfod oedd wedi ei drefnu ar gyfer mis Mai 2020 gan lunio rhaglen waith yn seiliedig ar y strategaeth newydd. Penodwyd Martin Higgitt Associates ar gyfer llunio arolwg parcio a thrafnidiaeth yn ardaloedd Yr Wyddfa ac Ogwen ac fe ddechreuwyd ar y gwaith cefndirol ac ymgynghorol.

	Yn dilyn argyfwng Covid-19 rhoddwyd yr ymgynghoriad o'r neilltu ond mae'r cwmni'n parhau gyda'r gwaith o lunio adroddiad a thrafod opsiynau ac argymhellion. Mae dulliau ymgynghori amgen hefyd o dan ystyriaeth lawn ar hyn o bryd. Dechreuwyd y gwaith o ddatblygu ap cerdded ar gyfer llwybrau'r Wyddfa gyda'r bwriad o lansio cyn haf 2020. Caiff yr ap ei lansio ar amser priodol, yn ddibynnol ar ddatblygiadau argyfwng Covid-19 a deddfwriaeth y llywodraeth. Cynhaliwyd diwrnod hyfforddiant ar 13eg Chwefror 2020, ar gyfer cymhwyso perchnogion busnesau yn y diwydiant twristiaeth leol i fod yn Arbenigwyr Ymweld â'r Wyddfa. Roedd y digwyddiad yn rhan o gynllun ehangach sydd yn weithredol ar draws y Parc Cenedlaethol, ac yn gynllun ar y cyd gydag awdurdodau lleol eraill yng ngogledd Cymru. Datblygwyd modiwl Yr Wyddfa ar gyfer y cynllun, a chaiff ei ychwanegu at fodylau eraill sy'n hyrwyddo Rhinweddau Arbennig Eryri a thwristiaeth cynaliadwy ymysg ymwelwyr i'r ardal. Y gobaith yw y caiff y cynllun ei lansio yn ystod haf 2020.
Cynllun Eryri (Cynllun Partneriaeth Parc Cenedlaethol Eryri)	Yn dilyn ailstrwythuro a phenodi'r Rheolwr Partneriaethau newydd, lluniwyd amserlen ddiwygiedig ar gyfer cyflwyno Cynllun Eryri. Yn ystod yr hydref 2019, datblygwyd cynllun gweithredu gyda mewnbwn gan Fforwm Eryri a swyddogion y Parc Cenedlaethol. Yn ystod cyfarfod yr Awdurdod ar 11eg Rhagfyr 2020, cymeradwywyd fersiwn drafft o'r Cynllun llawn ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad cyhoeddus olaf ar Gynllun Eryri am gyfnod o 6 wythnos rhwng 3ydd Chwefror a 13eg Mawrth 2020. Cafwyd ymatebion i'r holiadur ar lein gan 105 o unigolion ac 16 sefydliad. Roedd 84% o'r rhain yn bobl sy'n byw ac yn gweithio yn y Parc Cenedlaethol. Cafodd yr ymgynghoriad lawer o lwyddiant ar y cyfryngau lleol a chenedlaethol, yn enwedig ar y cyfryngau cymdeithasol, ac hefyd yn yr amrywiol gyfarfodydd a drefnwyd ledled yr ardal yn ystod y cyfnod ymgynghori. Mae'r ymateb i'r fersiwn drafft wedi bod yn hollol bositif. Mae fersiwn derfynol Cynllun Eryri yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd gan ystyried yr holl fewnbwn a dderbyniwyd hyd yn hyn. Bydd y Cynllun terfynol yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod cyn gynted â phosib a gobeithir y bydd lansiad

	swyddogol y Cynllun cyn diwedd 2020, yn ddibynol ar y sefyllfa bresennol a'r canllawiau ar gyfer argyfwng Covid-19.
Cronfa Eryri	Mae'r gronfa gomisiynu ar ei newydd wedd yn help i roi ffocws newydd ar gyflawni'r camau gweithredu yng Nghynllun Eryri, mewn partneriaeth â neu'n uniongyrchol gan bartneriaid allweddol, yn ogystal â chyllido rhagor o ymchwil i gael gwell dealltwriaeth am faterion allweddol. Bydd hefyd yn cyflawni blaenoriaethau Llywodraeth Cymru mewn perthynas â thirweddau gwarchoddedig. Oherwydd y ffocws drwy gydol 2019-20 ar gynhyrchu'r Cynllun, nid yw'r Gronfa wedi cael llawer o ddefnydd eto. Mae'r Prif Weithredwr a Fforwm Eryri, wedi cytuno ar y rhestr fer. Mae cyfran wedi ei chlustnodi ar gyfer arolwg cynhwysfawr a chyfamserol o ymwelwyr a thriogion er mwyn deall y sefyllfa bresennol yn y Parc Cenedlaethol. Yn anffodus roedd yn rhaid i'r tendr gael ei dynnu'n ôl oherwydd y cyfyngiadau cyfredol. Bydd y gwaith yma yn ail gychwyn cyn gynted â phosib. Mae gwaith wedi cychwyn mewn partneriaeth â Phrifysgol Caerwynt i edrych ar fethodoleg newydd i fesur Llonyddwch yn y Parc Cenedlaethol. Y bwriad yw cychwyn prosiect peilot yn ystod yr ail ran o 2020. Bydd y gronfa yn cyfrannu at ddatblygu'r gwaith yma.
Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031	Cymeradwywyd yr Adroddiad Monitro Blynyddol ar gyfer 2018-19 gan y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad ar 16eg Hydref 2019, ar gyfer ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru. Yn ystod y flwyddyn aeth y Canllawiau Cynllunio Atodol ar Lety Ymwelwyr a Thai Fforddiadwy allan i ymgynghoriad cyhoeddus, a gwnaed newidiadau fel yr oedd yn briodol. Mabwysiadwyd y ddau Ganllaw Cynllunio Atodol ar 22ain Ionawr 2020 gan y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad.
Cynllun Corfforaethol 2019/20	Bydd yr Awdurdod yn derbyn canlyniadau Cynllun Busnes a Gwelliant 2019/20 trwy'r Adroddiad Blynyddol a Chynllun Gwelliant 2019/20 a gaiff ei gyflwyno i'r Aelodau ym mis Medi 2020.

	Fodd bynnag, rhoddwyd diweddariadau rheolaidd i'r Aelodau ar y cynnydd a wnaed ar y camau i wireddu'r Amcanion Llesiant (sydd wedi eu hamlinellu yn y Rhaglen Waith Corfforaethol 2019/20) a'r dangosyddion perfformiad cysylltiol. Mae'r cynnydd a wnaed hyd at ddiwedd trydydd chwarter y flwyddyn ariannol (31/12/19) fel y canlyn: O'r 64 gweithrediadau / mentrau / prosiectau a amlinellwyd yn y Rhaglen Waith Corfforaethol, roedd 34 wedi eu graddio yn wyrdd (wedi symud ymlaen ac o fewn yr amserlen), 24 wedi ei graddio yn ambr (i'w gweithredu yn y chwarter nesaf a/neu i'w cwblhau cyn diwedd Mawrth 2020) a 6 wedi ei graddio yn goch (heb symud ymlaen a / neu darged amser wedi llithro).

Egwyddor 4: Penderfynu ar ymyriadau angenrheidiol i wneud y gorau o gyflawni'r canlyniadau a fwriedir

Strategaeth y Gyllideb 2019/20	Cadarnhawyd cyllideb refeniw'r Awdurdod ar gyfer 2019/20 gan y Prif Swyddog Cyllid yn ei adroddiad i'r Awdurdod ar 6ed Chwefror 2019. Mae'r adroddiad yma hefyd yn cadarnhau'r lefi ar awdurdodau cyfansoddol. Mae'r adroddiad yn cadarnhau bod addasiad wedi ei wneud i'r gyllideb er mwyn cynnwys effaith cynlluniau grant unigol sy'n cynyddu gwariant refeniw gros yr Awdurdod. Mae'r adroddiad hefyd yn cadarnhau'r gyllideb cyfalaf ar gyfer 2019/20, wedi iddo ystyried cynnwys effaith cynlluniau grant penodol ar gyfanswm gwariant cyfalaf yr Awdurdod. Cyflwynwyd diweddariad ar y Gyllideb i'r Awdurdod ar 25ain Medi 2019. Roedd yr adroddiad yn hysbysu'r Aelodau ynglŷn â sut yr ychwanegwyd llythriad 2018/19 i gyllideb waelodlin 2019/20, trosglwyddiadau sylweddol sydd wedi cymryd lle, ac amcan o'r sefyllfa derfynol ar gyfer y gyllideb refeniw a chyfalaf i'r flwyddyn ariannol. Roedd diweddariad y gyllideb olaf am 2019/20 i fod i gael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 25ain Mawrth 2020, ond bu rhaid canslo'r cyfarfod.

Cynllun Ariannol Tymor Canolig 2020/21 – 2023/24	Yn ei gyfarfod ar 5ed Chwefror 2020, cyflwynodd y Prif Weithredwr y Cynllun Ariannol Tymor Canolig ar gyfer 2020/21 – 2023/24 i'r Awdurdod, yn nodi'r prif faterion ariannol a fydd yn effeithio ar yr Awdurdod dros y blynyddoedd nesaf. Mae'r Cynllun yn amlinellu model o'r adnoddau ariannol sy'n ofynnol gan yr Awdurdod ar gyfer y lefelau gwasanaeth y mae'n gobeithio eu darparu yn y tymor canol. Mae'r Cynllun yn seiliedig ar setliad gwastad dros y ddwy flynedd nesaf. Fodd bynnag, mae'r pandemig byd-eang Covid-19 wedi dod i'r amlwg ers hyn ac wedi trawsnewid y tirwedd yn anadnabyddadwy, gan daflu economi'r DU i ddyfroedd digymar. O ganlyniad, mae'n debygol y bydd angen adolygu'r Cynllun Ariannol Canol Tymor yn sylweddol yn ystod blwyddyn ariannol 2020/21.
Rheoli Perfformiad	Adroddwyd ar alldro Dangosyddion Perfformiad yr Awdurdod ar gyfer 2018/19 ynghyd â'r cynnydd a wnaed ar y camau gweithredu o fewn y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer y flwyddyn i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 24ain o Orffennaf 2019. Cyflwynwyd adroddiad i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 20fed Tachwedd 2019 ar ganlyniadau hanner gyntaf y flwyddyn o ran Dangosyddion Perfformiad a'r Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2019/20

Egwyddor 5: Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo

Presenoldeb Aelodau	Roedd presenoldeb yr Aelodau mewn cyfarfodydd yn ystod 2019/20 yn 81%, i gymharu â 83% yn 2018/19 a 79.7% yn 2017/18.
Hyfforddiant Aelodau	Y presenoldeb mewn digwyddiadau hyfforddiant aelodau yn ystod 2019/20 oedd 52.5% (63% yn 2018/19). Mae'r ffigur yma yn llawer is na'r blynyddoedd cynt, ond roedd y nifer o sesiynau hyfforddiant ar gael i'r Aelodau hefyd yn is, gyda 2 sesiwn wedi eu canslo ym mis Mawrth 2020.

	Mae anghenion hyfforddi ar gyfer Aelodau yn cael eu trafod mewn nifer o'r Gweithgorau Aelodau ynghyd â derbyn adborth ar yr hyfforddiant a gafwyd. Ar ddiwedd 2019/20, daeth Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafirws) (Cymru) 2020 i rym, ac maent - ymysg pethau eraill - yn caniatáu cynnal pwyllgorau o bell gan awdurdodau cyhoeddus yng Nghymru. Felly, mae'r ffocws ar anghenion hyfforddiant yn canolbwyntio ar ddefnydd a chefnogaeth TG, gyda phwyslais ar ddefnyddio technoleg i gynnal cyfarfodydd o bell. Mae hyn yn hanfodol yn ystod cyfnod llwyrsgloi Covid-19, er mwyn ein galluogi i barhau i ddelio gyda busnes yr Awdurdod mewn ffordd mor effeithiol â phosib o dan yr amgylchiadau.
Archwiliad Sgiliau a Chyfweliadau Ymadael	Yn y gwanwyn 2018, bu i Gadeirydd yr Awdurdod gyflwyno papur i'r Aelodau yn gwerthuso trefniadau llywodraethu presennol yr Awdurdod, ac os yn briodol ystyried opsiynau i arolygu'r trefniadau hynny ynghyd ag unrhyw gefnogaeth mae'r Aelodau eu hangen i gyflawni eu dyletswyddau. Fel rhan o'r drafodaeth ynghylch datblygu capasiti a gallu'r Aelodau, bu i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau yn ei gyfarfod ar 24ain Gorffennaf 2019, fabwysiadu templed archwilio sgiliau a gwybodaeth ar gyfer yr Aelodau. Buasai cwblhau'r archwiliad gan bob un Aelod yn ein galluogi i gynhyrchu cynllun datblygu ar gyfer yr Aelodau. Yn ychwanegol at hyn, cafodd cyfweliadau ymadael eu mabwysiadu ar gyfer Aelodau sydd yn gorffen, er mwyn i'r Awdurdod allu dysgu ac addasu - os yn briodol - ei gefnogaeth bresennol i Aelodau ar sail profiad cyn Aelodau.
Gwerthusiadau Perfformiad a Hyfforddiant Staff	Mae anghenion dysgu a datblygu yn cael eu hadnabod mewn adolygiadau gwerthuso perfformiad blynyddol, ac mae cynllun hyfforddiant yn cael ei gynhyrchu gan y Pennaeth Personél sy'n amlinellu'r blaenoriaethau hyfforddiant ar gyfer y flwyddyn i ddod. Yn 2019/20, cafodd 75% o'r staff werthusiad perfformiad (74% yn 2018/19).

	Er bod y gyllideb hyfforddiant wedi'i lleihau dros y blynyddoedd blaenorol, mae'r Awdurdod yn parhau i sicrhau bod cymwysterau safonol yn gyfredol e.e. cymorth cyntaf, IOSH Rheoli'n Ddiogel, defnyddio peiriannau ac ati. Mewn arolwg staff a gynhaliwyd yn 2019/20, roedd 89.8% o staff yn cytuno eu bod yn cael cyfleoedd i ddatblygu eu sgiliau (83% yn 2018/19).
Strategaeth Adnoddau Dynol	Cyflwynwyd yr Adroddiad Diweddaru Blynyddol ar weithredu Strategaeth Adnoddau Dynol yr Awdurdod 2017-20 i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 24ain Gorffennaf 2019. Mae'r adroddiad yn rhoi data ar y bwch tâl rhyw, rhyw staff wedi ei ddsbarthu yn ôl gwasanaeth, proffil oedran, cyfraddau trosi staff a.y.b. Nodwyd bod absenoldeb salwch fyny o 7.2 diwrnod Cyfwerth Amser Llawn (CALI) yn 2017/18 i 8.9 diwrnod CALI yn 2018/19. Mae'r Cynllun Gweithredu yn ymdrin ag arweinyddiaeth a datblygu rheolaeth, rheoli perfformiad, recriwtio a chadw staff, rheoli absenoldeb a chydaddoldeb ac amrywiaeth.

Egwyddor 6: Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref

Datganiadau Ariannol	Cyflwynodd y Prif Swyddog Cyllid y Datganiad o Gyfrifon ar gyfer 2018/19 ynghyd â'r Llythyr Cynrychiolaeth Terfynol i'r Awdurdod ei gymeradwyo yn ystod ei gyfarfod ar y 24ain o Orffennaf 2019. Yn yr un cyfarfod, cyflwynodd Swyddfa Archwilio Cymru ei adroddiad ISA260 blynyddol i'r Awdurdod. Cadarnhaodd yr Archwilydd y bydd o'n cyflwyno barn archwilio ddiamedod ar ddatganiadau ariannol yr Awdurdod ynghyd â'r nodiadau cysylltiedig.
Rheoli Risg	Mae'r Gofrestr Risg yn cael ei adolygu fel eitem safonol yng nghyfarfodydd chwarterol Penaethiaid Gwasanaeth a'r Tîm Rheoli, gyda'r Gofrestr Risg diwygiedig yn cael ei adolygu yng nghyfarfod y Tîm Rheoli canlynol.

	Fel y nodir yn y Gofrestr Risg, mae'r cyfrifoldeb dros y risgiau ac adnabuwyd yn cael eu dyrannu i swyddogion a enwir ac mae dyddiad targed yn cael ei osod ar gyfer mesurau lliniaru. Mae'r Gofrestr Risg yn cael ei adolygu gan Aelodau yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau yn ogystal â chyfarfod yr Awdurdod.
Archwilio Allanol	Yn ychwanegol at y Cynllun Archwilio ar gyfer 2019, a gyflwynwyd i'r Awdurdod ar 10fed Ebrill 2019, cyflwynwyd Briff Prosiect Swyddfa Archwilio Cymru i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 24ain Gorffennaf 2019. Mae'r Briff Prosiect yn nodi'r rhaglen archwilio perfformiad arfaethedig ar gyfer 2019/20. Mae'r rhaglen arfaethedig fel a ganlyn: • gwaith asesu perfformiad a gwella yn unol â gofynion Mesur Llywodraeth Leol 2009; • adolygiad o ddull a rheolaeth Awdurdod y Parc Cenedlaethol ar gynnwys rhanddeiliaid wrth gynnig newidiadau i wasanaeth; a • gwiriad ysgafn o gynnydd gyda meysydd perthnasol i'w gwella a nodwyd yn eu harchwiliad o Les Cenedlaethau'r Dyfodol yn 2018-19. Yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 20fed Tachwedd 2019, yn dilyn ei archwiliad o'r Cynllun Gwella ar gyfer 2019/20, cyflwynodd Swyddfa Archwilio Cymru dystysgrif i gadarnhau bod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswydd o dan adran 15(60 hyd at (9) o'r Mesur Llywodraeth Lleol (Cymru) 2009. Nid yw'r Awdurdod wedi derbyn yr Adroddiad Gwella Blynyddol ar gyfer 2019/20 sy'n cael ei gynhyrchu gan Swyddfa Archwilio Cymru, ac felly ni ellir adrodd arno ar hyn o bryd.
Archwiliad Mewnol	Bydd y Rheolwr Archwilio Mewnol yn adrodd ar waith y flwyddyn ariannol ddiwethaf yng nghyfarfod y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ym mis Gorffennaf. Cafodd y pedwar archwiliad mewnol a gynhaliwyd yn 2019/20, sef Partneriaeth y Wyddfa, Data Incwm Plas Tan y Bwlch, Defnydd a Rheolaeth o Gyfryngau Cymdeithasol, ac Incwm Meysydd Parcio eu graddio i gyd fel "Digonol" - mae rheoliadau mewn lle i gyflawni amcanion ond mae rhai agweddau lle gellir tynhau'r trefniadau er mwyn lliniaru risgiau ymhellach.

Iechyd a Diogelwch	Mae'r Grŵp Iechyd a Diogelwch yn cyfarfod bob chwarter i fonitro materion iechyd a diogelwch o fewn yr Awdurdod. Mae'r Adroddiad Iechyd a Diogelwch Blynyddol a gyflwynwyd gerbron y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau yn cynnwys manylion y cyrsiau hyfforddiant a wnaed yn ystod y flwyddyn a'r digwyddiadau / damweiniau a gofnodwyd.
Canolfannau Gwybodaeth	Mae gan yr Awdurdod 3 Ganolfan Gwybodaeth ym Metws y Coed, Beddgelert ac Aberdyfi, sydd yn cael eu rheoli gan Reolwr Masnachol y Canolfannau, gyda'r prif nod i sicrhau bod y canolfannau yn hyfyw fasnachol / hunangynhaliol. Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol ar y Canolfannau Gwybodaeth i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 20fed Tachwedd 2019. Nodwyd yn yr adroddiad bod gostyngiad yn nifer yr ymwelwyr i Feddgelert a Betws y Coed, ond nad oedd hyn wedi trosglwyddo i gwmp yn y gwerthiant net. Yn gyffredinol, roedd incwm net ac elw i fyny ym mhob un o'r 3 Canolfan. Roedd yr adroddiad hefyd yn amlinellu manau i'w monitro a meysydd i'w datblygu i'r dyfodol. Mae'r adroddiad yn dangos bod Canolfannau Gwybodaeth yr Awdurdod yn cael eu rhedeg yn dda gyda phrosesau rheolaeth ariannol cadarn ar waith.
Strategaethau Benthycu a Buddsoddi / Rheoli'r Trysorlys	Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol sy'n darparu'r gweithgaredd Rheoli Trysorlys gwirioneddol (benthycu a buddsoddi) yr Awdurdod yn ystod 2018/19, i gyfarfod yr Awdurdod ar 5 Mehefin 2019. Yn 2018/19, cyfanswm y llog a dderbyniwyd o fuddsoddiadau oedd £35,980. Mae'r swm llog o £35,980 ar gyfer 2018/19 yn sylweddol fwy na'r swm cyfatebol o £6,377 yn 2017/18. Y prif resymau yw'r £2,035,000 o grantiau a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ar ddiwedd mis Mawrth 2018 ynghyd â thaliad grant LIFE (Celtic Rainforests) cychwynnol o £1,517,186 ym mis Gorffennaf 2018.

	Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol sy'n darparu'r gweithgaredd Rheoli Trysorlys gwirioneddol (benthyca a buddsoddi) yr Awdurdod yn ystod 2019/20, i gyfarfod yr Awdurdod ar 3 Mehefin 2020. Yn ystod 2019/20 arhosodd gweithgarwch yr Awdurdod o fewn y cyfyngiadau a osodwyd yn wreiddiol. Ni fu unrhyw fenthyca. Yn 2019/20, £48,077 oedd y cyfanswm llog a dderbyniwyd ar fuddsoddiadau. Mae £1,419 o log a dderbyniwyd o fenthyciadau ceir yn cynyddu'r cyfanswm i £49,496 yn erbyn cyllideb ddiwygiedig o £29,300. Mae'r swm llog banciau a chymdeithas adeiladu o £48,077 am 2019/20 yn uwch na'r swm cyfatebol o £35,980 yn 2018/19. Y prif reswm am hyn ydyw fod HSBC Marchnad Arian, Nationwide a Santander UK wedi parhau i dalu cyfradd llog uwch ar adneuron tymor drwy 2019/20. Cyflwynodd yr Uwch Swyddog Cyllid y Strategaeth Cyfalaf ar gyfer 2020/21 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 5ed o Chwefror 2020. Mae'r adroddiad yn rhoi trosolwg lefel uchel o sut mae gwariant cyfalaf, ariannu cyfalaf a gweithgarwch rheoli'r trysorlys yn cyfrannu at gyflawni gwasanaethau'r Parc Cenedlaethol ynghyd â throsolwg o sut y caiff y risg cysylltiedig ei reoli a'r goblygiadau ar gyfer cynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol. Mae'r adroddiad yn cadarnhau bod yr Awdurdod yn cychwyn 2010/21 yn ddi-ddyled. Cymeradwydd yr Aelodau 'dim newid' i'r cyfyngiad benthyca awdurdodedig a'r ffin weithredol, a chymeradwywyd y Strategaeth Benthyca Cyfalaf a'r Strategaeth Buddsoddi ar gyfer 2019/20, a nodi'r cynnwys sy ymwneud a'r Cod Darbodus.

Egwyddor 7: Rhoi arferion da ar waith o ran tryloywder, adrodd, ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol

Datganiad Polisi Tâl	Mae gofyniad ar Awdurdodau Lleol i baratoi datganiadau polisi tâl o dan Adran 38(1) o Ddeddf Lleoliaeth 2011. Er bod Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol wedi'u heithrio

	o'r gofyniad hwn ystyriwyd ei fod yn arfer da mabwysiadu datganiad o'r fath, ac yn unol â hynny gwneir hyn yn flynyddol gan y Pennaeth Personél. Cyflwynwyd strwythur graddfa ddiwygiedig gyda'r hicynau cyflog newydd o 1af Ebrill 2019. Roedd y dyfarniad cyflog yma yn dod â'r pwynt cyflog isaf i £9.00 yr awr. Ar hyn o bryd, nid yw'r Dyfarniad Cyflog ar gyfer Ebrill 2020 wedi ei gytuno eto. Roedd bwriad i gyflwyno Adroddiad Blynyddol Polisi Tâl ar gyfer 2019/20 a Datganiad Polisi Tâl yr Awdurdod ar gyfer 2020/21 gerbron y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 25ain Mawrth 2020, gan sicrhau tryloywder yn y taliadau cydnabyddiaeth i staff yn yr Awdurdod.
Adroddiad Blynyddol a Chynllun Gwella 2018/19	Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol a'r Cynllun Gwella ar gyfer 2018/19 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 25ain o Fedi 2019, cyn iddo gael ei gyhoeddi ar y wefan a'i ddosbarthu i brif ganolfannau'r Awdurdod, llyfrgelloedd cyhoeddus ac ati, o fewn y Parc Cenedlaethol. Mae'n cynnwys Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd ar gyfer y flwyddyn, sy'n nodi'r hyn a gyflawnwyd, beth na chafodd ei gyflawni ac unrhyw broblemau a wynebwyd. Mae hefyd yn cynnwys manylion am Flaenoriaethau Gwasanaeth yr Awdurdod ac Amcanion yr Awdurdod a osodir yn flynyddol sy'n bwydo i mewn ac yn dangos sut y bwriedir mynd â'r Parc Cenedlaethol yn ei flaen er mwyn gwireddu gweledigaeth yr Awdurdod; gwerthusiad cryno o'r cynnydd a wnaed o ran cwrdd ag Amcanion yr Awdurdod, y gweithgareddau gwaith allweddol ar gyfer 2018/19, a rheoli perfformiad (gan gynnwys canlyniadau dangosyddion perfformiad ar gyfer y flwyddyn). O'r 5 maes gwella, roedd yr Awdurdod wedi bod yn llwyddiannus yn y cynnydd a wnaed ar ddau o'r amcanion, yn rhannol lwyddiannus mewn un amcan, tra bod y cynnydd ar y ddau amcan arall yn cyfyngedig.
Darlledu Pwyllgorau	Er nad oes rhaid i awdurdodau lleol ddarlledu eu cyfarfodydd, mae anogaeth gan Lywodraeth Cymru i weddarlledu. Ystyriwyd hyn gan yr Awdurdod yn ôl yn 2013/14 a phenderfynwyd bryd hynny i beidio â chyflwyno trefn o'r fath. Bryd hynny - tra bod y cysyniad yn dderbyniol

	mewn egwyddor - penderfynodd yr aelodau fod trefn yr ystafelloedd a statws Plas Tan y Bwlch fel adeilad rhestredig yn ei gwneud yn anodd a chostus i addasu'r cyfleusterau ac nad oedd dewisiadau manau eraill i gynnal cyfarfodydd cyhoeddus yn ymarferol. Fel rhan o'r adolygiad o drefniadau llywodraethu'r Cadeirydd, ac yn dilyn trafodaethau cynharach yn y Gweithgor Aelodau, cytunodd yr Aelodau i beidio symud ymlaen i ddarlledu pwyllgorau yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 24ain Gorffennaf 2019. Er bod datblygiadau technolegol bellach yn gwneud gweddarlledu yn fwy hygyrch, mae'r costau'n parhau i fod yn rhy uchel, a phenderfynwyd nad oedd gweddarlledu yn fuddsoddiad da i'r Awdurdod ar hyn o bryd.
Craffu Aelodau	Fel rhan o'r adolygiad o drefniadau llywodraethu'r Cadeirydd, ac yn dilyn trafodaethau cynharach yn y Gweithgor Aelodau, cytunodd yr Aelodau ar raglen o graffu strategol yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 24ain Gorffennaf 2019. Bydd y rhaglen yn cael ei chytuno'n flynyddol gan y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ac yn cynnwys rhwng un a thri maes pwnc y flwyddyn i'w harchwilio. Bydd Aelod yn arwain pob thema graffu strategol, a bydd Cadeirydd y grŵp yn cael ei benodi o blith yr Aelodau sydd â rolau â thâl. Yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 20fed Tachwedd 2019 cytunwyd ar ddau faes i graffu arnynt yn ystod y flwyddyn 2020/21, sef: 1. Cyfrif Carbon ar gyfer ardal ddaearyddol Eryri: gwerthoedd, risgiau, rheolaeth a chyfleoedd. 2. Rheoli traffig yng Ngogledd y Parc.

6. Materion Llywodraethu Arwyddocaol a Chamau a Bwriedir eu Cymryd ar gyfer 2020/21

Ar ddechrau 2020 gwelwyd pandemig Covid-19 yn cael effaith ddwys ar fywyd bob dydd, a bydd yn parhau i wneud hynny yn y dyfodol rhagweladwy. Ar ôl cyhoeddi'r llwyrgloi yn y DU, symudodd yr Awdurdod yn gyflym iawn i ail-flaenoriaethu ei waith i ddelio â'r argyfwng, i alluogi staff i weithio gartref lle bo hynny'n bosibl, ac i roi systemau

ar waith i alluogi gweddill y busnes o ddydd i ddydd yr Awdurdod i barhau lle bo hynny'n bosibl.

Waeth pryd y bydd cyfyngiadau llwyrsgloi yn cael eu lleddfu a'u codi'n llawn yn y pen draw, bydd pob agwedd o waith yr Awdurdod yn cael ei effeithio am y dyfodol rhagweladwy. Bydd effaith y llwyrsgloi ar yr economi ynghyd â'r adnoddau ariannol a wariwyd gan Lywodraeth y DU a Chymru i ddelio â'r argyfwng, yn golygu oblygiadau enfawr ar yr arian sydd ar gael i'r sector cyhoeddus am gryn amser i ddod. Dros yr wythnosau a'r misoedd i ddod, bydd angen i'r Awdurdod ailasesu ei sefyllfa yn barhaus, ac ail-flaenoriaethu ac ailffocysu ei waith yn unol â'r adnoddau sydd ganddo ar gael.

Y Cynllun Corfforaethol 2020/21

Ym mis Mawrth 2019, mabwysiadwyd llinell amser gan yr Awdurdod i fabwysiadu amcanion strategol newydd ar gyfer y cyfnod 2020-25.

Ym mis Medi 2019, bu dau gyfarfod Gweithgor Aelodau yn ystyried y ffordd ymlaen, a daethpwyd i'r casgliad bod angen mwy o amser i ystyried materion, oherwydd:

- Yr ansicrwydd ynghylch pryd y byddai'r Mesur Llywodraeth Leol yn cael ei gymhwyso;
- Ansicrwydd pwysau ariannol ar yr Awdurdod yn y dyfodol; a
- Disgwyllir i Gynllun Eryri gael ei fabwysiadu'n ffurfiol yn 2020.

Argymhellodd yr aelodau y dylid gohirio'r adolygiad o'r amcanion llesiant hyd nes y gellid cynnal ymgynghoriad pellach yn 2020, er mwyn cytuno ar amcanion llesiant ar gyfer 2021 - 26. Ar 11eg Rhagfyr 2019, cadarnhaodd yr Awdurdod y penderfyniad hwn. Dechreuodd y broses gyda gweithdai wedi'u hwyluso ym mis Ionawr 2020.

Felly mi oedd yn fwriad, ac yn dal i fod, bod y Cynllun Corfforaethol ar gyfer 2020/21 (a'r amcanion llesiant ynddo) yn Gynllun pontio ar gyfer y flwyddyn.

Fodd bynnag, mae pandemig Covid-19 wedi golygu bod yr Awdurdod wedi gorfod adolygu'r meysydd gweithredu o dan bob un o'r amcanion ac ail-flaenoriaethu adnoddau yn unol â'r hyn y gellir ei gyflawni'n realistig o dan yr amgylchiadau presennol. Ni chynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar y newidiadau hyn, gan nad oedd hyn yn ymarferol bosibl. Yn unol â hynny, mae'r Rhaglen Gwaith Gorfforaethol ar gyfer 2020/21 wedi'i hail-ysgrifennu i ddarparu ar gyfer y newidiadau hyn.

Bu'r Adroddiad Gwella Blynyddo! gan Swyddfa Archwilio Cymru (Ebrill 2019) cael ei gyflwyno'n ffurfiol i'r Awdurdod yn y cyfarfod ar y 24ain o Orffennaf 2019.

Nid oedd yr adroddiad yn gwneud unrhyw argymhellion, ond roedd yn cynnwys y cynigion a ganlyn ar gyfer gwella:

Cynigion ar gyfer gwella	Camau i'w Cymryd
Archwiliadau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015)	
Mae'r Awdurdod yn ystyried sut y bydd ei gamau yn diwallu anghenion tymor byr ond mae cynllunio hirdymor yn parhau i fod wedi'i gyfyngu gan heriau capasiti parhaus a chyllid tymor byr. Er gwaethaf rhai enghreifftiau ar lefelau prosiect / gwasanaeth, gallai'r Awdurdod ar lefel gorfforaethol wella sut y mae'n dangos effaith hirdymor.	Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cynllun Ariannol Tymor Canolig ar gyfer y flwyddyn i ddod. Yn ystod yr hydref / gaeaf 2019, bydd yr Awdurdod 2019 yn adolygu ei Amcanion Llesiant a'i Gynllun Corfforaethol i fynd i'r afael ag effeithiau tymor hir.
Mae gan wasanaethau allweddol, fel cynllunio, lawer o fesurau a thargedau ar waith. Er bod rhai o'r rhain yn fesurau cenedlaethol, mae risg y bydd yr Awdurdod yn rhoi gormod o bwyslais ar fesur allbynnau yn lle canlyniadau.	Mae'r Awdurdod wedi lleihau ei Ddangosyddion Perfformiad ac mae'r rhai sydd yn cael eu cadw ar gyfer y Gwasanaeth Cynllunio yn Ddangosyddion Cenedlaethol. Mae angen i'r Awdurdod gadw mesur canlyniadau mewn cof wrth osod ei Amcanion Llesiant a'i Gynllun Corfforaethol.
O ran ei swyddogaeth gynllunio, mae'r Awdurdod yn cydnabod bod angen tystiolaeth fanylach i gefnogi defnydd y Gymraeg a'r risgiau / cyfleoedd ym mhob cymuned, ac effaith gweithgareddau a datblygiadau newydd ar yr iaith.	Nid oes gan yr Awdurdod y wybodaeth sy'n angenrheidiol i ymgymryd â hyn ar hyn o bryd. Byddai corff o dystiolaeth o'r fath yn ymofyn arolygon helaeth a gwybodaeth berthnasol arall, a fyddai angen eu diweddarau dros amser. Nid oes gan yr Awdurdod y fath adnoddau i gasglu'r wybodaeth ar yn o bryd. Buasai'r math hon o dystiolaeth yn ddefnyddiol i awdurdodau cynllunio eraill hefyd. Fe allai'r Awdurdod chwilio am gyngor gan y Comisiynydd Iaith mewn perthynas â rheoli dull cydweithredol tuag at gasglu'r wybodaeth hon.
Cydnabod bod sefydlu'r egwyddor datblygu gynaliadwy yn niwylliant y sefydliad ac ymddygiad ei staff yn waith sy'n mynd rhagddi ac mae angen pwyslais hirdymor cynhaliol arno i gyflawni buddion / gwelliannau.	Mae'r Awdurdod yn ymgymryd â gwaith ar y cyd gyda Swyddfa Archwilio Cymru ar wreiddio'r pum ffordd o weithio dros y blynyddoedd nesaf.
Prin yw'r dystiolaeth o sut y mae'r Awdurdod yn gwella ymgysylltiad â grwpiau anodd eu cyrraedd wrth ffurfio cyfeiriad hirdymor a'r Cynllun Rheoli'r Parc newydd.	Nid yw'r Awdurdod yn llawn dderbyn y canfyddiad hwn gan Swyddfa Archwilio Cymru; mae'r ymgysylltu wedi cynnwys nifer o randdeiliad.

Rhoddodd Swyddfa Archwilio Cymru gyflwyniad i'r Aelodau yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 24ain Gorffennaf 2019 ynghylch yr archwiliad a gynhaliwyd ar waith yr Awdurdod mewn perthynas â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Edrychodd yr Archwiliad i ba raddau yr oedd Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth gymryd camau tuag at gyflawni ei amcanion llesiant. Cynhaliwyd gwaith archwilio pellach ym mis Rhagfyr 2019, a edrychodd yn fanylach ar sut roedd yr Awdurdod yn cynnwys rhanddeiliaid wrth gynnig newidiadau gwasanaeth a pholisi, gyda phwyslais arbennig ar ddatblygu Cynllun Eryri (Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol).

Cyflwynwyd adroddiad o'r casgliadau i'r Awdurdod ar yr 20fed o Fai 2020. Daeth Archwiliad Cymru i'r casgliad bod yr Awdurdod wedi "sefydlu dull effeithiol sy'n seiliedig ar waith partneriaeth wrth ddatblygu Cynllun Eryri ac mae mewn lle da i ddatblygu'r dull hwn wrth fynd rhagddo, ond mae angen iddo fynd i'r afael a'r heriau o ran cyllid a chapasiti a wynebir ganddo i sicrhau bod ei waith cyfranogi'n gynaliadwy".

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at feysydd arfer da a gwaith rhagorol a wneir gan yr Awdurdod. Ni wnaeth Archwiliad Cymru unrhyw gynigion ar gyfer gwella ond yn hytrach maent wedi cynhyrchu hunanasesiad i staff ac Aelodau ei ddefnyddio i nodi cryfderau a gwendidau ei ddull cyfredol o ran cyfranogi.

Nid yw'r Adroddiad Gwelliant Blynyddol ar gyfer 2019/20 a luniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru wedi'i dderbyn eto gan yr Awdurdod ar yr adeg adrodd.

Proffil Risg yr Awdurdod

Mae'r pump risg uchaf i'r Awdurdod fel y'u diweddarwyd ym mis Mawrth 2020, ond na chawsant gymeradwyaeth gan y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau wrth i'r cyfarfod ar y 25ain o Fawrth 2020 gael ei ganslo, fel a ganlyn:

Risg	Canlyniad	Gweithred a Nodwyd / Cynnydd hyd yma
Diffyg arian cyllido craidd digonol	Torri Gwasanaethau	Mae Llywodraeth Cymru wedi derbyn cyllid "ôl-ddilynol" digonol gan San Steffan a ddylai fedru galluogi Llywodraeth Cymru i gynnal a gwella lefel y grant Parc Cenedlaethol ar gyfer 2020/21. Er bod setliad 2020/21 Llywodraeth Cymru i Awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn 0% gwastad, sy'n doriad mewn termau gwirioneddol, gosododd APCE gyllideb gytbwys ar gyfer 2020/21 yn Chwefror 2020 a chadw cronfeydd wrth gefn digonol. Ers

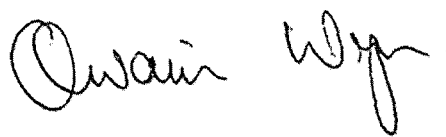
		hynny, mae'r argyfwng Covid-19 a'r cyfnod llwyr glo yn golygu y gall APCE wynebu colledion incwm net posibl o rhwng £511k a £1.34m yn 2020/21. Mae'r Cadeirydd a swyddogion y Parc yn chwilio i opsiynau cyllido lle gall Llywodraeth Cymru gyfrannu tuag at y bwlch cyllido hwn. Tra bo hyn yn ddiffyg un-tro, gall yr effaith ar rhai ffynonellau incwm ymestyn am flynyddoedd i'r dyfodol.
Targed Cynhyrchu Incwm (Plas Tan y Bwlch)	Methu â chadw o fewn cyllideb yr Awdurdod.	Mae'r gwasanaeth yn dangos diffyg yn erbyn ei gyllideb ddiwygiedig. Rydym yn chwilio am ymgynghorwyr i gyd-weithio gyda'r Awdurdod i ddatblygu Cynllun Busnes realistig a chadarn fyddai'n edrych ar sut i leihau costau a chynyddu incwm a chadarnhau blaenoriaethau busnes y ganolfan. Mae prosiect ar sut i ddatblygu'r anecs yn hostel ac ail-ddatblygu'r prif ystafelloedd gwely yn y prif dy wedi ei gytuno gan Fwrdd Rheoli'r Plas, hyn wedi ei gyllido rhan fwyaf gan Lywodraeth Cymru. Ar gwblhau'r gwaith y rhagolwg yw y byddai'r Ganolfan yn cyrraedd sefyllfa wastad yn erbyn cyllideb gyda dim cost net i'r Awdurdod ymhen 2 flynedd. Mae'r system llogi ar gyfer llety a chyrsgiau yn cael ei newid i alluogi llogi ar-lein ac i'r llety fod ar gael ar-lein i Asiantau Teithio. Mae'r Ganolfan wedi gorfod cau oherwydd y pandemig Covid-19. Hyd yma nid oes awgrym o bryd y gellir dychwelyd i drefn gwaith arferol, ni ragwelir y bydd hyn yn y dyfodol agos. Mae incwm wedi gostwng i ddim gyda rhai arbedion mewn costau - mae'r Awdurdod yn edrych ar ffyrdd i liniaru costau pellach.
Targed Cynhyrchu Incwm (Meysydd Parcio)	Methu a chadw o fewn cyllideb yr Awdurdod.	Oherwydd y pandemig Covid-19 a'r mesurau llwyr glo a weithredwyd gan Lywodraethau'r Deyrnas Unedig a Chymru i leihau ymlediad y firws mae'r holl feysydd parcio wedi eu cau. Mae hyn yn debygol o achosi colled incwm masnachol sylweddol ac ar hyn o bryd ni wyddom pryd fydd y safleoedd

		yn ail agor. Mae camau wedi eu cymryd i leihau costau ac ail-drefnu gwaith i leihau'r diffyg incwm, ond y tebygrwydd yw diffyg sylweddol yn erbyn y targed.
Agweddau o risg ariannol sy'n gysylltiedig â phrosiect LIFE Coedwigoedd Glaw Celtaidd gan gynnwys methu â chydymffurfio â rheolau caffael neu wariant ar gostau anghymwys gan arwain at beidio â dyfarnu'r grant, neu amrywiad yn y gyfradd gyfnewid Ewro / bunt	Mae angen i APCE a phartneriaid eraill hunan ariannu gwariant ar agweddau o'r prosiect hyd yn hyn.	Ymhellach i drafodaethau rhwng yr Uwch Reolwr Prosiect (URP) ac EASME (Comisiwn Ewropeaidd), bydd yr Adroddiad Cynnydd Canol-tymor a chais am daliad i'w cyflwyno yn Hydref 2020 (gohiriwyd o Ionawr 2020). Roedd yr URP wedi gobeithio bod mewn sefyllfa i gyflwyno cais yn gynharach na Hydref - ond mae'r cyfnod llwyr glo o ganlyniad i bandemig Covid-19 wedi creu amheuaeth am hyn. Ar hyn o bryd mae'r prosiect oddeutu £300,000 yn fyr o'r gwariant angenrheidiol ar gyfer cyflwyno cais am y taliad interim cyntaf. Mae'r prosiect wedi gwario oddeutu £1,250,000 a thrwy hynny'n cyflawni'r £1,000,000 isafswm gwariant oedd yn angenrheidiol ar gyfer gofynion gwariant Llywodraeth Cymru am 18/19 a 19/20. Mae £1,000,000 arall i'w hawlio am y flwyddyn ariannol 2020/21 ac mae pryder cynyddol na ellir cyflawni'r targed hwn o dan amodau gwaith presennol yn deillio o bandemig Covid-19; serch hynny mae Llywodraeth Cymru wedi cytuno i ail-broffilio a chynyddu'r swm hawliadwy am 2019/20 sy'n lleihau targed 20/21 i oddeutu £700K.
Effaith Coronafirws (Covid-19) ar waith yr Awdurdod.	Yr Awdurdod yn methu a gweithredu o ran cyflawni dyletswyddau dyddiol a statudol. Colledion ariannol, methu a thalu cyflenwyr, a methiant cyffredinol i gynnal systemau arferol. Yr Awdurdod yn methu: • ymgymryd â'i ddyletswyddau statudol;	Mae angen sicrhau fod mesurau mewn lle parthed prif systemau'r Awdurdod a gallu staff allweddol i gyflawni eu dyletswyddau. Mae'r Tîm Rheoli a'r Penaethiaid Gwasanaeth wrthi'n trafod mesurau penodol ar gyfer hyn.

	• i gyflawni yn erbyn y rhaglen waith Gorfforaethol; • i dalu staff a chyflenwyr; • i ennill incwm yn erbyn targedau a gytunwyd; • chefnogi llesiant cymdeithasol ac economaidd yr ardal; ac • cefnogi llesiant staff.	

7. Barn

Rydym yn bwriadu cymryd camau i ymdrin â'r materion y cyfeiriwyd atynt yn rhan 6 yn ystod y flwyddyn nesaf er mwyn gwella ein trefniadau llywodraethu ymhellach. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen i wella a bennwyd yn yr adolygiad effeithiolrwydd a byddwn yn monitro eu gweithrediad fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

EMYR WILLIAMS

**PRIF WEITHREDWR
AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL
ERYRI**

DYDDIAD 20/05/2020

OWAIN WYN

**CADEIRYDD
AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL
ERYRI**

DYDDIAD 20/05/2020

RHESTR TERMAU

CRONIADAU

Y cysyniad fod incwm a gwariant yn cael ei gydnabod fel y mae'n cael ei ennill neu ei wneud, nid pan fo arian yn cael ei dderbyn neu ei dalu.

TÂL CYFALAF

Taliad i gyfrifon refeniw gwasanaeth i adlewyrchu cost yr asedau sefydlog a ddefnyddir i ddarparu gwasanaeth.

GWARIANT CYFALAF

Gwariant ar gaffael ased sefydlog neu wariant sy'n ychwanegu at werth ased sefydlog presennol, nid ei gynnal yn unig.

DERBYNIADAU CYFALAF

Derbyniadau o ddim llai na £10,000 o werthiant asedau sefydlog. Gellir eu defnyddio ar gyfer cyllido gwariant cyfalaf o'r newydd neu ad-dalu dyled. Ni ellir eu defnyddio i gyllido gwariant refeniw "dydd i ddydd" arferol.

ASEDAU CYMUNEDOL

Asedau y mae'r Awdurdod yn bwriadu eu dal am byth, nad oes ganddynt oes ddefnyddiol y gellir ei phennu, ac sydd o bosib â chyfyngiadau ar gael gwared â hwy.

RHWYMEDIGAETHAU/ASEDAU AMODOL

Mae'r rhain yn deillio o ddigwyddiad hanesyddol ac sy'n ddibynnol ar ddigwyddiadau ac amseriad heb sicrwydd iddynt yn y dyfodol cyn y gellir eu cynnwys yn y cyfrifon.

GWARIANT REFENIW A ARIENNIR O GYFALAF O DAN STATUD

Gwariant a ddyrennir fel cyfalaf i bwrpasau ariannu ond nad yw'n arwain at i wariant gael ei gario yn y fantolen fel ased sefydlog. Yn gyffredinol grantiau yw'r rhain a gwariant ar eiddo nad yw'n perthyn i'r Awdurdod.

CYNLLUN BUDDIANT DIFFINIEDIG

Cynllun pensiwn ble bo rheolau'r cynllun yn diffinio'r buddiannau'n annibynnol ar y cyfraniadau sy'n daladwy, ac nad yw'r buddiannau'n uniongyrchol gysylltiedig â buddsoddiadau'r cynllun.

PRYDLES GYLLID

Prydles sy'n trosglwyddo holl risgiau a gwobrwyon perchnogaeth ased sefydlog i'r prydleswr.

PRYDLES WEITHREDOL

Prydles heblaw prydles ariannol

ASEDAU SEFYDLOG

Asedau diriaethol sy'n rhoi buddiannau i'r awdurdod a'r gwasanaethau y mae'n ddarparu am ragor nag un flwyddyn.

OES DDEFNYDDIOL

Y cyfnod y mae'r awdurdod yn cael buddiannau o ddefnydd ased sefydlog.

BYRFODDAU

CIPFA	Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifo
LASAAC	Local Authority (Scotland) Accounts Advisory Committee
IFRS	Safon Adrodd Ariannol Rhyngwladol
IAS	Safon Cyfrifeg Rhyngwladol

Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon – Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Blwyddyn archwilio: 2019-20

Dyddiad cyhoeddi: Tachwedd 2020

Cyfeirnod y ddogfen: 2006A2020-21

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran trin ceisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildddefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cynnwys

Rydym yn bwriadu cyhoeddi adroddiad archwilio diamed ar eich Cyfrifon. Mae rhai materion y mae angen rhoi gwybod ichi amdanynt cyn eu cymeradwyo.

Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon

Cyflwyniad	4
Effaith COVID-19 ar archwiliad eleni	4
Barn archwilio arfaethedig	5
Materion arwyddocaol sy'n codi o'r archwiliad	6
Atodiadau	
Atodiad 1 – Llythyr Sylwadau Terfynol	8
Atodiad 2 – adroddiad archwilio arfaethedig	11
Atodiad 3 – Crynodeb o gywiriadau a wnaed	15

Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon

Cyflwyniad

- 1 Rydym yn crynhoi prif ganfyddiadau ein harchwiliad o'ch cyfrifon ar gyfer 2019-20 yn yr adroddiad hwn. Rydym eisoes wedi trafod y materion hyn gyda'r Pennaeth Cyllid a'i dîm.
- 2 Mae'n ofynnol ichi baratoi cyfrifon ac rydym bellach wedi cwblhau archwiliad eleni'n sylweddol, er gwaethaf yr heriau a achoswyd gan bandemig COVID-19. Mae'n dystiolaeth sylweddol o ymrwymiad eich swyddogion eich bod wedi llwyddo i wneud hynny eleni yn wyneb yr heriau a achosir gan y pandemig hwn. I helpu i oresgyn yr heriau hyn, fe fabwysiadom ni ffyrdd newydd o weithio megis sefydlu porth diogel ar gyfer trosglwyddo ffeiliau o bell. Rydym yn eithriadol o ddiolchgar i'r swyddogion am eu proffesiynoldeb wrth gwblhau'r datganiadau ariannol a'n cynorthwyo i gwblhau ein harchwiliad dan amgylchiadau mor anodd. Byddwn yn adolygu'r hyn yr ydym wedi'i ddysgu o effaith y pandemig ar ein harchwiliad a pha un a oes unrhyw arferion arloesol y gallem eu mabwysiadu yn y dyfodol i wella ein gwaith.
- 3 Nid yw archwilywyr byth yn gallu rhoi sicrwydd cyflawn bod cyfrifon wedi'u datgan yn gywir. Yn lle hynny, rydym yn gweithio i lefel o 'berthnasedd'. Pennir y lefel hon o berthnasedd i geisio adnabod a chywiro camddatganiadau a allai beri fel arall i'r sawl sy'n defnyddio'r cyfrifon gael ei gamarwain.
- 4 Pennwyd lefel perthnasedd o £226,000 ar gyfer archwiliad eleni.
- 5 Ceir rhai meysydd o fewn y cyfrifon a allai fod yn bwysicach i'r darlennydd ac rydym wedi pennu lefel perthnasedd is ar gyfer y rhain, fel a ganlyn:
 - Datgeliadau Partïon Cysylltiedig £10,000
 - Cydnabyddiaeth ariannol uwch swyddogion £1,000
- 6 Yn ein barn broffesiynol ni, rydym wedi cydymffurfio â'r safonau moesegol sy'n berthnasol i'n gwaith; rydym yn annibynnol arnoch chi; ac nid yw ein gwrthrychedd wedi cael ei beryglu mewn unrhyw ffordd. Nid oes unrhyw berthnasoedd rhyngom ni a chi a allai danseilio ein gwrthrychedd a'n hannibyniaeth yn ein tyb ni.

Effaith COVID-19 ar archwiliad eleni

- 7 Mae pandemig COVID-19 wedi cael effaith arwyddocaol ar bob agwedd ar ein cymdeithas ac mae'n parhau i wneud hynny. Mae'n ofynnol yn ôl y gyfraith eich bod yn paratoi cyfrifon ac mae'n glod sylweddol i ymrwymiad eich tîm cyfrifon eich bod wedi llwyddo i wneud hynny eleni yn wyneb yr heriau a achosir gan y pandemig hwn. Rydym yn eithriadol o ddiolchgar i broffesiynoldeb y tîm o ran y modd y gwnaethant ein cynorthwyo ni i gwblhau ein harchwiliad dan amgylchiadau mor anodd.

- 8 Nid yw'n syndod bod y pandemig wedi effeithio ar ein harchwiliad ac rydym yn crynhoi'r prif effeithiau yn **Arddangosyn 1**. Ac eithrio lle'r ydym yn gwneud argymhellion yn benodol, darperir y manylder yn **Arddangosyn 1** er gwybodaeth yn unig i'ch helpu chi i ddeall effaith pandemig COVID-19 ar broses archwilio eleni.

Arddangosyn 1 – effaith COVID-19 ar archwiliad eleni

Amserlen	Darparodd swyddogion yr holl gyfrifon drafft wedi'u llofnodi ar ein cyfer ar 21 Awst 2020 a oedd yn hwyrach na'r dyddiad terfyn statudol, sef 15 Mehefin 2020. Rydym yn disgwyl i'ch adroddiad archwilio gael ei lofnodi ar 20 Tachwedd 2020 yn dilyn cymeradwyo'r cyfrifon archwiliedig gan yr Awdurdod ar 18 Tachwedd 2020.
Llofnodion electronig	O ystyried y gofynion cyfredol o ran cadw pellter cymdeithasol, gall fod yn anodd llofnodi ac ardystio'r cyfrifon ar ffurf copi caled eleni. Efallai y bydd angen i ni ddefnyddio llofnodion electronig at y diben hwn. Byddwn yn cysylltu â'r Pennaeth Cyllid i sicrhau bod trefniadau yn eu lle ni waeth pa ddull a ddefnyddir.
Dull o gynnal yr archwiliad a chael tystiolaeth archwilio	Oherwydd mesurau cadw pellter cymdeithasol, mae staff Archwilio Cymru yn gweithio o bell gartref ar hyn o bryd. O ganlyniad, fe fabwysiadom ni ffyrdd newydd o weithio gyda'r tîm Cyllid: cynnal cyfarfodydd Teams wythnosol gyda'r Pennaeth Cyllid trwy gydol yr archwiliad i drafod y cynnydd a materion a oedd yn dod i'r amlwg; a sefydlu porth diogel ar gyfer trosglwyddo ffeiliau o bell i rannu gwybodaeth yn ddiogel.

- 9 Byddwn yn adolygu'r hyn yr ydym wedi'i ddysgu ar gyfer ein proses archwilio o bandemig COVID-19 (yn lleol ac yn genedlaethol) a pha un a oes arferion arloesol y gallem eu mabwysiadu yn y dyfodol i wella'r broses honno.

Barn Archwilio Arfaethedig

- 10 Rydym yn bwriadu cyhoeddi **barn ddiamod** ar gyfrifon eleni unwaith y byddwch wedi rhoi Llythyr Sylwadau inni yn seiliedig ar yr hyn a nodir yn **Atodiad 1**.
- 11 Rydym yn cyhoeddi barn archwilio 'amodol' lle mae gennym bryderon perthnasol ynghylch rhai agweddau ar eich cyfrifon; fel arall rydym yn cyhoeddi barn ddiamod. Caiff ein hadroddiad archwilio arfaethedig ei nodi yn **Atodiad 2**. Mae'r adroddiad archwilio hefyd yn cynnwys Pwysiais ar Fater sy'n tynnu sylw at Nodyn 36 'Cronfa Bensiwn' sy'n disgrifio cymalau ansicrwydd prisio perthnasol yn yr adroddiadau

priso ar Gronfeydd Eiddo Cyfunol a ddelir gan Gronfa Bensiwn Gwynedd sy'n deillio o amgylchiadau a achoswyd gan y pandemig Covid-19. Nid yw fy marn wedi'i haddasu mewn perthynas â'r mater hwn.

- 12 Mae'r Llythyr Sylwadau'n cynnwys rhai cadarnhadau y mae'n ofynnol inni eu cael gennych chi dan safonau archwilio ynghyd â chadarnhad o wybodaeth benodol arall yr ydych chi wedi'i darparu ar ein cyfer yn ystod ein harchwiliad.

Materion arwyddocaol sy'n codi o'r archwiliad

Camddatganiadau nas cywirwyd

Camddatganiadau nas cywirwyd

- 13 Lle rydym yn nodi camddatganiadau nad ydynt yn ddibwys ond nad ydynt yn cael unrhyw effaith ar ein barn, rydym yn eu codi gyda'r rheolwyr sydd â'r opsiwn i'w diwygio. Pan fydd y rheolwyr yn penderfynu peidio â diwygio, mae angen i'w penderfyniad gael ei gadarnhau gan y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu er mwyn sicrhau eu bod yn cytuno. Isod, rydym yn nodi'r ddau gamddatganiad a nodwyd gennym yn y datganiadau ariannol, sydd wedi'u trafod gyda'r rheolwyr, ond y maent wedi dewis peidio â'u diwygio. Mae'r Awdurdod wedi ein hysbysu y bydd y materion hyn yn cael eu datrys ar gyfer 2020-21. Nid ydym o'r farn bod hyn yn berthnasol i'n barn archwilio.
- 14 Ni chafodd y toriad mewn profion ar wariant 2019-20 un eitem o beiriannau â gwerth £60,638.81 ei chyflwyno tan fis Medi 2020. Dylai'r taliad fod wedi arwain at gydnabod rhagdaliad yn hytrach nag ased yn y Fantolen ar 31 Mawrth 2020. Felly, mae Eiddo, Peiriannau ac Offer yn cael ei orbwysleisio gan swm cyfatebol, mae tâl dibrisiant wedi'i adlewyrchu yn y cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn camgymeriad gyda gwrthdroi dilynol yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Camddatganiadau a gywirwyd

- 15 Roedd camddatganiadau yn y cyfrifon yn wreiddiol sydd bellach wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr. Fodd bynnag, rydym ni'n credu y dylid dwyn y rhain i'ch sylw a chânt eu nodi gydag esboniadau yn **Atodiad 3**.

Materion Arwyddocaol eraill sy'n codi o'r Archwiliad

- 16 Yn ystod yr archwiliad, rydym yn ystyried nifer o faterion sy'n ymwneud â'r cyfrifon ac yn rhoi gwybod ichi am unrhyw faterion arwyddocaol sy'n codi. Yn flaenorol, nodwyd bod angen i'r Awdurdod wella ei bapurau gwaith a chryfhau trefniadau sicrhau ansawdd. Mae'r angen i angen i wella mewn meysydd allweddol yn parhau, gan gynnwys:

- Datgelu papurau gwaith i gefnogi Eiddo, Peiriannau ac Offer yn y datganiadau ariannol, yn enwedig uno'r ddwy Gofrestr Asedau Sefydlog i leihau cymhlethdod cofnodi asedau ar wahanol gofrestrau. Ychydig o gynnydd sydd wedi'i wneud ers y llynedd.
 - Mae angen cryfhau papurau gwaith ar gyfer meysydd cyfrifon eraill er mwyn sicrhau eu bod yn gynhwysfawr ac yn cefnogi'r cofnodion yn y datganiadau ariannol yn gywir. Yn benodol, mae angen i'r Awdurdod gryfhau'r adolygiad o'i gysoni banc diwedd blwyddyn cyfrif incwm fel rhan o'i drefniadau cau gan fod gwahaniaeth heb ei ddatrys yn y fersiwn a gyflwynwyd yn wreiddiol i'w harchwilio.
 - Angen i'r Awdurdod ddatblygu ei drefniadau sicrhau ansawdd ar gyfer adolygu'r datganiadau ariannol cyn iddynt gael eu cyflwyno i'w harchwilio. Er ein bod yn cydnabod yr effaith a'r heriau a achosir gan bandemig Covid-19 ar drefniadau cau'r Awdurdod, rydym yn dal i nodi nifer fawr o fân wallau ac anghysondebau yn y datganiadau ariannol serch hynny a effeithiodd ar gyflawni ac amseroldeb ein gwaith archwilio..
- 17 Bydd gwella eich papurau gwaith gan gynnwys cysoni'r banc a chryfhau eich trefniadau sicrhau ansawdd, yn helpu i leihau nifer yr ymholiadau archwilio, , gan ryddhau amser i'r tîm cyllid gwblhau tasgau eraill. Byddwn yn gweithio gyda'r Pennaeth Cyllid dros y misoedd nesaf i ddatblygu papurau gwaith cliriach ac egluro ein gofynion wrth symud ymlaen.

Atodiad 1

Llythyr Sylwadau Terfynol

Pennawd llythyr y corff a archwiliwyd

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Swyddfa Archwilio Cymru

24 Heol y Gadeirlan

Caerdydd

CF11 9LJ

18 Tachwedd 2020

Sylwadau ynghylch datganiadau ariannol 2019-20

Darperir y llythyr hwn mewn cysylltiad â'ch archwiliad o ddatganiadau ariannol (gan gynnwys y rhan o'r Adroddiad ar Gydabyddiaeth Ariannol sy'n cael ei harchwilio) Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020 at ddiben mynegi barn ynglŷn â'u cywirdeb a thegwch a'u paratoi'n briodol.

Yr ydym ni'n cadarnhau hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, ar ôl gwneud yr ymholiadau a oedd yn ddigonol yn ein tyb ni, y gallwn gyflwyno'r sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau'r rheolwyr

Cyfrifoldebau

Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau am:

- Baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20; yn arbennig mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg yn unol â'r rhain.
- Dylunio, gweithredu, cynnal ac adolygu rheolaeth fewnol i atal a chanfod twyll a gwallau.

Gwybodaeth a ddarparwyd

Rydym wedi darparu'r canlynol ar eich cyfer:

- Mynediad llawn at:
 - yr holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennaeth ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;

- gwybodaeth ychwanegol yr ydych chi wedi gofyn amdani gennym ni at ddiben yr archwiliad; a
- mynediad digyfngiad at aelodau o staff y penderfynoch chi fod angen cael tystiolaeth archwilio ganddynt.
- Canlyniadau ein hasesiad ni o'r risg y gallai'r datganiadau ariannol fod wedi'u camddatgan yn berthnasol o ganlyniad i dwyll.
- Ein gwybodaeth ni am dwyll gwirioneddol neu dwyll tybiedig yr ydym ni'n ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ac sy'n cynnwys:
 - rheolwyr;
 - gyflogeion sydd â rolau arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol; neu
 - eraill lle gallai'r twyll gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol.
- Ein gwybodaeth ni am unrhyw honiadau o dwyll gwirioneddol, neu dwyll tybiedig, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyflëwyd gan gyflogeion, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill.
- Ein gwybodaeth ni am bob achos hysbys o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu ddiffyg cydymffurfio tybiedig â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol.
- Gwybodaeth am bwy yw'r holl bartion cysylltiedig a'r holl berthnasoedd â phartion cysylltiedig a thrafodion partion cysylltiedig yr ydym yn ymwybodol ohonynt.

Sylwadau am y datganiadau ariannol

Mae'r holl drafodion, asedau a rhwymedigaethau wedi cael eu cofnodi yn y cofnodion cyfrifyddu ac fe'u hadlewyrchir yn y datganiadau ariannol.

Mae tybiaethau arwyddocaol a wnaed wrth lunio amcangyfrifon cyfrifyddu, gan gynnwys y rhai a fesurwyd yn ôl gwerth teg, yn rhesymol.

Rhoddwyd cyfrif priodol am berthnasoedd a thrafodion partion cysylltiedig ac maent wedi cael eu datgelu'n briodol.

Lle cafwyd digwyddiadau ar ôl y dyddiad adrodd yr oedd yn ofynnol gwneud addasiad ar eu cyfer neu eu datgelu, mae'r holl addasiadau a datgeliadau hyn wedi cael eu gwneud.

Mae pob ymgyfreithiad a hawliad gwirioneddol neu bosibl hysbys y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi cael eu datgelu wrth yr archwilydd a rhoddwyd cyfrif amdanynt ac maent wedi cael eu datgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Nid oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau, yn y datganiadau ariannol. Mae effeithiau camddatganiadau heb eu cywiro a nodwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unigol ac ar y cyfansymiau, i'r datganiadau ariannol a gymerwyd yn eu cyfanrwydd.

Mae un camddatganiad heb ei gywiro yn y datganiadau ariannol sy'n ymwneud ag Eiddo, Peiriannau ac Offer sydd wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar £60,638.81, sy'n arwain at

orddatgan. Penderfynwyd peidio ag addasu ar gyfer y camgymeriad oherwydd yr effaith rhwygo drwy'r datganiad a fyddai'n gofyn am lawer o newidiadau. Cofnod cyfrifyddu yn unig yw'r camddatganiad a nid yw'n berthnasol i'r datganiadau ariannol.

Sylwadau gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan y rheolwyr, uchod, wedi cael eu trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb am baratoi datganiadau ariannol cywir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan yr Awdurdod ar 18 Tachwedd 2020.

Yr ydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd pob cam y dylem fod wedi'i gymryd er mwyn ein gwneud ein hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac er mwyn cadarnhau ei bod wedi cael ei chyfleu i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych chi'n ymwybodol ohoni.

Llofnodwyd gan:

Dafydd L Edwards
Prif Swyddog Cyllid
18 Tachwedd 2020

Llofnodwyd gan:

Y Cynghorydd Wyn Ellis-Jones
Cadeirydd
18 Tachwedd 2020

Atodiad 2

Adroddiad archwilydd annibynnol arfaethedig Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn cynnwys y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad o Lifoedd Arian Parod, y polisiau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-2020 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

Yn fy mam i mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar 31 Mawrth 2020 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-2020.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISA (UK)). Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n nodi cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol. Rwy'n annibynnol ar yr Awdurdod yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barn.

Pwyslais ar Fater – effeithiau Covid-19 ar brisiadau o gronfeydd eiddo cyfunol cronfa bensiwn yr Awdurdod

Tynnaf sylw at Nodyn 36 i'r datganiadau ariannol, sy'n disgrifio cymalau ansicrwydd priso perthnasol yn yr adroddiad priso ar Gronfeydd Eiddo Cyfunol yr Awdurdod a ddelir gan Gronfa Bensiwn Gwynedd sy'n codi o amgylchiadau a achoswyd gan bandemig Covid-19. Nid yw fy mam wedi'i haddasu mewn perthynas â'r mater hwn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol y mae'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU yn ei gwneud yn ofynnol i mi gyflwyno adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol:

- nid yw'r defnydd o sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratol'r datganiadau ariannol yn briodol; neu
- nid yw'r swyddog cyllid cyfrifol wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd perthnasol a nodwyd a all furw amheuaeth sylweddol ar allu Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri i barhau i fabwysiadu sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Gwybodaeth arall

Y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn y Datganiad Cyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth yn y Datganiad Cyfrifon, heblaw am y datganiadau ariannol a'm hadroddiad i fel archwilydd ar y rhain. Nid yw fy mam am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn ddiweddarach yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall er mwyn nodi anghysonderau perthnasol â'r datganiadau ariannol archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel petai'n berthnasol anghywir ar sail yr wybodaeth a gefais wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau perthnasol ymddangosiadol, ystyriaf y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn am faterion eraill

Yn fy mam i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac

mae'r Adroddiad Naratif wedi'i baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20;

- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â'r canllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy mam i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen araf ar gyfer fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiadau o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon a nodir ar dudalen 10, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun cywir a theg, ac am ba bynnag reolaeth fewnol sy'n angenrheidiol ym mam y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiad cyfrifon, mae'r swyddog cyllid cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni thybir nad yw'n briodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu

wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
20 Tachwedd 2020

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Atodiad 3

Crynodeb o Gywiriadau a Wnaed

Yn ystod ein harchwiliad canfuom y camddatganiadau canlynol sydd wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw yn ein tyb ni oherwydd eu perthnasedd i'ch cyfrifoldebau chi dros y broses adrodd ariannol.

Arddangosyn 3: crynodeb o gywiriadau a wnaed

Natur y cywiriad	Rheswm dros gywiro	Effaith
Gwariant gros ac Incwm Gros yn y 'Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr' wedi'u diwygio ar gyfer y llinell wasanaeth 'Gorfforaethol' o £15,000.	Cafodd incwm a gwariant gros y llinell wasanaeth ei gamddatgan wrth i'r papur gwaith ategol hepgor canolfan gost E10 o'r dadansoddiad mewn camgymeriad.	Ni chafodd y newid unrhyw effaith arall gan bod y diwygiad i incwm a gwariant gros wedi arwain at sefyllfa net.
Nodyn 1b 'Nodyn ar Incwm a Gwariant ar Basis Segmentaidd' IAS19 Diwygiwyd addasiadau pensiwn 2018-19 – cyfanswm 'Cynllunio, Treftadaeth Ddiwylliannol a Rheoli Tir' wedi'u diwygio o £21,000 i £643,000.	Cafodd cyfanswm gwerth Addasu Pensiynau IAS19 2018-19 ar gyfer 'Cynllunio, Treftadaeth Ddiwylliannol a Rheoli Tir' ei fwrw'n anghywir.	Ni chafodd y newid unrhyw effaith arall ar y datganiadau ariannol.
Diwygiwyd Nodyn 1c 'Nodyn ar Wariant ac Incwm a dddansoddiwyd gan Natur': 'Gwariant – Treuliau gwasanaethau eraill' o £5,403,000 i £5,303,000.'Incwm – Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth arall' o £(2,513,000) i £(2,413,000).	Diwygiwyd y dadansoddiad o wariant ac incwm yr Awdurdod a ddatgelwyd yn Nodyn 1c i gytuno â chyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a chofnodion ategol drwy hepgor symiau trosglwyddo mewnol.	Ni chafodd y newid unrhyw effaith arall ar y datganiadau ariannol.

Diwygiwyd Nodyn 18 'Arian parod a chyfrifon arian parod – cyfrifon cyfredol banc' o £1,098,000 i £1,051,000.	Cafodd dyledwr o £46,800 ei gamddosbarthu fel balans banc.	Cynyddodd y newid ddyledwyr masnach yn Nodyn 17 o swm cyfatebol. Cynhwyswyd addasiadau cyfatebol yn y Fantolen a'r Datganiad Llif Arian Parod.
Diwygiwyd Nodyn 19 'Credydwyr': • Tymor byr – 'Arall' o £(1,022,000) i £(990,000). • 'Credydwyr tymor hir' (symiau sy'n daladwy ar ôl blwyddyn) o £(398,000) i £(430,000).	Cafodd credydwyr tymor hir o £32,000 yn ymwneud â grant ERAMMP eu camddosbarthu fel credydwyr tymor byr.	Cynhwyswyd addasiadau cyfatebol yn y Fantolen.
Nodyn 36 Diwygiwyd 'Newid yng Ngwerth Teg Asedau'r Cynllun, Rhwymedigaethau Buddiannau Diffiniedig a Rhwymedigaethau Net ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2020 – Gwerth presennol rhwymedigaethau a ariannwyd – Rhwymedigaethau' o £36,489,000 i £36,436,000.	Nid oedd gwerth presennol rhwymedigaethau a ariannwyd yn cytuno ar adroddiad IAS19 yr actiwari.	Ni chafodd y newid unrhyw effaith arall ar y datganiadau ariannol.

Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.